

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA,
KNAJPLJEVA ULICA ŠTEV. 5
TELEFON 31-22 do 31-26

ROKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INŠERATNI ODDELEK
LJUBLJANA,
SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 3
TELEFON 38-32, 38-33
POSTNI CEKOVNI RACUN
V LJUBLJANI ŠTEV. 11.739
OGLASI PO CENIKU
MESEČNA NAROČNINA
40 DIN

Seja glavnega odbora Slovansko italijanske antifašistične zveze za Julijsko krajino

Poročilo tajnika glavnega odbora tov. Borisa Kraigherja

Trst, 28. januarja
V nedeljo je bila v Trstu druga seja glavnega odbora Slovansko italijanske antifašistične unije za Julijsko krajino. Sejo je vodil predsednik Glavnega odbora tov. France Bevk, ki je naglasil spremembe v političnem življenju, nastale po prvi seji Glavnega odbora na Reki. »Poudarjam«, je dejal, »da ni zgolj slučaj, ker smo se zbrali v Trstu, kamor so danes obrnjene oči vsega sveta.«

Nato je podal tajnik Glavnega odbora SIAU tov. Boris Kraigher poročilo, v katerem je izjavil med drugim:

Naše drugo zasedanje Glavnega odbora antifašistične unije mora oceniti izvršeno delo in določiti naše naloge in dolžnosti v izredno težkih razmerah in za dobo, ki nam ni prinesla novih pridobitev, temveč se je v njegovo poglabilo nasprotje med posameznimi silami v Julijski krajini in so bile ljudstvo Trsta, Pulja in Gorice ter sploh pasu A odvrte osnovne demokratične pridobitve, za katere je bilo prelito toliko krvi in za katere je ljudstvo toliko žrtvovalo. Tak zaključek gotovo ni zavidan, zlasti ne, ker ga moramo ugotoviti v času, ko so demokratične sile v zunanem svetu dosegle ene največjih zmagov v zgodovini človeštva, zmago nad barbarstvom, nad nasiljem fašističnih osvajačev, torej v času, ko se v kričečem nasprotju z razvojem pri nas zmagoviti demokratični blok Sovjetske zveze, Velike Britanije in Združenih držav zlasti po moskovski konferenci vse bolj utrjuje. Dočim se torej v zunanem svetu vse bolj uveljavljajo demokratične pridobitve širokih ljudskih množic, moramo ugotoviti pri nas ravno nasprotno.

Ustanovni kongres Antifašistične unije, ki je bil 12. avgusta 1945, v Trstu, in prva seja glavnega odbora, ki je bila 30. septembra 1945, na Reki, sta določila naš program in naše osnovne naloge. Osnovne značilnosti življenja Julijske krajine, ki predstavljajo osnovo vsega našega delovanja, če hoče biti v resnično korist in obrambo demokratičnih pridobitev, moramo danes označiti na podlagi dosedanjih ugotovitev predvsem v štirih točkah.

Osnovna demokratična pridobitev narodno osvobodilne borbe in protifašistične vojne, katere se je ljudstvo Julijske krajine slovenske, hrvaške in italijanske narodnosti z vsemi razpoložljivimi silami in z največjo požrtvovalnostjo tako častno udeležilo, je njegova suverena pravica, da si samo voli zakon in postave in da mu nihče od zunaj ne vsiljuje svojih zakonov, svojega državnega aparata in svojih organov oblasti. Ta osnovna pridobitev je ljudska oblast, ki si jo je ljudstvo ustvarilo v vseh mestih in vaseh Julijske krajine s svojo svobodno voljo. Slavna IV. armada JA je pomagala utrditi, kar si je ljudstvo samo v štiriletni borbi ustvarilo in pridobilo, s čimer se je izkazala kot resničen in iskren nosilec in zaščitnik demokratičnih načel, za katere so se borile vojske velikega demokratičnega bloka Sovjetske zveze, Velike Britanije in Združenih držav in ki jih vsebuje Atlantska listina.

Zato smo ugotovili, da more pomeniti osnove dveh pasov v Julijski krajini samo začasen ukrep in da ga sprejemamo samo v toliko, v kolikor hočejo vojske uprave podpirati utrditve demokratičnih pridobitev in načel Atlantske listine in v kolikor se ne bi dajalo možnost nazadnjakim protiljudskim silam, da nastopajo proti volji ljudstva, proti pravicam Jugoslavije in proti časti njene armade. Sprejeli smo demarkacijsko črto kot začasno mejo v upanju, da se bo vojska uprava omejevala na kontrolne in koordinacijske posle tekočih dnevnih interesov ljudstva Julijske krajine in da se ne bo bistveno kršila suverenost ljudske oblasti.

Na prvi seji Glavnega odbora na Reki smo ugotovili potrebo čim hitrejšie rešitve vprašanja državne pripadnosti Julijske krajine. Izjavili smo, da smatramo predlog jugoslovanske vlade za edino pravičen, ker sloni na že mnogokrat izraženi praviči do samoodločbe ljudstva Julijske krajine in ker bi postala Julijska krajina s tem mostom miru in napredka v Evropi. Ugotovili smo, da zvesti načelu ljudske suverenosti ne moremo dopustiti, da bi o naši usodi odločali v svetu, ne da bi imeli pravo in možnost povedati svoje mnenje. Zato smo na tej seji jasno označili svoje stališče.

Ugotovili smo, da pomenijo zgornja načela osnove, na katerih je mogoče še nadalje razširiti in utrditi enotnost antifašističnih ljudskih množic Julijske krajine in Trsta ter osnove za odnose demokratičnih ljudskih sil do zavezniške vojske uprave, ki jo pri nas zastopa JA v pasu B in angloameriška uprava v pasu A. Na žalost moramo ugotoviti, da v Trstu in Julijski krajini zavezniška uprava ni šla po tej poti,

temveč je izbrala pot, ki po našem mnenju ni v skladu z interesi demokracije in v svetu in ljudstva Julijske krajine pri nas.

Nato je tov. Kraigher orisal kričeče nasprotje med stanjem v pasih A in B. Ze s samo delitvijo v dva pasa je bila storjena primorsko ljudstvu velika krivica. Oni, ki so s svojo silo diktirali krivico, razmejitev, so dokazali, da tretirajo primorsko ljudstvo enako ali skoraj enako kakor posamezne dele Nemčije enako kakor dele Avstrije in slabše kakor Rumunijo. Madžarsko in Bolgarijo ter slabše kakor Italijo. To je velika krivica, storjena s strani onih, ki jim je ljudstvo zaupalo, ko je stopilo v najodločnejšo borbo proti fašizmu. Zdi se, da nekemu ni všeč, ker je ljudstvo Julijske krajine dalo že med vojno v Abesiniji in Španiji množico svojih ljudi, ki so pobegnili iz Mussolinijeve vojske in stopili v aktivno obojeborbo na strani demokracije. Zdi se, da nekemu ni všeč, ker so bili ravno Slovenci in Hrvati Julijske krajine tisti, ki so s prvimi dnevi zahrbnega Mussolinijevega napada na Francijo in pozneje na Jugoslavijo začeli sabotažne akcije proti fašizmu tako, da jih je Mussolini v množicah izseljeval na Sicilijo in Sardinijo, v Afriko in delovna taborišča drugih oddaljenih krajev. Slovenci in Hrvati Julijske krajine so dali v borbi proti fašizmu največje žrtve. Leta 1941, so v množicah dezertirali iz italijanske vojske in ustvarili svoje prve partizanske odrede na Nanosu, na Pivki, na Učki, v Istri, pred Gorico in v Vipavski dolini. S svojo aktivno obojeborbo so že leta 1942, prisilili Mussolinija, da je vzdrževal v Julijski krajini več kot celo armado za ustvarjanje ljudstva Julijske krajine je že davno pred kapitulacijo Badoglija stala aktivno v vrstah obojeborbe demokratičnega zavezniškega bloka, v vrstah odredov brigad pod vodstvom maršala Tita. Davno pred kapitulacijo Badoglija je ljudstvo brez pomoči od zunaj z golimi rokami izrgalo puške iz krempljev okupatorja in prekinilo vse zveze s fašizmom in Mussolinijem. Davno pred ostalo Italijo je ljudstvo ustvarilo tu svojo vojsko in svojo oblast. To mu je omogočilo ustvariti med vojno v Julijski krajini IX. in XII. korpus, ki sta kljub deportacijam mobilizirala na prostovoljni osnovi v svoje vrste 8 odstotkov prebivalcev. Vprašamo, katera dežela v zapadni Evropi in Ameriki je mobilizirala tako odstotek svojega prebivalstva? Tu je pod težkimi pogoji okupacije ljudstvo izvršilo ta čudež. Danes se zdi, da to vse nekemu ni všeč. V plačilo se ljudstvu ne prizna osnovna demokratična pravica, da bi bilo na svoji zemlji svoj gospod. V plačilo je dobilo svoj položaj, ki je manj svobodno kakor v Italiji in ki ga niti od daleč ni mogoče primerjati s položajem v pasu B in onim v Jugoslaviji.

Kljub krivici razdelitvi na dve področji je ljudstvo upalo, da bo mogoče urediti sodelovanje z vojsko upravo, bodisi začasno v omejenem obsegu. Danes moramo ugotoviti, da so bili vsi ti napori zaman. Novi faktorji so omogočili reakciji, da izkoristi današnje stanje v protiljudski namene. Demokracija je postala samo še fraza, nasprotno pa so v pasu B bili povsod ohranjeni in okrepljeni narodno osvobodilni odredi. Izvršene so bile prve svobodne, tajne in resnično demokratične volitve brez vsakega vmešavanja vojske uprave. Tak je ljudstvo v resnici prevzelo usodo v svoje roke. Kričeče nasprotje med stanjem v pasu A in pasu B je ena izmed glavnih ovir za še hitrejšo normalizacijo življenja. S svojo gospodarsko zmedo in vedno večjim naraščanjem kriminalnosti vpliva pas A negativno na življenje v pasu B. V pasu A so se protiljudski in protidemokratični elementi ponovno polastili posameznih organov oblasti in jih izkoriščali za organiziranje sabotaže v pasu B. Iz pasu A se danes svobodno širi fašistična propaganda preko demarkacijske črte. Tu se skrivajo vsi možni vojni zločinci, ki pošiljajo svoje obojeborne tolpe v pas B in preko njega v Jugoslavijo, da bi ustvarili videz, da tam ni reda in zadovoljstva. Pas A postaja eldorado za protiljudske, protifašistične sovražnike človeštva, za vojne zločince in za vse tiste, ki bi mogli kdaj služiti svetovni reakciji za izživetje nemirov z namenom, povzročiti intervencijo, ki je postala up in nada reakciji. Intervencionisti so tisti, ki pomenijo največje zlo za pas A in za Julijsko krajino, sploh, ker skušajo napraviti iz Julijske krajine novo Grcijo. Toda njihovi računi so napadli, ker ne upoštevajo vedno večje trdnosti, odločnosti in enotnosti demokratičnih sil Julijske krajine in svetovnega demokratičnega bloka.

Protivarnostni politiki se danes vse močneje dviga demokratični svet.

Nato je naglasil govornik omejevanje demokratičnih svobod. Med tem, ko sodišča oproščajo znane kolaboracioniste, se na drugi strani na široko omogoča delo spekulacij in polfašističnemu tisku. Med tem, ko se antifašističnim organizacijam prepovedujejo zborovanja in se zaradi osebne užaljenosti ustavlja edini slovenski dnevnik primorskega ljudstva, imajo reakcionarni izživalci največjo svobodo. Reakcija vsiljuje sebe za »objektivnega in nezainteresiranega« razsodnika, kar predstavlja eno izmed najnepravičnejših licemerstev.

Tov. Kraigher je orisal nato vprašanja v zvezi s sindikalnimi gibanji ter ostro nastopil proti nacionalno šovinističnim tendencam vodstva sindikalnega gibanja Italije, ki so v največjem nasprotju z načeli, ki sta jih sprejela londonski in pariški sindikalni kongres, ker italijanska konfederacija dela razbijala delavsko enotnost Julijske krajine.

Dotaknil se je nato vprašanja jugoslovanske emigracije, ki s pomočjo zunanjih sil v temnem bratstvu z vojnimi zločinci išče zaslonbe pri nekaterih spekulantskih krogih pasu A, zlasti Gorice. Govore, da bi radi neko drugo Jugoslavijo, drugačno kakor je danes. Radi bi tisto protiljudsko Jugoslavijo, ki je privedla njene narode v aprilsko nesrečo leta 1941. Kakor so oblastniki stare Jugoslavije vedno izdajali resnične koristi ljudstva zaradi svojih sebičnih osebnih koristi, tako tudi ta reakcija izdaja danes koristi svojega naroda. Ne diši jim ljudska oblast, ljudska demokracija, agrarna reforma in ločitev cerkve od države. Ne išče opore v ljudstvu, ampak jo išče predvsem v zunanjih intervencionističnih klikah. Pri tem igra posebno vlogo duhovščina. Vedno smo priznavali velikemu delu primorske duhovščine nacionalno poštenost. Nikdar je nismo ovirali pri njenih resnično verskih in cerkvenih opravilih, ne moremo pa dopustiti, da bi jo zunanji sovražniki ter protislovenski in protidemokratični profašistični škofa Margotti in Santin škvali v narodno izdajstvo. Danes na žalost velik del zlasti gorške duhovščine nastopa vse bolj protinardno in protiljudsko pot in gre tako resno nasproti nevarnosti, da napravi cerkvi in veri na Primorskem podobne »usluge«, kakor jih je napravila Rožmanova politika sodelovanja z Nemci v Jugoslaviji. Opozarjamo duhovščino, je naglasil tov. Kraigher, na to nevarnost in jo svarimo, naj ne zapravi zaupanja ljudstva in naroda, ki ga danes v njo še ima, v kolikor se še ni odkrito postavila v protinardni tabor. Vabimo jo, da se omeji na versko delo in da se priključi borbi ljudstva ter

Mladina koprškega okraja pozdravlja slovensko italijansko bratstvo

Trst, 27. januarja.

Mladina koprškega okraja je s svojega zborovanja v Izoli poslala Pokrajinskemu odboru Slovansko-italijanske antifašistične unije v Trstu naslednjo resolucijo:

Da bi se pripravili za svoj prvi kongres, smo se vsi mladinci koprškega okraja, organizirani v Zvezi mladine Julijske krajine, zbrali v Izoli. Slovenski in italijanski mladinci smo mnogo prispevali v borbi proti okupatorju in proti fašizmu. Tisoč izmed nas mladih so se borili v slavni brigadah Titove vojske, mladinci in mladinke smo neprestano podpirali borbo z obveščevalno službo in sabotažo. Več kot tisoč mladincev našega okraja je darovalo svoje življenje za boljše bodočnost ljudstva, za svobodo in za bratstvo. Zato smo na svojem sestanku dolgo razpravljali o našem logar, ki so se pred nami, da bi ta ideal pravice, ki je zmagal v borbi z orožjem, triumfirati tudi v borbi, ki se razvija med silami demokracije in reakcije. Odločeni smo nadaljevati to svojo borbo in prenašati vse žrtve, ker hočemo, da bi bile mladinci vsega sveta zajemane pravice, ki ji gredo. Zavedamo se, da je za urejanje tega hotenja potrebna pravična borba na političnem polju in zmaga naprednih sil. Huda borba, ki jo je vsa mladina vodila z orožjem, je okreplila naše izkušnje tudi na političnem polju. Mi mladi bolj kakor vsi drugi razumemo pomen besed »bratstvo in enotnost. Ti besedi sta osnova za zmago našel, ki si jih je postavila mladina za doseg, boljše bodočnosti. Zato bomo vedno branili enotnost naše mladinske organizacije ter si bomo z lastnim skupnim delom in s podporo naših ljudskih oblasti ustvarili osnove za boljše življenje. Pri tem svojem delu se bomo čim tesneje stislili v enotno fronto, v blok bratstva vsega ljudstva. Slovansko-italijansko antifašistično unijo, ker se zavedamo, da brez te organizacije ne bi bili mogli doseči niti v našem pasu svobode, ki jo uživamo.

tako reši čast duhovščine ne samo na Primorskem, temveč vrne s tem ugled duhovščini, ugled, ki so ga duhovščini v Jugoslaviji zapravili Rožman, Stepinac in drugi. Z vključitvijo v narodno borbo ima duhovščina v Julijski krajini priliko popraviti, kar je zagrešil v Jugoslaviji del višjega klera in s čimer si je tam duhovščina v močni meri zapravila ljudsko zaupanje. V tem, moramo reči, je danes poslanstvo tistega dela primorske duhovščine, ki je ostala zvesta narodu in Jugoslaviji.

Potem ko je tov. Kraigher naglasil negativnost internacionalizacije Trsta in Julijske krajine ter poudaril, da je Trstu zagotovljena v okviru FLRJ najširša avtonomija, je svoj govor zaključil:

»SIAU je v skladu s temi dejstvi vodila vse te mesece odločno borbo za demokratične pravice in pridobitve, za tista načela, ki jih je demokracija blok od vstopu v vojno svečeno proglasila. Kljub vsem poizkusom prisiliti množice h kapitulaciji pred zunanjo in domačo reakcijo, z gospodarskimi, upravnimi-političnimi in policijskimi ukrepi je SIAU vzdržala in utrčila svojo enotnost. Zato pa so danes njene dolžnosti in njena odgovornost pred ljudstvom velike. SIAU je edina organizacija, ki je združila vse tiste resnične demokracije sile, ki se ne dajo zavesti nobenim zunanjim vplivom in ki se dosledno bore proti reakcionarnim poizkusom prevariti ljudstvo. SIAU je bolj kakor prej potrebna našim množicam, bolj kakor kdaj koli prej jo moramo utrjevati in čuvati njeno enotnost. Vsako nasilje proti ljudstvu je moralo kloniti pred pravično borbo širokih množic. Kakor je klonil in bil razbit fašizem, tako moramo uničiti in razbiti napade vseh, ki hočejo njegovo imperialistično protiljudsko prakso nadaljevati v novih oblikah z novimi sredstvi. Zato proč z intervencionistično prakso doma in tuje reakcije. Naj živi SIAU!«

Nato se je razvila občirna razprava, ki so se je udeležili vsi člani. Na kraju je član glavnega odbora Branko Babič predložil navzočim v potrdilo 7 resolucij ter pozdravni pismi maršalu Titu in podpredsedniku jugoslovanske vlade ter šefu jugoslovanske delegacije na skupščini Združenih narodov tov. Kardelju.

Sledile so volitve za izpopolnitev glavnega in izvršnega odbora SIAU. Izvoljeni je bilo 15 novih članov, med njimi 8 Italijanov, 5 Slovencev in 2 Hrvati.

Na kraju je predsednik tov. Bevk pozval člane glavnega odbora, naj poneso med ljudstvo sklepe seje z željo, da bi se zahteve SIAU čim prej izpolnile in prinesle zmago primorskemu ljudstvu.

Podrobna razprava o načrtu ustave v Zvezni skupščini

Beograd, 28. jan. Danes je imela Zvezna skupščina 10. redno sejo, s katero se je pričela podrobna razprava o osnutku ustave FLRJ.

Namestnik ministra za konstituantno Milovan Djilas je predčital v zvezi s I. poglavjem osnutka ustave izpremembe, ki so bile predlagane. Vsi člani I. poglavja s popravkom čl. 4 so bili soglasno sprejeti.

Tudi II. poglavje je bilo z malo izpremembo v čl. 8 soglasno sprejeto.

Glede čl. 11 v III. poglavju je zastopnik ministra za konstituantno predlagal izpremembo, da se v 3. vrsti po besedah »ljudske republike« vstavi »vsebuje značilnosti republike«. Nato so bili vsi člani od 9 do 15 osnutka ustave III. poglavja sprejeti skupno z izpremembo v čl. 11.

Po krajši razpravi o IV. poglavju so bili soglasno sprejeti člani od 14 do 20 obenem s predlaganimi izpremembami s strani pomočnika ministra za konstituantno dr. Jovanu Djordjeviča.

Pred razpravo o posameznih členih V. poglavja sta govorila ljudski poslanec Svetozar Rittig in namestnik ministra za konstituantno Milovan Djilas.

Nadalje je skupščina obravnavala in soglasno sprejela vse ostale člene osnutka do IX. poglavja.

VEČJA PROIZVODNJA, BOLJŠE ŽIVLJENJE!

Istrsko ljudstvo zahteva od skupščine Združenih narodov priključitev k FLRJ

London, 27. jan. Skoraj vsak dan pošilja istrsko ljudstvo po vaseh in mestih, množične protifašistične organizacije in ljudski odbori Generalni skupščini Združenih narodov v Londonu številne brzojavke, v katerih zahtevajo priključitev vse Julijske krajine k FLRJ.

Med drugimi so bile poslane podpredsedniku Edvardu Kardelju, vodji jugoslovanske delegacije v Londonu naslednje brzojavke:

»Italijansko-slovenska protifašistična unija mesta Pulja, v kateri so združeni vsi pošteni protifašisti, Hrvati in Italijani, je prepričana, da bo jugoslovanska delegacija v Londonu storila vse, da se priključi Julijski krajini k FLRJ. Samo v Titovi Jugoslaviji vidimo jamstvo bratstva naših dveh demokratičnih narodov. Prepričani smo, da boste branili in ubranili interese našega ljudstva. Italijani in Hrvati Pulja, organizirani v Slovansko-italijansko protifašistično unijo.«

»Narodno osvobodilni odbor mesta Pulja Vam pošilja tople želje, da bi bil Pulj čim prej priključen k FLRJ. — Mestni NOO Pulja.«

»Predsedništvu Generalne skupščine Združenih narodov, London. — Delavci mesta Pulja, združeni v svojih Enotnih sindikatih, želijo delegatom Združenih narodov, da bi bilo globoko prijateljstvo in sklenitev miru plodno. Prepričani smo, da bo

Idričani za priključitev k FLRJ

Idrija, 26. januarja
Velike žrtve, ki jih je doprinesel idrijski okraj za priključitev k FLRJ, so razvidne iz naslednje brzojavke, ki jo je poslalo Društvo konfirmancev in internirancev za idrijski okraj tov. Kardelju v London:

V imenu 234 pobitih v zloglasnih italijanskih in nemških taboriščih ter v imenu 1481 bivših vojnih ujetnikov, internirancev, konfirmancev in deportirancev, ki smo danes zopet svobodni in ki nas je domovina po tolikšnih strahotah vnovič vzela v svoje okrilje, zahtevamo jasno, razločno in nedvosmiselno od vodstva svetovne politike, da izpolni našo voljo po priključitvi k Titovi Jugoslaviji. Mi, ki smo videli umiranje za Tita in Jugoslavijo, vemo, kaj zahtevamo neme priče tovarišev, ki se niso vrnili v svoje domove in katerih kosti trohne za našo svobodo daleč v Italiji in Nemčiji. Zato odločno zahtevamo priključitev vse Primorske s Trstom k Jugoslaviji, kjer ima oblast v rokah ljudstvo. Hočemo Jugoslavijo, ki je naš resnični dom, naša sreča in naša zaščita. Hočemo živeti v državi, v kateri ni tlačiteljev in tlačilnih, temveč vladata v njej bratstvo in enakopravnost. Ta Jugoslavija ni bila ustanovljena z dekreti, temveč v neizprosni borbi jugoslovanskih narodov za boljše bodočnost bodočih pokolenj.

Idrijski aktivisti zahtevajo čim prej priključitev Idrije k FLRJ. S posebnim zadovoljstvom ugotavljajo, da so vsi rudniki v Jugoslaviji državna last in odtegnjeni izkoriščanju zasebnega velekapitala, ki je izkoriščal rudarje za zvišanje svojega dohodka. V Jugoslaviji, pravijo aktivisti, bosta naš rudnik in delavstvo zaščitena pred takim izkoriščanjem, ki se je dogajalo pri nas v času fašizma, ko nam je hotela zasebna družba »Monte Amiat« popolnoma izčrpati rudniške zaklade, medtem ko ni bila pripravljena žrtvovati za delavce prav ničesar.

Antifašistične žene utemeljujejo v brzojavki tov. Kardelju priključitev Trsta in Primorske k FLRJ z velikimi žrtvami, ki jih je doprineslo primorsko ljudstvo za ta svoj cilj. Iz I. rajona Idrije je odšlo 45 mož, sinov in hčera k partizanom, kjer so kljub velikim žrtvam in vsem grožnjam fašističnih okupatorjev vzdržali do zmage ter se ves čas ravnali po navodilih velikih zaveznikov in maršala Tita. »Vse žrtve za naše, sinove in hčere v gozlovih smo doprinesle v trdni zavesti.« pravijo idrijske antifašistične žene, »da bodo naše gorje, naša revščina in bolečina kronana s priključitvijo Primorske in Trsta k Titovi Jugoslaviji.« Antifašistična ženska organizacija II. rajona v Idriji pravi v brzojavki vodji jugoslovanske delegacije na zasedanju skupščine Združenih narodov v Londonu, da je 69 mož in sinov tega rajona zapustilo družine, se odločilo za nečloveške napore v mrazu in snegu ter nevihti fašističnih krogel in se po samotnih gozdovih borilo proti fašističnim morilcem in uničevalcem človeštva. Osemnajst jih ni dočakalo dneva svobode in njihova kri kriči po priključitvi Primorske in Trsta k FLRJ. — AFŽ tretjega rajona naglašja, da je 44 mož in sinov tega rajona odšlo v gozdove in ustvarjati Slovincem lepšo bodočnost v svobodni Jugoslaviji. Sedem jih je obležalo pod smrekami in hrasti. Izmed 87 Idričanov četrtega

po tolikem trpljenju naših narodov pravica zmagala. Delavci Pulja, ki smo v boju proti nacifašistom skupno sodelovali z istrskim ljudstvom, s Hrvati in Italijani in Slovenci vse Julijske krajine, z vsemi narodi Jugoslavije, zahtevamo priključitev Pulja k FLRJ. — Enotni sindikati Pulja.«

Podobne brzojavke so poslali protifašistični Italijani in Slovenci Pulja, partizani Julijske krajine iz Pulja in Slovensko-italijanska protifašistična unija.

Izzeljenci iz Istre, ki bivajo v Zagrebu, so poslali glavni skupščini Združenih narodov naslednjo brzojavko:

»Izzeljenci iz Istre, zbrani na svojem zborovanju v Zagrebu, pošiljajo svoje pozdrave Generalni skupščini Združenih narodov, prepričani, da se bo pri reševanju vprašanja Trsta in vse Julijske krajine upoštevala volja tamkajšnjega ljudstva — Hrvatov, Slovencev in Italijanov — ki so v krvavi borbi proti fašizmu na strani velikih zaveznikov in s svojimi poznejšimi prostovoljnimi izjavami jasno izrazili svoje pravične zahteve po priključitvi k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Ljudstvo Julijske krajine ne zahteva drugega kakor to, da mu priznajo pravico do svobodne samoopredelitve, kakor je zajamčeno v Atlantski listini.«

Krajevni NOO na Črnem vrhu podpredsedniku E. Kardelju

Krajevni NOO Črni vrh je poslal tov. Kardelju v London naslednjo brzojavko:

V imenu 192 borcev in 53 padlih v borbi za osvoboditev Primorske in njegovih združenih z demokratično Jugoslavijo zahtevamo dokončno priključitev Trsta z vsi Julijsko krajino k Titovi Jugoslaviji. Za svobodo in priključitev k FLRJ je moralo 76 mož in žena našega kraja prenašati trpljenje v italijanskih in nemških internacijah, 88 naših domov in gospodarskih poslopij je uničenih, cerkev in 2 šoli so v razvalinah. Vse to gorje smo prenašali v trdni veri, da bomo s svojimi žrtvami dosegli pravico samoodločbe. Hočemo in moramo pripadati Titovi Jugoslaviji.

Krajevni NOO Črni vrh je poslal tov. Kardelju v London naslednjo brzojavko:

V imenu 192 borcev in 53 padlih v borbi za osvoboditev Primorske in njegovih združenih z demokratično Jugoslavijo zahtevamo dokončno priključitev Trsta z vsi Julijsko krajino k Titovi Jugoslaviji. Za svobodo in priključitev k FLRJ je moralo 76 mož in žena našega kraja prenašati trpljenje v italijanskih in nemških internacijah, 88 naših domov in gospodarskih poslopij je uničenih, cerkev in 2 šoli so v razvalinah. Vse to gorje smo prenašali v trdni veri, da bomo s svojimi žrtvami dosegli pravico samoodločbe. Hočemo in moramo pripadati Titovi Jugoslaviji.

Hrvati v Kanadi pozdravljajo maršala Tita

Beograd, 27. jan. Hrvati v Montrealu v Kanadi so poslali maršalu Titu naslednji pozdrav:

»Člani hrvatske organizacije, zbrani na zborovanju 2. decembra leta 1945 v Montrealu, Vam pošiljamo, dragi maršal in voditelj, najtoplejšo pozdrave in preko Vas vsemu borbenemu jugoslovanskemu ljudstvu. Čestitamo Vam k izvojevanju zmagi, ki osvoboditvi naše mile domovine Jugoslavije, kakor tudi k zmagi pri volitvah v Ustavodajno skupščino. Čeprav smo bili daleč v tujini, smo občutili boj in trpljenje našega borbenega ljudstva, ki je osvobodilo pod Vašim genialnim vodstvom domovino iz tiranstva in izvojevalo svobodo, bratstvo in edinstvo. Vaš junaški in neomajni duh, kakor tudi duh vsega jugoslovanskega ljudstva in njegov junaški odpor proti krvočernemu zverstvu, bodo večno ostali za beleženi v svetovni zgodovini. Hrvati in Hrvatice v Montrealu smo pomagali našemu ljudstvu, kolikor so nam dopuščale razmere, in obljubljamo, da bomo tudi v bodoče pomagali našemu borbenemu ljudstvu in domovini.

Dragi tovariš maršal! Izvolite sprejeti izraze globokoga spoštovanja. Naj živi Federativna ljudska republika Jugoslavija. Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Za organizacijo zveze v Montrealu: predsednik Ivan Paskvan, tajnik Srećko Kenda.«

Zahvala poljskega ministra za plovbo in trgovino

Beograd, 27. jan. Minister za plovbo in zunanjo trgovino Poljske republike dr. Stefan Jendrowski je po svoji vrnitvi v Varšavo poslal ministru za trgovino in prekrbo zvezne vlade inž. Nikoli Petroviču naslednjo brzojavko:

»Po svoji vrnitvi v domovino Vam, gospod minister, najpristojne izrazim svojo zahvalo za izkazano bratško gostilnubje. Gospod minister, prosim Vas, da sprejmete zagotovila o moji hvalečnosti in prijateljstvu.

V čigavem interesu je internacionalizacija Trsta

Pod gornjim naslovom je objavil dr. Lojze Berce v beograjski »Politiki« daljši članek, iz katerega posnemamo:

Jugoslavija je po svojih predstavnikih na konferenci zunanjih ministrov v Londonu izjavila, da je pripravljena priznati Trstu položaj federalne enote in da pristaja na to, da se za del tržaške luke uvede mednarodna uprava na osnovi mednarodnega statuta. Rešitev tržaškega problema, kakršno predlaga Jugoslavija, je popolnoma v skladu s političnimi težnjami ogromne večine Tržačanov, pa tudi z gospodarskimi koristmi tržaške luke. Tržačani so to plebiscitarno potrdili najprej s sodelovanjem v narodno osvobodilni borbi, nato pa z množičnimi manifestacijami in izjavami raznih svojih odposlancev.

Avtonomni Trst v okviru Federalne ljudske republike je logičen zaključek zgodovinskega razvoja po njunem razpadu Avstro-Ogrske v njene nacionalne sestavne dele, ki so zavrgli tuje monarhistično varuštvo, in po bedno propadlem poskusu imperialistične Italije, da napravi iz njega oporišče za prodiranje v Podonavje. Trst mora pripasti državi, kateri po svojem položaju dejansko pripada in ki prav zaradi tega more zagotoviti njegov kulturni in gospodarski napredek. Vsaka druga rešitev, pa tudi internacionalizacija, ki jo predlagajo nasprotniki resnično demokratične ureditve Evrope, bi pomenila nasilje nad prirodo in bi bila škodljiva za koristi samega Trsta.

Po trenutni odločitvi politične nevarnosti s strani italijanskega imperializma, ki stopa po sledovih Benečanov, bi pomenila internacionalizacija dejansko osamitev, ločitev od neposrednega zaledja. Na drugi strani bi bil internacionalizirani Trst pod iluzorno mednarodno zaščito brez zadostne notranje sile, da bi se uprl spletkam svojih sosedov, ki se niti danes, po popolnem zlomu fašističnega imperializma nečejo odreči starim imperialističnim zahtevam. Trst bi se v takem položaju naglo spremenil v gnezdo mednarodnih spletk, nevarnih za svetovni mir. Pravilno je zapisal neki angleški znanstvenik, da bi bil internacionalizirani Trst trajna vaba za italijanski imperializem. Kakor je poraženi pruski militarizem potem, ko si je opomogel, izbral internacionalizirani Gdansk za središče svojega izživanja, prav tako bi poražena italijanska reakcija poskusila isto igro v internacionaliziranem, brezmočnem Trstu.

Internationalizacija pomorskega mesta, ki je svetovna luka, sredi 20. stoletja je z gospodarskega stališča takšen nesmisel, da je povsem jasno, da njeni poborniki skrivajo za svojim predlogom povsem politične namene in zamisli, ki so v nasprotju z gospodarskimi koristmi Trsta.

Internationalizirati pomorsko gospodarsko središče, celo proti volji večine njegovega prebivalstva in njegovega zaledja, bi pomenilo pripisovati mu tolikšno gospodarsko in politično zmogljivost, da lahko s svojimi lastnimi silami sebe enostavno vsili zaledju in si s silo odpre pot za svoje ekspanzijo. Takih pomorskih mest danes ni več. Pomorska središča s slično politično in gospodarsko ekspanzivno silo so mogla obstajati v srednjem veku, posamezna celo do polovice preteklega stoletja. Nekatera so kot pomorske gospodarske in politične tvorbe razširila svojo oblast v notranjost in se izoblikovala celo kot neodvisne države. Gospodarski razvoj novejših dob, pustimo ob strani politične razloge, ki stremi po razširjenju gospodarskih celot in po izločitvi manjših neodvisnih gospodarskih enot, je onemogočil obstoj takih pomorskih in celinskih mestnih državnih tvorb. Izginile so maie pomorske republike v Sredozemlju, izginile so tudi politične in gospodarske prednosti hanzeatskih mest na severu. Naposled je svetovna burja odnesla tudi versajsko mednarodno pravno čudo »svobodno mesto Gdansk«, oporišče pruskega germanstva na vzhodu brez lastnega nacionalnega zaledja, ki ga je šele polet tega hranila Poljska v smislu versajškega diktata, a to le dotlej, dokler si ni zgraditvijo Gdinje sama odprla svobodno pot v svet.

Do srede preteklega stoletja se naložimo na posamezne »emporije«, to je pomorska trgovska središča, ki so se gospodarsko vzdrževala s preprosto kolonialnega in drugega redkega blaga. Industrijska revolucija v preteklem stoletju in modernizacija prometnih sredstev, ki je vzpostavila ožji stik med proizvajalci in potrošniki, pa sta izzvala preokret tudi v poslovanju modernih luk. Te ne morejo več živeti samostojno. Povezanost med lukami in njihovim gospodarskim zaledjem kot proizvajalcem bodisi industrijskega, bodisi agrarnega blaga, postaja vse večja, s tem pa tudi njihova medsebojna odvisnost. Ločitev luk s političnimi ali carinskimi mejami od njihovega zaledja, pomeni za luke neizbežen propad. Ni zgolj slučaj, da so bile ob koncu preteklega stoletja ukinjene v Evropi vse »svobodne luke«, — tako tudi tržaška —, ki so uživale carinske ugodnosti in so bile zaradi tega s carinskimi mejami ločene od svojega zaledja. Osta-

le so samo »svobodne cone«, določene za izvenearinski mednarodni tranzit. Poleg tega so finančne potrebe moderne luke, — že samo za vzdrževanje in izpopolnjevanje luških naprav in mornarice, — ogromne in se ne morejo kriti samo z njenimi dohodki. Niti luke, niti njihove mornarice ne delajo danes več na povsem trgovski osnovi. Celo države, ki so uporno vztrajale na stališču zasebne pobude, kakor n. pr. Anglija, so prešle na sistem državnih podpor.

V Trstu se postavlja tudi še vprašanje obnavljanja v vojni uničene trgovske mornarice. So pa tudi še različne druge posebne potrebe, ki bi še bolj otežile razvoj Trsta kot internacionaliziranega mesta.

Trst ni prirodna luka, marveč je bil zgrajen z investicijo ogromnih kapitalov, ki so bili potrebni za zasipanje morja in zgraditve pomolov. Zaradi tega je vzdrževanje pristanišča združeno z velikimi stroški. Prvi jugoslovanski delegat na konferenci zunanjih ministrov, podpredsednik zvezne vlade tov. Edvard Kardelj je opozoril svetovno javnost še na drugi posebni tržaški problem. Dostop k Tržaškemu zalivu vodi preko visoke kraške planote v višini okrog 500 m, kar pomeni, da je režija železnice čez jugoslovansko zaledje zelo draga. Italija je leta 1919, kot zmagovita država vsilila nasledstvenim državam »Jadransko tarifno«, za osrog 30% nižjo od normalne, da bi Trstu zagotovila promet z zaledjem. Podpredsednik vlade tov. Kardelj je odklonil slično rešitev, s katero bi Jugoslavijo silili, da prevaža skoraj breplačno na svojih železnicah blago za Trst, da bi tako mogla rešitev tržaškega vprašanja na način, ki bi bil v nasprotju z njenimi življenjskimi koristmi.

Kot tretji posebni problem v zvezi s predlogom o internacionalizaciji Trsta je treba omeniti tudi vprašanje prodaje proizvodov tržaške industrije. Njeni lastniki so se že med italijansko zasedbo pritoževali, da primanjkuje tržaški industriji primerno tržišče. Internationalizacija bi prinesla tudi uvedbo posebne tržaške valute. Osnovno načelo modre trgovske politike nalaga, da se čim bolj izogibamo kupovanju tujih proizvodov v drugih državah, ker slabi nabava deviz domačo valuto. Čeprav so potrebe mlade Jugoslavije prav v proizvodih, ki jih izdeluje tržaška industrija, — motorji, mostovne konstrukcije, ladje, železniška vozila, — zelo velike, bi se morala v tem primeru odreči nabavi tega blaga na tržaškem trgu in bi morala pospeševati njihovo izdelavo doma. Vsi ostali tržaški odjemalci, Italija, Avstrija, Češko-slovaška in Švica pa imajo tega blaga sami preveč.

H koncu naj opozorimo še na eno zadevo politične prirode, ki bi poleg drugih ovirala normalno poslovanje »svobodnega mesta Trsta«, zaradi katerega zlasti tržaški Slovenci odklanjajo predlog o internacionalizaciji. Gre za vprašanje njihovega nacionalnega obstoja. Oni so se enako kakor vsi jugoslovanski narodi nekaj naučili od mednarodnega političnega razvoja med dvema vojnama, zlasti pa iz ženevskih razprav in od poletka druge svetovne vojne. Po teh izkušnjah že instinktivno nimajo zaupanja v »mednarodno pravico, ki je sicer lahko odela v najpopolnejše pravne klavzule, za katerih uporabo pa navadno ne nositi odgovornosti nobena država.

Kdor zares želi, da se v korist splošnega mira ustvari jasen položaj na tako važnem odseku mednarodnega dogajanja, kakršen je Jadran, ne sme zahtevati trajne rešitve tržaškega vprašanja izven splošnega gospodarskega razvoja, niti v nasprotju z gospodarskimi koristmi tržaške luke ali s politično zgodovinskim razvojem v Trstu. Upoštevati mora že obstoječo skupnost slovenskega in italijanskega naroda v Trstu in njegove želje.

Predlog o internacionalizaciji gre preko vseh teh osnovnih zahtev modre in trajne mednarodne odločitve. Zaradi tega je popolnoma upravičen sum, da žele internacionalizacijo Trsta samo one sile, ki že sedaj poskušajo ovirati delo organizacije Združenih narodov s tem, da bi to mednarodno ustanovo, na katero polga svet toliko upanja, obremenile z novim Gdanskom, o katerem so govorili skoraj na vsakem zasedanju Društva narodov.

Praški visokošolci maršalu Titu

Beograd, 25. jan. V Pragi je bila prva skupna prireditelj českoslovaške in jugoslovanske visokošolske mladine. S te bratske prireditve je jugoslovanska in českoslovaška mladina poslala voditelju narodno osvobodilne borbe maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu naslednjo brzojavko:

»Českoslovaška in jugoslovanska mladina, združena na prvi skupni prireditvi, manifestira za najtesnejše sodelovanje med obema bratškima narodoma in za idejo slovenske vzajemnosti. Pošilja Vam toplo izjavo vdanosti in obljublja, da so branila mladine, za katere so prelivali kri najboljši sinovi in hčere naših narodov. — Smrt fašizmu — svoboda narodu! — Slovanski klub visokošolcev v Pragi.

Posmrtna počastitev polkovnika Radeja Dakiča

Beograd, 27. jan. Delovno ljudstvo Beograda se je spoštljivo poslovilo od polkovnika Radeja Dakiča, organizacijskega tajnika Enotnih sindikatov delavcev in nameštencev Jugoslavije, ki je umrl 13. januarja t. l. v Moskvi.

Za s pepelom delavskega prvoborca Radeja Dakiča je bila včeraj izpostavljena v slavnostni dvorani doma Jugoslovanske armade. Velike množice delovnega ljudstva iz Beograda kakor tudi predstavniki delavcev so počastili pepel enega izmed najvidnejših prvakov delavskega razreda Jugoslavije in jugoslovanskega sindikalnega gibanja.

Ogromno število vencev, med njimi Komunistične partije, Jugoslovanske armade in glavnega odbora Enotnih sindikatov delavcev in nameštencev Jugoslavije, ki so jih položili na oder, najbolj govorijo o uspešnem delu in o ogromnih zaslugah, ki si jih je Dakič pridobil za Komunistično partijo Jugoslavije in za delavsko gibanje.

Danes ob 11.30 so predstavniki Jugoslovanske armade in Enotnih sindikatov prenesli žaro s pepelom pokojnega Radeja Dakiča pred dom Jugoslovanske armade in jo postavili na oder pokrit s sindikalno zastavo.

Nadškof Stepinac ni ničesar ukrenil, da bi rešil v jasenovskem taborišču zaprte duhovnike

Ob koncu meseca septembra so pripeljali v Jasenovac 6 katoliških duhovnikov — Slovencev, ki so bili po izgonu iz Slovenije nameščeni po župnikih na Hrvaškem. Od kod so jih ustaši pognali v taborišča. Poleg tega so pripeljali v taborišče tudi župnika iz Donje Stubice, Franja Riharja. Teh sedem duhovnikov je prenašalo najstrašnejše taboriščne muke. Upali so, da se bodo zanje zavzeli višji katoliški duhovniki, v prvi vrsti nadškof dr. Stepinac, in da bodi izpušeni na svobodo, toda upanje teh katoliških duhovnikov-jetnikov je bilo zaman.

O usodi teh duhovnikov pripoveduje priča, ki se je pojavila po naključju po 13 mesecih življenja v taborišču rešila, naslednje:

»Za mojega bivanja v jasenovskem peklju, v katerega sem padel, ko mu je stal na čelu kot poveljnik katoliških duhovnikov frančiškan Filipovič-Majstorovič, sem doživel toliko strahot, da jih je težko verjeti in težko opisati. Ta Filipovič je bil najbolj krvoločna ustaša v Jasenovcu. Vdih je pokolj 15.000 kmetov s Kozare, med njimi žena in otrok, ki so bili pobiti v juliju in avgustu 1942. leta. Septembra meseca je dal ubiti katoliškega duhovnika Riharja. Franja, ki je bil župnik v Donji Stubici. Rihar je bil ubit brez obtožnice, brez obrambe in brez prita. Ko je nesrečni Rihar spoznal, kaj ga čaka, je pred ogorčeno v smrt izročil vse, kar je imel pri sebi, meni, glede svojega brevrja pa mi je rekel, da naj ga izročim zagrebškemu nadškofu, ako se bom še kdaj vrnil v Zagreb, in da naj se mu v njegovem imenu zahvalim, ker se je »zavzel za njegovo rešitev«. V Zagreb sem se res vrnil. Brevir pokojnega Riharja je še danes pri meni kot svet spomin, toda prošnji pokoj-

Tej posmrtni počastitvi so prisostvovali člani zvezne vlade FLRJ in člani Narodne vlade Srbije, generaliteta z generalom Kočo Popovićem na čelu, predstavniki diplomatskega zbora, predstavniki svetovskega vojaškega odposlancev, vojaški odposlanci tujih držav, člani glavnega odbora Enotnih sindikatov, pokrajinskega odbora Enotnih sindikatov za Srbijo, krajevnega odbora poedinih sindikalnih podružnic, predstavniki sindikalnih organizacij iz poedinih federalnih enot, člani častniškega zbora Jugoslovanske armade, veliko število borcev, vojnih tovarišev pokojnika in velika množica beograjskega ljudstva. Pri tej posmrtni počastitvi je sodelovala tudi častna četa z vojaško godbo.

Na rdeči blazini so nesli odlikovanja pokojnega Dakiča. Od posmrtnih ostankev pokojnega polkovnika Dakiča se je v imenu Jugoslovanske armade poslovil polkovnik Mijalko Todorović.

V imenu Komunistične partije se je poslovil od pokojnika finančni minister Srbije Petar Stambolić, v imenu Črne gore posl. Veljko Žeković, pred domom glavnega odbora Enotnih sindikatov, kamor so medtem prenesli žaro, pa Josip Čazl.

Nadškof Stepinac ni ničesar ukrenil, da bi rešil v jasenovskem taborišču zaprte duhovnike. Ob koncu meseca septembra so pripeljali v Jasenovac 6 katoliških duhovnikov — Slovencev, ki so bili po izgonu iz Slovenije nameščeni po župnikih na Hrvaškem. Od kod so jih ustaši pognali v taborišča. Poleg tega so pripeljali v taborišče tudi župnika iz Donje Stubice, Franja Riharja. Teh sedem duhovnikov je prenašalo najstrašnejše taboriščne muke. Upali so, da se bodo zanje zavzeli višji katoliški duhovniki, v prvi vrsti nadškof dr. Stepinac, in da bodi izpušeni na svobodo, toda upanje teh katoliških duhovnikov-jetnikov je bilo zaman.

O usodi teh duhovnikov pripoveduje priča, ki se je pojavila po naključju po 13 mesecih življenja v taborišču rešila, naslednje: »Za mojega bivanja v jasenovskem peklju, v katerega sem padel, ko mu je stal na čelu kot poveljnik katoliških duhovnikov frančiškan Filipovič-Majstorovič, sem doživel toliko strahot, da jih je težko verjeti in težko opisati. Ta Filipovič je bil najbolj krvoločna ustaša v Jasenovcu. Vdih je pokolj 15.000 kmetov s Kozare, med njimi žena in otrok, ki so bili pobiti v juliju in avgustu 1942. leta. Septembra meseca je dal ubiti katoliškega duhovnika Riharja. Franja, ki je bil župnik v Donji Stubici. Rihar je bil ubit brez obtožnice, brez obrambe in brez prita. Ko je nesrečni Rihar spoznal, kaj ga čaka, je pred ogorčeno v smrt izročil vse, kar je imel pri sebi, meni, glede svojega brevrja pa mi je rekel, da naj ga izročim zagrebškemu nadškofu, ako se bom še kdaj vrnil v Zagreb, in da naj se mu v njegovem imenu zahvalim, ker se je »zavzel za njegovo rešitev«. V Zagreb sem se res vrnil. Brevir pokojnega Riharja je še danes pri meni kot svet spomin, toda prošnji pokoj-

»Za mojega bivanja v jasenovskem peklju, v katerega sem padel, ko mu je stal na čelu kot poveljnik katoliških duhovnikov frančiškan Filipovič-Majstorovič, sem doživel toliko strahot, da jih je težko verjeti in težko opisati. Ta Filipovič je bil najbolj krvoločna ustaša v Jasenovcu. Vdih je pokolj 15.000 kmetov s Kozare, med njimi žena in otrok, ki so bili pobiti v juliju in avgustu 1942. leta. Septembra meseca je dal ubiti katoliškega duhovnika Riharja. Franja, ki je bil župnik v Donji Stubici. Rihar je bil ubit brez obtožnice, brez obrambe in brez prita. Ko je nesrečni Rihar spoznal, kaj ga čaka, je pred ogorčeno v smrt izročil vse, kar je imel pri sebi, meni, glede svojega brevrja pa mi je rekel, da naj ga izročim zagrebškemu nadškofu, ako se bom še kdaj vrnil v Zagreb, in da naj se mu v njegovem imenu zahvalim, ker se je »zavzel za njegovo rešitev«. V Zagreb sem se res vrnil. Brevir pokojnega Riharja je še danes pri meni kot svet spomin, toda prošnji pokoj-

Tudi ljubljanski škof dr. Rožman ni ničesar podvelj pot preganjanju katoliških duhovnikov v Sloveniji.

Zakaj so ti predstavniki visoke duhovščine stali prekrižanih rok takrat, ko je bilo treba reševati pred fašističnimi rabljimi rodujci, med katerimi so bili številni duhovniki, nam bo postalo jasno, ako pogledamo v čestniški odnosih sta bila nadškof Stepinac in škof Rožman s fašističnimi oblastniki. To so bili odnosi dejanske solidarnosti in medsebojne pomoči. — (Po »Vjesniku«.)

Enotni sindikati v Julijski krajini za strnitev delavskih organizacij

Protest pri Italijanski konfederaciji dela v Rimu

Trst, 26. januarja.

»Primorska delavska enotnost« objavlja vsebino protesta, ki ga je v Rimu predal Italijanski konfederaciji dela predstavnik tržaških Enotnih sindikatov Marino Solieri proti razdalnemu delu Julijskih sindikatov in njihovi prenosni v Delavsko zbornico Trsta.

Spomenica Enotnih sindikatov utemeljuje svoj protest takole:

Enotni sindikati so nastali iz slave organizacije »Delavska enotnost« kot borbeno sredstvo proti fašizmu in nemškemu okupatorju. V svoje vrste vključujejo ogromno večino delavstva Julijske krajine, posebno pa Trsta ne glede na narodnost. Julijski sindikati so bili ustanovljeni z določeno nalogo, razbijati enotnost delavskega razreda. To so prvi »Rumeni« sindikati, ki jih vodi reakcija in podpirajo veliki kapitalisti. Trditve, da so Enotni sindikati slovenski, je velika laž. Med 68.937 organiziranimi člani iz vse pokrajine je 32.580 samo iz Trsta, med njimi 70% Italijanov. Enotni sindikati hočejo ostati neodvisni od Italijanske konfederacije dela in od Centralne zveze sindikatov v Beogradu brez posebnih skritih ciljev. Njini gre predvsem za sindikalno enotnost. Če bi se italijanski delavci vključili v Italijansko konfederacijo dela, bi imeli tudi slovenski in hrvaški delavci vso pravico pristopiti k beograjski organizaciji. S tem bi nastal največji razdor ne le na sindikalnem, temveč tudi na narodnostnem polju. Julijska krajina predstavlja spomo zemlje. Njena pripadnost bo določena z mirovno pogodbo in je naravno, da bo prešla tudi sindikalna organizacija v krog tiste države, kateri bo pripadla pokrajina po določitvi mej. Italijanska konfederacija dela razpolaga z dokumenti, ki jih je pokrajinski odbor Enotnih sindikatov poslal večkrat v Rim, da bi dokazal podlo ravnanje Julijskih sindikatov. Protestna pisma je podpisalo na tisoče tržaških delavcev. Odgovorni zastopniki Enotnih sindikatov so k uspehi večkrat prepričali sindikalni razdor in predlagali združitve v enotni sindikalni organizaciji, katere u-

prava bi se izvolila pri svobodnih volitvah. Zastopniki Italijanske konfederacije dela, ki so prišli v Trst, lahko pričajo, da so Julijski sindikati te predloge odbili. Priznanje Julijskih sindikatov s strani Italijanske konfederacije dela pogloblja sindikalni razdor v delavskih vrstah Trsta in pomeni oddaljevanje od načela sindikalne enotnosti, na čemer stoni vsaka sindikalna organizacija, kakor je bilo ti potrjeno na kongresih v Londonu in Parizu. Enotni sindikati odklanjajo vsako odgovornost za nasprotja, ki bi nastala med Italijani Trsta in Italije. Zato opozarjajo vodstvo Italijanske konfederacije dela na njeno težko odgovornost, ki jo sprejema s priznanjem Julijskih sindikatov in od njih organiziranega delavskega zbora v Trstu.

Radio Ljubljana

SPORED ZA SREDO

6.30-7: Veseli zvoki. 7-7.15: Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda. 7.15-8: Črna glasba. 12-12.30: Iz godalnih orkestru. 12.30-13: Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda. 13-13.30: Slovenske narodne pesmi pojo Fantje na vasi. 13.30-13.45: Napoved časa, predstava, objave in pregled sporeda. 13.45-14: Vokalni koncert baritonista Franca Langusa, pri klavirju Sam Hubad. 14-14.30: Koncert partizanskih skladb. Izvajači: violonisti Karlo Ruzel in pianist Pavel Sivč. 14.30-14.45: Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda. 14.45-15: Chopinovi valčki. 15: Polzvedbe. 17-17.15: Skladbe za mladino. 17.15-17.30: Mladina v soli. 17.30-18: Koncert Radijskega orkestra, vodi Rudolf Starč. 18-18.30: Literarna ura: Sodelujeta Franca SNG Demeter Bitenc in Branko Mikšič. 18.30-18.40: Violinski koncert prof. Leona Pfeifferja pri klavirju Pavel Sivč. 18.40-19: D. Franke: Simfonične varietje: Musoraski: Slike z razstave. 19-19.35: Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda. 19.35-19.50: Vladigerov: Kor. bvl. nar. pies: Gotovac: Na nočilu: Radovčević: Krst od zlata: Konjovič: Pod pendler: Srb. nar.: Silan Vardar. 19.50-19.45: Od daja »Ljudske prosvete«. 19.45-20: Istrske narodne korčane in valčki. 20-21: XXVII. Ljudska glasbena ura: Leo Janáček. Z ilustracijami predava dr. Drago Čvetko. Sodelujeta: violonisti J. Škaj in pianist A. Trost. 21-21.30: Vokalni koncert moškega zbora »Gratiček«. Priglasit: ravnatelj Adolf Gröbmling. 21.30-21.40: Koncert sopranistke Nuše Kristanovič, pri klavirju C. Čvetko. 21.40-22: Mozart: »Gledališni kvartet«. D. dur. 22-23: Iz naših jutrišnjih časopisov, nato reprodukcija glasbe.

Vrdniški rudnik si je zasluženo priboril najvišjo nagrado

Pomembni uspehi tekme v proizvodnji srbskih premogovnikov

Dne 1. oktobra se je začelo po vsej Srbiji proizvajalno tekmovanje premogovnikov, za katerega so dali pobudo rudarji sremškega premogovnika Vrdnika. Tekmovanje je trajalo 3 mesece do 1. januarja. V petek se je v Beogradu sestala ocenjevalna komisija, ki je pregledala dosežene uspehe. Ugotovila je, da so največji uspeh dosegli pobudniki tekmovanja, rudarji v Vrdniku. Za nagrado bodo dobili prehodno rdečo zastavico, ki jim bo na svečan način izročena v prisotnosti zastopnikov vseh tekmujočih premogovnikov, zastopnikov Glavnega odbora Enotnih sindikatov delavcev in nameštencev in zveznega ministrstva za rudarstvo. Drugo mesto si je v tem značilnem tekmovanju priboril premogovnik v Starem Kostolcu, tretje pa premogovnik v Tresibabi - Podvisu.

Po vsej naši obnavljajoči se državi so potrebe po premogu velike. Brez premoga ne more napredovati proizvodnja važnih industrijskih obratov. Brez premoga ne morejo izpolniti svojih nalog železnice. Tega se naši rudarji zavedajo. Čeprav se mora delo v premogovnikih boriti danes zaradi pomanjkanja strokovne kadra, zaradi še ne popravljenih poškodb iz vojnih časov, zaradi pomanjkanja orodja in strojev itd., rudarji ne omahujejo in kljub vsemu stalno dvigajo proizvodnjo. Da bi še bolj dvignili učinek svojega dela, da bi dosegli še večje uspehe, so si napovedali delovno tekmovanje. Tekmujejo rudarji v Srbiji, v Sloveniji in drugod. Uspeh tekmovanja v Srbiji, ki je bil te dni objavljen, nam pove, da so malone vsi premogovniki sprejeli napoved tekmovanja kot nalogo časti in dolžnosti dela za ljudsko državo. Dosegli so uspehe, ki pričajo, da jim je bilo tekmovanje zelo resna zadeva in da so pravilno razumeli cilj, ki ga hoče ljudska oblast doseči, ko takemu delovnemu načinu izkazuje največjo pažnjo.

Kaj so dosegli zmagovalci

Vrdniški premogovnik si je zasluženo priboril najvišjo nagrado tega delovnega tekmovanja. Izpolnil je malone vse naloge, ki si jih je ob začetku tekmovanja zastavil. Rudarji so se obvezali, da bodo med tekmovanjem dvignili svojo proizvodnjo tako visoko, da bo za 10% večja, kakor je bila pred vojno. To so v celoti izpolnili, ker so predvojno proizvodnjo prekosili celozadovoljivo pa nam pokaže druga številka. Proizvodnja v premogovniku je bila 1. jan. za 27% večja kakor konec septembra, ko se je tekmovanje začelo. Delovni učinek janskih kopačev se je povišal za 37% za vsakega delavca pri 8-urnem delu.

K uspehu so prispevali tudi drugi v premogovniku zaposleni delavci. Tako je delavnica izdelala 50 novih vagonov in je svojo nalogo izpolnila mesec dni pred koncem tekmovanja. Edino, kar vrdniškimi rudarjem ni uspelo v celoti, je izboljšanje delovne discipline. Obvezali so se, da bodo delovno disciplino dvignili za 50%. Dejansko pa jim je uspelo zmanjšati delovne izostanke samo za 40%. Upošteva moramo, da dela v tem premogovniku, kakor skoraj v vseh drugih, mnogo delavcev kmetov, ki so bili v jenskih mesecih zaposlen na svojih posestvih in niso mogli redno prihajati na delo.

Premogovnik v Vrdniku se je med tekmovanjem še posebno odlikoval, ker so posamezni delavci prispevali k dvigu proizvodnje z vrsto tehničnih iznajdb in izpopolnjenih metod dela. Delavec Mihael Lesjak je izdelal posebne strelske za odmetavanje premoga. Te strelske so boljše od tujih, ki jih sedaj uporabljajo naši premogovniki. Električar Ivan Peter je izdelal iz starega materiala električno napravo za vrtnanje in tako pripomogel, da se je vrtnalo deo zelo pospešilo. Prej se je 6 lukenj v premogovnih slojih vrtnalo z ročno železno napravo za vrtnanje 3 ure, sedaj pa se izvrta z novo napravo 6 lukenj v 10 minutah.

Delavci mehanične delavnice so se obvezali, da bodo med tekmovanjem izdelali dva logonska motorja za strelske. Ob koncu tekmovanja so delali že tretjega, ki je bil dovršen 8. januarja. Tudi pisarniško osebje je izpolnilo postavljene si naloge. Vsi ti uspehi so bili mogoči, ker je rudarjem in delavcem uspelo med tekmovanjem ustvariti zelo poljudno delovno ozračje. Vse težave, ki so se pojavljale, so odpravljali na skupnih posvetovanjih. Dosegli bi še večji uspeh, če se ne bi med tekmovanjem pojavil v jami ogenj, za katerega pogasitev in popravilo posledic so potrošili 3032 delovnih ur.

Uspehi drugega in tretjega

Drugo mesto je pripadlo premogovniku v Starem Kostolcu. Rudarji tega premogovnika so si v začetku tekmovanja zastavili zelo velike naloge, ki so jih vse izvršili in delovni načrt prekosili za 3%.

Zidarji so še v novembru izvršili betoniranje vhoda v jamo. Delavnica je izdelala 30% več vagonov, kakor se je obvezala. Ob enem so popravili vse stare vagončke, kakor so se obvezali v začetku. Najtežja naloga je bilo izboljšanje delovne discipline, ker dela v tem premogovniku zelo veliko kmečkih delavcev. Število izostankov od dela se je zmanjšalo za 30%, dočim se je obveza glasila na 50%.

Premogovnik v Tresibabi-Podvisu je povečal povprečno proizvodnjo za 12%, ni pa prekosil proizvajalne naloge. Vse druge obveze so rudarji in delavci v tem premogovniku izpolnili.

Postavil se je premogovnik Bogovini, ki je prekosil proizvajalno nalogo za 4%, vendar je svoj uspeh dosegel s povečanjem števila zaposlenega delavstva. Enako se je odlično izkazal premogovnik Orljeni. Postavljene naloge je prekosil za 18%. Delovna disciplina se je izboljšala za 70%. Materiala so prihranili 5%. Če ne bi bilo malomarnosti, ki jo je zagrešilo vodstvo tekmovanja v rudniku, bi bil ta premogovnik med kandidati za zmagovalca. Poročilo, ki ga je vodstvo tekmovanja poslalo ocenjevalni komisiji, sploh ne omenja, kako so rudarji izpolnili druge naloge. Zato je komisija smatrala, da obveze niso izpolnili in premogovnika ni mogla oceniti tako, kakor bi bil zaslužil po uspehu, ki jih je dosegel v proizvodnji.

Rezultati v drugih premogovnikih

Od ostalih se je odlikoval zlasti premogovnik v Aleksincu, kjer so rudarji delali v zelo težkih delovnih pogojih. Kljub temu so dosegli znaten napredek v proizvodnji, izboljšali delovno disciplino in dosegli velik prihranek pri uporabi mazil. Svojo obvezo, da bodo povečali delovni učinek za 10%, so izpolnili rudarji v premogovniku Dobra sreča-Blagovesti. Izkazali so se tudi kot dobri delavci. Premogovnik v Senju se je obvezal, da bo povečal proizvodnjo za 15% v primeri s septembrsko višino. Povečal pa jo je dejansko za 23%, vendar ni v celoti izpolnil vse postavljene si proizvajalne naloge.

Podoben primer je z resavskim premogovnikom Bare. Tudi rudarji tega premogovnika, ki so se obvezali, da bodo dvignili proizvodnjo za 20%, so prekosili obvezo za 10%, vendar v celoti niso izpolnili proizvajalne naloge. Električni delavci so svoje obveze izpolnili v celoti, pisarniško osebje pa je izvršilo 80% svojih obvez.

Znatne napredke v proizvodnji so dosegli tudi premogovniki v Junkovcih in Kolubari, ki oskrbujejo s premogom Beograd, Vrški čuki, Radljevo in Moravi, ki je povečal septembrsko proizvodnjo za 15%. Slabše se je odrezal premogovnik v Ravni Reki, ki je bil med vojno popolnoma upropačen. Upoštevati je treba, da so delovni pogoji v tem rudniku še vedno zelo težki.

Manj je opravičljivo, da je ostal zadnji premogovnik Jelašnica pri Nišu, kjer so delovni pogoji razmeroma zelo ugodni. Ta premogovnik je odpoval pri izpolnjevanju postavljene si naloge za 34%. Delovna disciplina je zelo slaba. Zdi se, da je vzrok neuspeha slabo vodstvo podjetja in premajhna aktivnost sindikalne podružnice. Izkušnja je pokazala, da so bili najboljši rezultati doseženi tam, kjer sta svojo dolžnost izpolnila tako vodstvo rudnika kakor sindikalna organizacija.

Najboljši delavci v sarajevski tovarni pletenin

Delavci tovarne pletenin »Drina« v Sarajevu so razumno dolžnost in so s požrtvovalnim delom znatno zvišali proizvodnjo.

Najboljši delavec v oddelku za pletenje je Jehard Pankić, ki dela po 8 ur na

Grozote v taborišču Mauthausenu

Jetnike so pobijali kar med delom, morili sovjetske oficirje, angleške in ameriške padalce in češke intelektualce

Nürnberg, 28. jan. (Tass). Na večernem zasedanju sodišča 25. januarja je zastopnik francoskega tožilstva Dubost nadaljeval s čitanjem dejstev o surovem postopanju Hitlerjevcev z jetniki in o mučenju in ubijanju jetnikov pri zasliševanju. Hitlerjevci so sistematično in grozovito mučili jetnike v vseh zasedenih deželah zapadne Evrope. Po poročilu norveške vlade, — je dejal tožilec, presegla skupno število Norvežanov, ki so umrli zaradi mučenja in surovega postopanja pri zasliševanju, 2000. Iz poročil nizozemske in danske vlade je razvidno, da so Hitlerjevci v teh deželah na strahotne načine mučili pri zasliševanju, kot n. p. s polivanjem ledeno mrzle vode in z uporabo električnega toka, kar je skoro vedno povzročilo jetnikovo smrt.

Člani Hitlerjevske vlade, je dejal tožilec, so odgovorni za vse te zločine. Glavna krivca zločinske prakse mučenja sta obtožena Bormann in Kaltenbrunner. Nemška sodišča, ki so bila na ozemljih Francije in zasedenih deželah zapadne Evrope, so sodila tiste, ki se niso hoteli sprijazniti z zaslužjenjem svoje dežele. Ta sodišča so poznala samo eno kazen — smrt. Obtoženeц Keitel je opozoril, da se kazen z odvzemanjem svobode smatra za znak slabosti. Učinek je mogoče doseči samo s smrtno kaznijo in z ukrepi, ki pušajo prebivalstvo v negotovosti o usodi krivcev.

Nato je sodišče dalo možnost zastopniku francoskega tožilstva, da postavi vprašanja priči Maurice Lampeju, bivšemu jetniku v taborišču Mauthausen. Priča je navedla primer zverskega umora 47 častnikov-letalcev in padalcev angleške, ameriške in nizozemske vojske v Mauthausenu.

Meseca septembra 1944. je prišel v taborišče Himmler. Navzroč je bil pri umoru 50 sovjetskih oficirjev. Sovjetski oficirji so stali poleg kamoloma eden za drugim, tako da so tvorili vrsto ljudi, ki so čakali na smrt. Ubili so jih s strelom v tilnik. Tožilec je pričo vprašal: »Ali veste o kakšnem primeru množičnega pobijanja jetnikov?« Priča: »Znani so mi mnogi primeri pobijanja v taborišču Mauthausen. Poleg ubijanja, o katerem sem pravkar govoril, moramo omeniti tudi ubijanje posebne vrste. To se je zgodilo 17. februarja 1945. V Mauthausenju je šlo kolona 2500 jetnikov. Od teh je ostalo živih 1700, 800 pa jih je umrlo od mraza in lakote na poti. Taborišče Mauthausen je bilo v tem času prenapolnjeno. Mesta sploh ni bilo. Od omenjenih 1700 ljudi, ki so ostali živi, je komandant izbral 400, po večini bolnih ali starih in pobijal jih, ter jih dejal, da bodo šli v bolnišnico. Teh 400 ljudi so popolnoma slekli v mrazu 18 stopinj in jih pustili tam polnih 18 ur, da bi zmrzli. Kmalu so nekateri od njih utihnil, toda SS-ovcem se je zdelo, da se stvar ne vrši dovolj hitro. Trikrat so zato ponovili gnali nesrečnike pod ledeno mrzlo prho in jih silili, da so ostali pod prho pol ure, nato pa so ponovili z njimi isti postopek, ne da bi jim dovolili, da se obrišejo. Zjutraj je vseh 400 ljudi ležalo zmrzlih na tleh. Tiste, ki so še kazali znake življenja, so pobili s sekirami.

Tožilec: »Kaj se je zgodilo v taborišču po Heidehovem umoru?« Priča: »V Mauthausenu je bilo 3000 Čehov, med njimi 500 intelektualcev. Po Heidehovem umoru so češke jetnike umorili. Ostalo jih je samo 300.« Priča je v svojih izpovedbah navedla tako imenovane znanstvene polizkuse, ki so jih delali taboriščni zdravilniki nad jetniki, in druga mučenja ter pogoste obiske šefov gestapa in raznih gaulajterjev in drugih Hitlerjevcev v taborišču.

Ko je francoski tožilec zaslišal pričo Lampeja, ga je glavni sovjetski tožilec Rudenko vprašal: »Ali vam je znano, na čigav ukaz so pobili 50 sovjetskih oficirjev?« — Priča: »Ukaz mi ni znan, toda bilo je splošno pravilo, da so v Mauthausenu pobili vse sovjetske oficirje, politične komisarje ali člane Komunistične partije.« Rudenko: »Ali bi mogli kaj bolj obširnega povedati o umoru 4000 sovjetskih vojnih ujetnikov, o katerem ste govorili?« Priča: »Te ujetnike so pobili med delom, ker jim pretežko delo in nezadostna prehrana nista dovoljevala, da bi izpolnili delovno nalogo. Pobili so jih z udarci palic, ali pa so jih ustrelili.« Branilci obtožencev niso postavili priči nobenih vprašanj.

Po zaslišanju priči je zastopnik francoskega tožilstva nadaljeval s čitanjem dokaznih listin o zverstvih Hitlerjevcev v Franciji in v deželah zapadne Evrope. Osebe, ki so jih ujeti v Franciji ali v zapadno evropskih deželah, so gnali v Nemčijo, kjer so jih zapirali v taborišča in ječe. Težko in strašno je bilo trpeti, ne te ljudi, ki so brez konca ječali po ječah — je dejal tožilec. Toda njihovi pogoji so bili vendarle lažji od življenjskih pogojev tistih Francozov in pripadnikov drugih narodov, ki so prišli v koncentracijska taborišča. Tožilec je prečital celo vrsto listin, iz katerih je razvidno, na kakšen nečloveški način so Hitlerjevci mučili svoje žrtve, ki so prihajale v koncentracijska taborišča, navedel pa je tudi dejstvo o velikem številu transportov, ki so prihajali v Nemčijo z jetniki iz tako imenovanih zbirnih taborišč. S tem se je končalo večerno zasedanje.

Poveljnik taborišča v Dachau-u odkrit

Berlin, 29. jan. (Tass). V britanskem taborišču za internance so med drugimi našli SS-ovca Loritzja, bivšega komandanta Hitlerjevskih

koncentracijskih taborišč v Dachau-u in Oranienburgu. Loritz je bil v taborišču pod tujim imenom.

Proces v Rigi

Riga, 28. jan. (Tass). Vojaško oblasno sodišče v Rigi je začelo soditi nemške fašistične napadalce za storjene zločine na ozemlju Litvanske, Letonske in Estonske republike. Pred sodiščem odgovarjajo naslednji pripadniki bivše nemške vojske: voditelj SS-čet in policije na ozemlju Baltske oblasti obergruppenführer SS-čet in policijski general Friedrich Eckeln; bivši vojaški komandant trdnjave Rige in Vindave generalmajor Stiegrud Ruff; komandant 391. divizije za varnost, komandant trdnjave Libave, generalmajor Albert Dejon von Monteton; bivši komandant 403. divizije za varnost in nato komandant Kurška generalmajor Wolfgang von Dittfur; voditelj gradnje obrambnih utrdb v oblasti Rige, komandant 16. korpusa za obrambo obale in Riškega zaliva ge-

neralmajor Friedrich Wörter; šef zaledja četrte nemške armade generalmajor Bruno Pawel; bivši komandant v Dvinsku in nato vojaški komandant Saldusa generalmajor Hans Küpper; bivši komisar področja v oblasti Tallina, Vyra in Pečere v Estonski republiki standartenführer SA-čet Alexander Becking.

Obletnica osvoboditve Osviecizima

Pariz, 28. jan. AFP poroča, da je bila danes popoldne v Quai d'Orsay slovesnost na čast obletnice osvoboditve taborišča Osviecizima pri Rdeči armadi. Svečanost je bila pod pokroviteljstvom zunanjega ministra Bidaulta, sovjetskega veleposlanika Bogomilova in poljskega veleposlanika Skirbenewskega. Bogomolov se je navzočim zahvalil za njihovo naklonenost do sovjetskega ljudstva, čigar armada je vedno stremela po tem, da bi prinesla svobodo zaslužnim narodom.

Grčija in Indonezija predstavljata veliko nevarnost za splošen mir

Moskva, 28. jan. (Tass). »Pravda« piše v svojem pregledu mednarodnih dogodkov:

Na zasedanju generalne skupščine Združenih narodov sta povzročila veliko zanimanje pismi delegacij Sovjetske zveze in Ukrajinske SSR, ki so ju poslali predsedniku Varnostnega sveta v zvezi s položajem v Grčiji in Indoneziji. Demokratične organizacije teh dveh dežel živo podpirajo ta postopek. Delegaciji Sovjetske zveze in Ukrajinske SSR sta dobili mnogo brzojav od grških in indonezijskih organizacij, ki izražajo svoje zadovoljstvo zaradi zahtev, ki ji bila poslana Varnostnemu svetu.

Tudi v sami Angliji mnogi glasovi priznavajo, da je položaj v Grčiji in Indoneziji nemoralen in da predstavlja veliko nevarnost za splošen mir. Šefi nekaterih britanskih sindikatov so javno izrazili mnenje, da mora Varnostni svet proučiti položaj v Grčiji in Indoneziji. Razume se, da ima taka odločitev tudi svoje sovražnike, med njimi zlasti holandsko delegacijo na Generalni skupščini, ki smatra, da je vse, kar se dogaja v Indoneziji, njena notranja zadeva. Razumljivo je, da se tako stališče ne more upirati resni kritiki. Nemogoče je, da bi smatrali za notranjo zadevo velike vojaške akcije, ki jih izvajajo na Javi s pomočjo japonskih vojaških enot, ki so skupni sovražnik Združenih držav in katere uporabljajo, da bi zadušili vladno indonezijsko demokracijo.

Dogodki poslednjih dni so popolnoma potrdili, da ima vprašanje tako oblike, kakršno sta prikazali delegaciji Sovjetske zveze in Ukrajine. Nov val fašističnega in monarhičnega nasilja hoče preplaviti Grčijo. Krivava fašistična vstaja, ki je bila izvedena na Peloponezu s pomočjo orožja iz vojaških skladišč, jasno kaže, kam lahko privede Grčijo sedanjí položaj.

Tudi vesti o bojih na Javi so vse bolj pogoste. Nekateri angleški časopisi, kakor »Daily Telegraph« in

londonski »Morning Post«, še nadalje trdijo, da so prišle britanske čete v Indonezijo zato, da bi razorožile Japonce. To pa je daleč od resnice, ker uporablja britanska komanda te čete za operacije proti Indonezijcem.

Indonezijski in grški problem se je tako zaostril, da je razprava o njem v Varnostnem svetu nujna in velikega pomena.

Boji v Bandungu na Javi se nadaljujejo

Haag, 29. jan. Dne 26. januarja so se nadaljevali boji v Bandungu na Javi. Indonezijski so se zagrizeno upirali in zasipali angleške položaje z močnim strojniškim ognjem. Ko so Angličani uporabili topništvo, so se Indonezijski umaknili. Južno od Batavije so Angličani ujeli 20 Indonezijscev.

Poslanik Harriman prispel v Čungking

Čungking, 29. jan. Ameriški veleposlanik v Sovjetski zvezi Averell Harriman je s letalom prispel v Čungking in takoj posepil generalisima Čankajša. Sprejmuje se prisostvoval tudi ameriški poslanik na Kitajskem general George Marshall.

Protest holandskih podčastnikov proti nezakonitemu novačenju

Haag, 27. jan. List »Massode« je objavil, da je velika skupina holandskih podčastnikov vložila pri ministru za vojsko in članih parlamenta protest zaradi nezakonitega novačenja v ekspedicijske čete, določene za Indonezijo.

Kakor je znano, so v ta ekspedicijski zbor prej sprejemali samo prostovoljce, ne pa vojaške obveznike-rezerviste. To novačenje mora najprej potrditi parlament in sankcionirati kraljica. Rekrutiranje se vrši na povelje vojaških oblasti brez sporazuma s parlamentom.

Andersova vojska v Italiji služi kot orodje novofašizma

London, 29. jan. (Tass). Rimski dopisnik časopisa »Manchester Guardian« poroča, da bivanje generala Andersa v Italiji dejansko škoduje britanskemu ugledu in dodaja:

»Mogoče je narenejše dejstvo, ki je zvezano z Andersovo armado, to, da čisto službi kot orodje novofašističnim italijanskim strankam. Večkrat so bili zabeleženi primeri, da so skupine poljskih vojakov nasprotnovali članom italijanskih levčarskih strank in na ta način izzvali pri tamkajšnjem prebivalstvu hudo nezadovoljstvo. V Porto Civita Nuova, v Tolontinu, Sarnanu, Monte Luponu in Ubriselu v pokrajini Macerata so bili sedaj zbrani vsi podatki o poljskih napadih na osebe z znaki komunistične partije in socialistične stranke ali osebe, ki so se udeleževale republikanskih zborovanj. V poročilu iz Macerate se spominja tudi delovanje informativnega centra, ki ga vodijo Poljaki. V izločbah poslaja tega centra so razstavljena protisovjetska gesla in fotografije.

Izgleda, da se vse italijanske stranke strinjajo v tem, da je nevarno pustiti še vneprej Andersovo Poljake v Italiji.

Poljski poslanik v Rimu je dopisnil »Manchester Guardianu« izjavil, da dobiva v velikem številu prošnje poljskih vojakov za vrnitev na Poljsko. Prošnje so prispale tajno, kajti organizacija generala Andersa izjavlja zelo močan pritisk na one vojake, ki se obračajo na poljskega poslanika. Andersovi agenti v civilni obleki dan in noč pazijo na poslopje poljskega poslanstva, da bi zvedeli za imena poljskih vojaških oseb, ki se približajo poslopiju.

Poljski poslanik je izrazil svojo nejevoljo, ker zavezniki štab dovolijo Andersu, da tiska dva dnevnik, več tednikov in par mesečnikov, kakor tudi veliko število letakov, v katerih se stalno napada poljska vlada. Do vojakov je zelo težko priti. Zadržujejo jim celo družinska pisma iz Poljske. Od časa do časa ima Anders neverjetne govore. V njegovo spremembo so vedno višji britanski častniki za zvezo, ki znajo

poljski jezik, in na ta način ustvarjajo vtis, da se vse to vrši pod pokroviteljstvom zaveznikov.

Nemška volumska organizacija v Vatikanu

Berlin, 29. jan. Tednik ameriške vojaške uprave »Trous« piše, da so odkrili nemško listino o tajnih nacističnih načrtih za ustanovitev volumske organizacije v Vatikanu. Pod krinko akreditiranih diplomatskih predstavnikov in predstavnikov znanstvenih in kulturnih misli so imeli nemški agenti nalogo, da pazijo na pomembne papeževe obiskovalce in jih izprašujejo o njihovih stališčih do zveze Stalin-Roosevelt.

Ameriški predstavnik Parper je izjavil, da je bil za načelnika te volumske organizacije, ki se je imenovala »nimski načrt«, imenovan predsednik berlinske akademije znanosti dr. Gouk.

Nacisti so smatrali, da je Vatikan idealen kraj za srečanja s predstavniki vseh držav. V nekem pismu piše Gouk: »Vatikan je primerno shajališče oseb, ki so naklonjene sodelovanju z osnimi silami proti zavezništvu.«

Ameriška letala za Francovo Španijo

Washington, 28. jan. (Tass) Predstavnik ministrstva za zunanje zadeve je priznal, da je njegovo ministrstvo odobrilo prodajo letal španski letalskoprometni družbi »Iberia«, ki pa niso določena za vojaške namene. Prav tako je priznal, da je ministrstvo za zunanje zadeve odobrilo, da se družbi »Iberia« prodajo letala za urejanje letališča v Madridu. Časopis »New York Post« poudarja v zvezi s tem, da je bivši letalski vicemarsal španske republike Errera v zvezi s to prodajo letal in opreme za letališča v Španiji izrazil svoje začudenje, da prodajo ZDA Španiji letala velikega akcijskega radija, ter opozoril, da je Španija pričela s pomočjo nemških znanstvenikov proučevati atomsko energijo.

Pred volitvami v Sovjetski zvezi: Slavni branilci Stalingrada kandidati za Vrhovni sovjet

Moskva, 29. jan. (Tass). Na listi kandidatov za Vrhovni sovjet ZSSR sta generalni polkovnik Vasilij Čukov in generalni polkovnik Pavel Batov, ki sta postala slavna pri obrambi Stalingrada in v bitkah, ki so se potem razvijale proti nemškim napadalcem.

Dne 10. maja 1945 je maršal Rokosovski sprejel feldmaršala Montgomeryja. Po pregledu čet je maršal Rokosovski povabil gosta in navzoče v jedilnico. Ko je maršal Rokosovski predstavil generalnega polkovnika Pavla Batova, je maršal dejal: »To je general, ki je našim četam odprl pot čez Odro. Prehod čez Dnjeper je bil tudi eden izmed sijajnih uspehov v vojaški karieri generala Batova. Pred prehodom čez Dnjeper je Batov obiskal starega ribiča, da bi zvedel od njega neke podrobnosti. Posebno ga je zanimalo, koliko časa potrebuje ribič, da pride do nasprotnega brega. Ribič je odgovoril, da za to potrebuje navadno 30—40 minut, ker je reka na tem mestu široka in struja močna. Pozneje, ko je Rdeča armada pregnala Nemce čez Dnjeper, je Batov obiskal starega ribiča in se mu pristrno zahvalil za svet. Vojaki generala Batova so izsilili prehod čez 80 večjih in manjših rek in v naskoku zavzeli nekaj mest.

General Batov je svojo vojaško kariero začel kot navaden vojak v carski vojski. Med veliko bitko za Stalingrad je imel zanimiv razgovor s strojničarjem na bregu reke. Veterani iz bitke za Stalingrad so vedno s ponosom pripovedovali o takih sestankih. Pred bitko je Pavel Batov navadno obšel prednje črte in se razgovarjal z vojniki. Tako je prispel do

narednika strojničarja, ki je komandant dejal, da se tretjič bori proti Nemcem in da je bil v prvi svetovni vojni izvidnik. »Ali se imenuješ Barkov?« ga je vprašal komandant armade. »Da, tovariš general.« »Ali me ne poznaš?« je nadaljeval general. »Ne, tovariš general.« je odgovoril narednik. Komandant ga je nato vprašal, ali se spominja izvidnika Pavla Batova, ki se je tudi boril v pretekli svetovni vojni. »Seveda,« je odgovoril strojničar, »bil je pogumen izvidnik. Na žalost so ga Nemci tedaj ubili.« »Ne, niso ga,« se je nasmejal general, »jaz sem Pavel Batov.«

Preteklo je četrto stoletje, odkar je Pavel Batov, sin siromašnega kmetja, oblekel vojaško suknjo. V tem času je služil v vojski in preživel mnogo let v bojih in med vojaškimi posadkami, ko je prehodil dolgo pot od prostaka do komandanta armade. V domovinski vojni se je udeležil naskoka na Perekop. Pavel Batov je bil 1939. leta komandant korpusa v finski vojni in se je odlikoval pri prodoru Mannerheimove črte. V domovinski vojni se je boril proti sovražniku na Prekopu na Krimu in pri Stalingradu in je zmagovito povedel svoje enice v sree fašistične Nemčije. Vlada visoko ceni zasluge nadarjenega komandanta armade. Njegovo uniformo krasi zlata zvezda junaka Sovjetske zveze s tremi odlikovanji Suvorova, s Kutuzovim redom in z mnogimi drugimi odlikovanji. Generala Batova so 1937. leta izvolili za poslanca v Vrhovni sovjet ZSSR. Od svojih volivcev je dobil 12.000 pism in na vsako pismo je odgovoril. Celotno vojni se ta zveza ni prekinila kljub vsem naporom vojaškega življenja.

Dimitrov o nalogah bolgarske delavske sindikalne zveze

Georgij Dimitrov je imel pred plenarnim Centralnega komiteja splošne delavske sindikalne zveze govor, kjer je med drugim dejal:

Prepričan sem, da bodo sklepi, ki bodo sprejeti na tem plenumu, prav tako doprinesli k nadaljnjim uspehom in dosegli ciljev našega sindikalnega gibanja.

Sedaj imamo našo ljudsko državo. Z razliko od preteklosti imamo sedaj delavski razred, ki ni brez pravnega podrejen državi oblasti in zasebnim kapitalistom, kakor je bil prej, v času fašističnih režimov.

V dobi Domovinske fronte, ki se je pričela 9. septembra, ostanjejo industrijske in napreje gospodari svojih podjetij, toda ne več neomejeni gospodari. Omejeni so s pogoji domovinsko-frontovske dobe. Omejujejo jih sindikalne zveze in njihovi sindikalni komiteji. Omejuje jih delovna zakonodaja. Sindikalne zveze imajo naloge, nadomestiti gospodarja v podjetju, temveč nasprotno, pomagati morajo, da se zviša proizvodnja, nabava sirovine, da se razširi podjetja itd. Njihova naloga je, da vzpostavijo strogo delovno disciplino in da skrbijo za proizvodno moč dela. Njihova naloga je, da delajo proti vsaki sabotaži in neredu v podjetjih. Njihova naloga je, da ščitijo interese in pravice delavcev. Njihova naloga je, da privadajo industrijske in vse ostale lastnike podjetij na nov odnos do delavcev in nameščencev, do dela, a tiste, ki se ne morejo privaditi s prepričevanjem in pojasnjevanjem, se mora v skrajnem primeru privaditi s tistimi zakonskimi sredstvi, ki jih imajo delavski razred in sindikalne zveze v svojih rokah — s stankami.

Ali morejo naše sindikalne zveze v državnih ustanovah trpeti obstoj gnilega, zločinskega birokratizma, kakršni je bil in je še v mnogih ustanovah? Ali morejo trpeti takšno korupcijo, podkupovanje in razsipnost, kakršna je v mnogih državnih ustanovah. Ali morejo sindikalne zveze trpeti pomanjkanje delovne discipline, ki ga vidimo v skoraj vseh državnih ustanovah, kjer mnogi uradniki in uslužbenci ne izkoriščajo pravilno svojega delovnega dne, temveč delajo površno, se sprehajajo iz pisarne v pisarno, motijo pravilno funkcioniranje državnega aparata, funkcioniranje, ki je neobhodno potrebno za hitrejšo obnovo narodnega gospodarstva? Seveda ne morejo!

V tem primeru ne gre samo za čiščenje fašističnih elementov. Tu se pojavlja vprašanje prevzgoje mnogih sto in tisočev uradnikov in uslužbencev, ki so sicer organizirani v naših sindikalnih zvezah, a so navajeni delati na star način, dobivati po stranski poti kaj od trgovca in špekulanta in postati na ta način zavedeni ali nezavedni prevodniki korupcije in afer v državnem aparatu. Neobhodno potrebna je uporna vzgoja in prevzgoja. Neobhodno potrebno je tudi izpolnjevanje samih sindikalnih zvez in splošne delavske sindikalne zveze. Ali morejo sindikalne zveze, predvsem sindikalna zveza železničarjev, trpeti takšno stanje, kakršno je pri naših železnikih? Koliko nesreč se je zgodilo zaradi malomarnosti! Da bi država postala ljudska, je treba imeti do nje nov odnos — osvoboditi se moramo ostankov starega sovražnega odnosa. Toda neobhodno potrebno je tudi, da imajo državni organi drugačen odnos do delavskega razreda, do kmetov, obrtnikov in ljudstva.

V odgovoru na prestolni govor, ki ga je sprejel sobranje soglasno, ste

čitali, da mora v novi domovinsko-frontovski Bolgariji delo biti temeljni čimtelj in zavzeti prvo mesto v državnem družabnem in političnem življenju države. Toda to bo ostalo le črna na belem, kakor svečane deklaracije, če ni organizirane sile, ki se bi brigala za to, da se ta deklaracija uresniči. Ta organizirana sila je Domovinska fronta, glavna organizirana moč pa so sindikalne zveze, sindikalne zveze za vsako posamezno panogo proizvodnje in splošna sindikalna zveza na čelu države.

Neobhodno potrebno je imeti več zaupanja vase in v moč organizirane delavskega razreda.

Razen splošne delavske sindikalne zveze je zveza poljedelcev. Smatram, da razvoj te zveze omogoča zelo tesno skupno delo, sodelovanje in medsebojno pomoč med splošno delavsko zvezo in zvezo poljedelcev.

S stališča nujne krepitve borbenega prijateljstva delavcev in kmetov, ki predstavlja hrbenico Domovinske fronte, bo taka medsebojna zveza in tako tesno bratsko sodelovanje izredno mnogo pomagalo. Delavske sindikalne zveze lahko s svojim sodelovanjem s poljedelsko zvezo in delavsko — kulturnimi brigadami izredno mnogo pomagajo v gnetnem in kulturnem dviganju naših vasi. Sindikalne zveze ne bi mogle izvršiti svoje zgodovinske naloge, če ne bi razumele in storile vse, kar je neobhodno potrebno za absolutno utrjevanje bratske zveze med delavskim razredom in kmeti — najvažnejše ustanove za ustvaritev močne demokratične in srečne Bolgarije.

Splošna delavska sindikalna zveza mora delati in sodelovati v družabnem in političnem življenju države kot samostojna organizacija delavskega razreda. Splošna delavska sindikalna zveza mora imeti določeno stališče in prinašati deklaracije in sklepe v zvezi z vsemi velikimi političnimi dogodki v naši državi.

Nato je Dimitrov poudaril, da mora Splošna delavska sindikalna zveza zavzeti stališče in pojasniti vsem članom moskovske odloke, stališče opozicije do teh odlokov, vprašanje reakcije, ki dviga glavo itd.

Bolgarija — kakor pravijo kmetje — ni vas brez psa, ni država brez zveste straže, je poudaril Dimitrov. Ona ima svojo družabno in politično moč v obliki Domovinske fronte. Ona ima svoje sindikalne organizacije po podjetjih v vsej državi. Ta država tudi ni sama. Ta majhna, toda mlada in za življenje sposobna Bolgarija, ki je po 9. septembru ljudstvu dala njegovo delovno navdušenje, njegovo rodoljublje in njegovo pripravljenost, da gre naprej, vedno naprej — je pod bratsko zaščito velike Sovjetske zveze in njen najboljši prijatelj in zaščitnik je naš genijalni generalisim Stalin.

Trije egiptski ministri odstopili

Kairo, 28. jan. Associated Press poroča, da so trije ministri v koalicijski vladi Nekraš paše: minister za finance Mekras paša, minister za oskrbo Sibaj Bej in minister za narodno obrambo Selim, odstopili, kar vlada delegacija na Generalni skupščini organizacije Združenih narodov ni nicesar storila, da bi dosegla umik britanskih čet iz Egipta.

Praški veleposlanec odločen do jeseni. Češkoslovaška brzojavna agencija prenaša sporočilo uprave pranskega veleposlanca, da je veleposlanec iz tehničnih razlogov preložen na jesen.

Sestava nove francoske vlade

Pariz, 27. jan. Kakor poroča agencija France Presse, je predsednik francoske vlade Felix Gouin sestavljal novo francosko vlado takole:

predsednik vlade in minister za narodno obrambo Felix Gouin (socialistična stranka);

podpredsednik vlade in ministri brez listnice Maurice Thorez (komunistična partija), Francisque Gay (ljudsko republikansko gibanje); minister za zunanje zadeve Georges Bidault (ljudsko republikansko gibanje);

minister za finance in narodno gospodarstvo André Philip (socialistična stranka);

minister za notranje zadeve André Le Troquer (socialistična stranka); minister za pravosodje Pierre Henri Teitgen (ljudsko republikansko gibanje);

minister za vojsko Edmond Michelet (ljudsko republikansko gibanje); minister za oboroževanje Charles Tillon (komunistična partija);

minister za kmetijstvo Pierre Tanguy Prigent (socialistična stranka); minister za industrijo Marcel Paul (komunistična partija);

minister za prosveto Marcel Neigein (socialistična stranka); minister za promet in javna dela Jules Moch (socialistična stranka);

minister za pošto, telefon in brzojav Jean Letourneau (ljudsko republikansko gibanje);

minister za kolonije Marius Moutet (socialistična stranka);

minister za delo Ambroise Croizat (komunistična partija);

minister za narodno zdravje Robert Prigent (socialistična stranka);

minister za obnovo François Billoux (komunistična partija);

minister za podporo bivših bojevnikov in žrtv vojne Laurence Casanova (komunistična partija);

minister za preskrbo Henri Longchambon (neodvisen);

državni podtajnik pri predsedništvu vlade in za informacije Gaston Defer (socialistična stranka);

državni podtajnik pri ministrstvu za delo Marius Patinot (komunistična partija);

državni podtajnik pri ministrstvu za narodno gospodarstvo Albert Cazier (socialistična stranka);

državni podtajnik pri ministrstvu za industrijo, pristojen za proizvodnjo premoga Auguste Lecoquer (komunistična partija);

Dva državna podtajnika bosta imenovana še naknadno.

Nova vlada šteje skupno s predsednikom 20 ministrov, izmed katerih je 7 pripadnikov socialistične stranke, 6 članov komunistične partije, 6 pripadnikov ljudsko-republikanskega gibanja in 1 neodvisen.

Gouinova vlada je imela svojo prvo sejo v soboto v hotelu »Matignon«.

Nova razvojna stopnja v poljsko-češkoslovaških odnosih

Varšava, 28. jan. (Tass) Varšavski časopisi so 28. januarja objavili sporočilo, da je ministrski svet odredil delegacijo, ki bo vodila pogajanja s češkoslovaško vlado zaradi ureditve poljsko-češkoslovaških odnosov. V poljski delegaciji so ministri za zunanje zadeve Rzymkowski, minister za pravosodje Swendkowski, minister za notranje zadeve Kłernik, minister za zunanjo trgovino in plovidbo Jendrihowski, opolnomočeni minister Olszewski in poljski veleposlanik v Pragi Verslowski.

Predsednik vlade Osobka Morawski je priredil tiskovno konferenco, na kateri je obvestil novinarje o tej odločitvi vlade in rekel, da so pršli poljsko — češkoslovaški odnosi v novo razvojno stopnjo.

Naše gospodarstvo

Pomen statistike za obnovo in izgraditev države

Statistično ugotavljanje stanja, življenja in razvoja človeške družbe je za izgraditev države in za obnovo velikega pomena. Družbena statistika registrira dogodke na vseh področjih življenja in udeleževanja ljudskih množic, ugotavlja dejanski položaj in spremembe v življenju človeške družbe in je nekako univerzalno knjigovodstvo, ki omogoča, da ob vsakem času prikažemo stanje na poljubnem področju družbenega življenja. Najvažnejša naloga statistike je raziskovanje stanja in razvojnih smeri v gospodarskem, političnem, socialnem in kulturnem življenju. Seveda je treba zbrano statistično gradivo tako obdelati, da so dobljeni izsledki v pomoč onim, ki vodijo javno življenje in državo.

Statistično delo nam bo zlasti pomagalo pri velikem naporu ljudskih množic za obnovo vsega, kar je uničeno, in za načrtno izgraditev nove sodobne ljudske države. Tak načrt pa je mogoče ustvariti le na podlagi statistično ugotovljenega dejanskega stanja. Tako je treba na gospodarskem področju med drugim ugotoviti stanje za obratovanje sposobnih podjetij, na socialnem področju razmerje med številom razpoložljivih bolniških postelj in številom prebivalstva, v kmetijstvu število strokovnih kmetijskih učiteljev na vsaki 100.000 prebivalcev, ki se bavijo s kmetijstvom itd.

Pri sestavljanju načrta za sodobno izkoriščanje rudnikov bomo morali naprej statistično ugotoviti obstoječe stanje rudnikov, obseg rudnih ležišč, razpoložljive tehnične naprave za izkoriščanje rudnikov, in rude in razpoložljive delovne moči s posebnim ozirom na njihovo usposobljenost in zmogljivost. Tako dobljene izsledke bomo primerjali s podatki enakih, docela sodobno urejenih rudnikov v Sovjetski zvezi, Ameriki ali drugod. Tako bomo spoznali materialno, tehnično in strokovno razliko med našimi morda zastarelimi rudniškimi obrati in sodobno urejenimi inozemskimi rudniki. Na podlagi takega statističnega gradiva bomo šele ustvarili načrt za racionalno izkoriščanje naših rudnikov. Post-

čili si bomo naloge, da načrt izvršimo v določenem časovnem razdobju, n. pr. v 5 letih, kakor je to v Sovjetski zvezi.

Federativna republika Slovenija je po svoji zemljepisni legi, površinskem sestavu (gozdovi, vodni tokovi, kmetijsko izkoriščane površine itd.), po kemični sestavi zemlje in po podnebni razmerah pripravna za intenzivno obdelovanje, ki je zlasti potrebno sprito relativno majhne površine orne zemlje. Statistično bomo morali ugotoviti kemično sestavo zemlje v posameznih predelih, vremenske razmere v teh predelih, način obdelovanja in gnojenja, množino pridelka na enoto površine itd. ter primerjati te statistične zbrane podatke z ustreznimi podatki v državah z modernim, intenzivnim kmetijstvom, n. pr. v Nizozemski, Belgiji, na Danskem itd. Na osnovi teh podatkov bomo lahko napravili načrt za intenzivno obdelovanje zemlje, z njegovo izvedbo pa bomo visoko dvignili življenjsko raven našega kmeta.

Pri ustvaritvi tega načrta bo moral kmet sodelovati in pomagati s točnim dajanjem vseh zahtevanih podatkov. To ne bo samo njegova dolžnost, temveč bo tudi v njegovem lastnem interesu, da pomaga tako pri pripravljanju načrta, kakor tudi pozneje, ko bo treba vestno in neumorno izvajati načrt za moderniziranje in intenziviranje obdelovanja zemlje. Kmetijska nadzorna služba, ki jih vsrlo statistične izpovede po vsej deželi, je prvi korak za doseg tega cilja.

Podobno bomo s pomočjo statistike pripravili osnove za sestavljanje načrta za ostala področja človeškega udeleževanja pri stalnem opeševanju sodobne znanosti in naprednih metod ter v splošno dobrobit človeštva. Smisel in pripravljenost za tako številčno ugotavljanje dejanskega stanja, ki naj nudi verno sliko vseh področij človeškega udeleževanja, bosta polagoma zajela vse plasti ljudske skupnosti. Tako bomo ustvarili široko osnovo, na kateri bomo zgradili moderno državo.

Statistični urad MLO

15.000 orolov. Všteta je tudi površina 2240 orolov ledine. Tudi v okraju Slunaj je tedaj ostalo mnogo orne zemlje neobdelane. Od skupne površine 40.000 orolov je bilo obdelanih le 18.000 orolov. V tem okraju je 4000 gospodarstev, ki imajo skupaj le 950 plugov. Spomladi bodo posejali vsega 8500 orolov. V okraju Virgin Most bodo prav tako zorali mnogo ledine, ki je ostala iz dobe kupačije. To površino bodo obdelali traktorji. Skupaj bodo spomladi v tem okraju posejali 12.000 orolov. V okraju Zumberak je določeno za spomladno setev 8315 orolov, v okraju Plasi pa 6925 orolov. Vsega bodo v karlovskega okrožja spomladi obdelali 80.000 orolov, za kar bo potrebno 50 vagonov raznega semena.

Cene za taninski les

Zvezni urad za cene pri gospodarstvenem svetu FLRJ je izdal 13. decembra t. l. naslednjo odločbo: Dovoljuje se ministrstvu za gozdarstvo NVS,

Uredba o prometu z vinom

Na podlagi 2. točke 1. člena uredbe Gospodarskega sveta o ureditvi notranjega prometa z blagom z dne 8. 6. 1945, je ministrstvo za trgovino in prekrbo Narodne vlade Slovenije 21. januarja t. l. predpisalo naslednjo uredbo o prometu z vinom.

Čl. 1. Neposredno pri pridelovalcih smejo odkupovati vino le vinarke zadrage in trgovine z vinom, ki jih ministrstvo za trgovino in prekrbo NVS posebej za to pooblasti. O vsaki nakupu vina izda pooblaščen odkupovalec prodajalcu potrdilo, v katerem navede količino, sorto, stopnjo alkohola in ceno prodanega vina. Z uvozom vina v Slovenijo, kakor tudi z izvozom iz Slovenije se smejo baviti le trgovine, ki dobe za to posebno dovoljenje ministrstva za trgovino in prekrbo NVS.

Čl. 2. Pooblaščen odkupovalec odkupuje vino po navodilih, ki jih izda ministrstvo za trgovino in prekrbo NVS. Zaradi pravilnega izvajanja odkupa po ministrstvu za trgovino in prekrbo popisalo zaloge vina pri pridelovalcih, zadrugah, trgovcih, gostilničarjih ter drugih hranilnih gostilnicah.

Čl. 3. Pooblaščen odkupovalec kakor tudi trgovine, ki se bavijo z uvozom in izvozom vina, morajo poslati ministrstvu za trgovino in prekrbo NVS vsakega 1. in 15. v mesecu poročila o stanju zaloga vina. Ministrstvo za trgovino in prekrbo določa in razdeljuje iz razpoložljivih zalog količine vina za potrošnjo.

Čl. 4. Ministrstvo za trgovino in prekrbo NVS predpiše s posebno

Ureditev prometa z vinom po novi uredbi

Nova uredba o prometu z vinom je bila izdana, ker se je izkazalo, da je bila polovica lanskega pridelka odprodana na nedopusten način in kupljena v špekulativne namene. Konferenca vinarov strokovnjakov mariborskega okrožja je prišla do zaključka, da mora le načrtno zajetje vina zagotoviti vsaj delno kritje potreb domačega trga in omogočiti, da se rezervirajo manjše količine vina za izvoz. Celotni pridelok Slovenije je ocenjen na preko 3000 vagonov. Zaradi neurejenosti vinske trgovine, nesorazmernosti potrošnje in špekulativnih nakupov, ki jih je omogočala ogromna kapaciteta vinskih kleti, ki so po okupaciji ostale prazne, je danes 70 odstotkov lanskega pridelka odprodanega. Veliki nakupi vina od strani gostilničarjev, trgovcev in raznih prekupovalcev so povzročili, da so se cene naglo dvignile od začetnih 15 do 20 din v decembru na 35 do 45 din na koncu preteklega meseca. Pri vinogradnikih so ostala samo visoko kvaliteta vina, ki jih nikakor ne kaže pustiti v svobodno prodajo, ker bi zadostovala le za dva do trimesečno kritje domačih potreb in ker je treba del teh visoko kvaliteten sort vin rezervirati za izvoz odnosno prihraniti za vzgajanje vina in polnitev v steklenice. Za domačo potrošnjo se morajo v prvi vrsti uporabiti one količine vina, ki so bile nakupljene v špekulativne namene.

vih izsledkov o izvornosti armenskega naroda. Armenski zgodovinarji so opravili veliko delo, ko so raziskovali zgodovino prijateljskih odnosov med ruskim in armenskim ljudstvom.

Konec lanskega leta je bilo v Erivanu javljeno zasedanje armenske Akademije znanosti. Navzoči so bili gostje iz raznih sovjetskih republik. Istočasno je delala slavila 25-letnica obstoja svoje republike. Zdej ima Armenija prvo podrobno geološko karto. Z geofizičnimi načini proučevanja podzemlja so odkrili ležišča močne magnetne anomalije. Na gori Aragaz so v višini 3500 metrov postavili najmočnejši magnet na svetu, ki bodo z njim preučevali kozmično izžarevanje. V okolici armenske prestolnice so na kraju, kjer bodo zgradili nov astrofizični observatorij, v začetni zgradbi namestili največji reflektor v ZSSR, ki omogoča fotografiranje velikih odsekov neba. Hidrologom pa gre hvala, da ima republika zdaj močne hidroelektrične centrale, ki dobavljajo ceno elektrike silo.

Sovjetska Armenija lahko s ponosom zre na delo, opravljeno v četrta stoletja njenega obstoja. To velja za industrijo in kmetijstvo, za promet in prosveto.

da sme do nadaljnjega plačevati za taninski les (hrastov in kostanjev) najvišjo ceno 380 din za 1 kub. m. Ta cena velja v proizvodnji, franko na tovornjaku v vagon JDZ, brez skupnega davka na poslovni promet in drugih javnih dajatev, ki nastanejo v času prodaje.

Čebelarstvo v Slavoniji in Baranji

V Slavoniji in Baranji je čebelarstvo zelo razvito in napredno predvsem zaradi tega, ker je podnebje ugodno. Poleg tega imajo čebele dovolj pašne, zlasti v obsebnih lipovih gozdovih. V preteklem letu, ki je bilo za razvoj čebelarstva dovolj ugodno, je dalo 7299 panjev s kakimi 6000 družinam čebel 60.000 kg medu. Za časa vojne so fašistični osvajalci in njihovi pomagači uničili na ozemlju Slavonije in Baranje preko 3000 panjev. Čebelarji imajo v teh krajih mnogo težav. Mnogim primanjkuje panjev, primanjkuje pa tudi materiala za izdelavo panjev. Za preskrbo s potrebnimi skrbijo čebelarska društva in zadrage.

odločbo najvišje odkupne in prodajne cene vina oziroma stopnje zaslužka v trgovini z vinom na debelo in na drobno.

Čl. 5. Prepovedana je vsaka prodaja vina, ki nasprotuje predpisom te uredbe. Kršilci te uredbe bodo kaznovani po zakonu o zatiranju nedopustne špekulacije in gospodarske sablaže z dne 23. 4. 1945. Vino, prodano v nasprotju z gornjimi predpisi, se zapleni.

Čl. 6. Ta uredba velja od dneva objave v Uradnem listu.

Za odkup vina pooblaščenke tvrdke

Na podlagi 1. člena uredbe ministrstva za trgovino in prekrbo NVS o prometu z vinom z dne 21. 1. 1946 je ministrstvo za trgovino in prekrbo pooblastilo naslednje trgovce za odkup vina neposredno pri pridelovalcih:

1. Državno trgovsko podjetje »Vino« v Ljubljani; 2. Vinarstvo zadruga v Mariboru; 3. Vinarstvo zadruga v Ptuj; 4. Vinarstvo zadruga v Ormožu; 5. Vinarstvo zadruga v Ljutomeru; 6. Vinarstvo zadruga v Gornji Radgani; 7. Vinarstvo zadruga v Slovenski Bistrici; 8. Vinarstvo zadruga v Bizeljskem; 9. Vinarstvo zadruga v Brezici; 10. Vinarstvo zadruga v Črnomlju; 11. Vinarstvo zadruga v Metliki.

Uvoz vina v Slovenijo in izvoz iz Slovenije se dovoljuje le državnemu trgovskemu podjetju »Vino« v Ljubljani.

Z novo uredbo, je sedaj omejen svobodni nakup vina. S to uredbo je zajeto tudi vino iz Dalmacije in Srbije. Razpoložljive količine vina bodo po potrebah razdeljene posameznim okrajem, industrijskim, rudarskim in mestnim središčem. S posebno odločbo bo ministrstvo za trgovino in prekrbo določilo najvišjo odkupno in prodajno ceno vina pri prodaji na debelo in drobno. Proizvajalci stroški vina so po zbranih podatkih zelo visoki, kar bo pri dolgotrajni cen upoštevano, tako da bodo v največji meri zavarovani interesi vinogradnika. Ureditev vinskega trga je bila potrebna tudi zaradi tega, da ne bodo zadržniki, ki so po nižjih cenah odstopili svoj pridelok vinarjem zadrugam, oskudovani v primeri z onimi, ki so vino prodajali na prostem trgu. Samo dolgotrajni odkupni cen vina na bi bila brez istosčasne ureditve prometa z vinom brez učinkov, ker je treba preprečiti špekulativno zalaganje z vinom in z načrtnim razdeljevanjem omejiti tudi prekomerno potrošnjo vina.

Po ugotovitvah posvetovanja vinarov strokovnjakov mariborskega okrožja je znašal v tem okrožju lanski pridelok 140.000 hl. Od te količine so razni trgovci in zlasti gostilničarji v Ljubljani in ljubljanskem okrožju odprodali okrog 70.000 hl. V zadrugah kletih in državnih kletih mariborskega okrožja je po približni

cenitvi 20.000 hl. Od ostalih 50.000 hl pa moramo odbiti vsaj 30.000 hl za gospodarske potrebe proizvajalcev, tako da bo mogoče v tem okrožju še zajeti le kakih 20.000 hl. S špekulativnimi nakupi so bile torej odtegnjene neznatne količine vina potrošnji najširši ljudskih množic. Vse te okolnosti so narekovale nujno ureditev prometa z vinom.

Pooblaščen odkupovalci vina

Po uredbi smejo odsej pri vinogradniku kupovati samo trgovci, ki jih je za to pooblastilo ministrstvo za trgovino in prekrbo, in sicer Državno trgovsko podjetje »Vino« v Ljubljani in vinarke zadrage v vinorodnih okoliših. Vsi drugi trgovci in gostilničarji, posredniki in nakupovalci torej ne smejo več samostojno kupovati vina pri vinogradnikih, temveč samo pri državnem podjetju »Vino« in pri pooblaščenih zadrugah, to pa tudi samo po nakazilu pristojnega okrajnega ljudskega odbora iz kontingenta, ki ga bo okrajem dodelilo ministrstvo za trgovino in prekrbo. Pooblaščen odkupovalci morajo zaradi kontrole odkupljenih količin in cene za odkupljeno vino izstaviti ob vsaki nakupu vina potrdilo o dobavi zaključeno s potrebnimi podatki. Za izvoz vina iz Slovenije, kakor tudi za uvoz iz ostalih ljudskih republik in iz cone »B« je pooblaščen le državno trgovsko podjetje »Vino« v Ljubljani. Vino, ki so ga nakupile nepooblaščenke trgovine in vinarke v Sloveniji, prevzame državno trgovsko podjetje »Vino«, ki ga morajo brzojavno obvestiti trošarinski organi o dobavi železniške postaje, čim priprave taka pošiljka vina. Uvoznik pa mora predložiti podjetju »Vino« dokazne listine o količini, kakovosti, nabavni ceni in stroških v zvezi z dovozom vina.

Popis zalog

Z uredbo je odrejen tudi popis zalog po stanju na dan objave uredbe. V dveh dneh po uradni objavi bo izvršen popis zalog pri vseh gostilničarjih, vinarjih in nabavnih ter prodajnih zadrugah, vinskih trgovcih in posrednikih, v 14 dneh pa bo izvršen popis zaloga vina tudi pri proizvajalcih (vinogradnikih, pridelovalcih in posestvih pod upravo narodne imovine) odnosno pod upravo ministrstva za kmetijstvo. Popis pri trgovcih, v gostilničarskih zadrugah bodo izvršili ljudski odbori skupaj s finančnimi stražami, ki imajo v trošarinskem registru podatke o vinskih zalozah, popis pri proizvajalcih pa

Nalaganje gotovine zavarovalnic

Zvezni finančni minister je izdal na podlagi zakona o ureditvi in delovanju kreditnega sistema odločbo o tem, koliko smejo zavarovalnice imeti gotovine in kako jo morajo nalagati (Uradni list FLRJ št. 8/1946). Po tej odločbi smejo zavarovalnice imeti v svojih blagajnah samo toliko gotovine, kolikor je potrebujejo za neizgovorne dnevne izdatke. Vse ostalo gotovino morajo nalagati pri Državni hipotekarni banki (zvezni ali federalni). Pri izplačilih se morajo po možnosti izogibati plačevanja v gotovini in vršiti plačila s čeki ali z viziranjem. Nobena zavarovalnica ne sme imeti v blagajni začasnih priznanj (bonov). Če katerega izdatka iz katerega koli razloga ni mogoče dokončno knjižiti, ga je treba knjižiti na ustreznem začasnem računu.

22 zimskih kmetijskih tečajev v požeškem okraju

Pod vodstvom okrajnega ljudskega odbora v Slavonski Požegi je bilo te dni posvetovanje kmetijskih strokovnjakov in veterinarjev. Sestanku so prisostvovali tudi predstavniki ljudske fronte. Razpravljali so o vseh aktualnih vprašanjih kmetijske stroke. Sklenjeno je bilo, da se na področju okraja priredi 22 zimskih kmetijskih tečajev za napredek kmetijstva in dviganje prosvete na vsi.

Gospodarske vesti

— Določitev cene zlata. Po čl. 25 zakona o ureditvi plačilnega prometa z inozemstvom je zvezni finančni minister izdal odločbo (Uradni list

krajni ljudski odbori ob sodelovanju finančnih straž dotičnega okraja.

Popis pri proizvajalcih gotovo nima namena odvzeti to vino proizvajalcu, temveč ima zgolj namen, ugotoviti količine zaloga pri vinogradnikih, da se omogoči nadzorstvo pri izvajanju uredbe. Okrajni ljudski odbori morajo ob enem s popisom objaviti, da je vsaka prodaja vina iz zaloga vinskih trgovcev in vinarov zadrug prepovedana brez uradnega nakazila, medtem ko je prodaja vina v gostilnah iz ugotovljenih zalog popolnoma svobodna. Prav tako bo tudi v bodoče v gostilnah svobodna prodaja vina iz onih količin, ki jih bo ministrstvo dodelilo okrajnim, oziroma okrajnim ljudskim odborom in ki jih bodo ljudski odbori v sporazumu z gostilničarskimi združenji razdelili med gostilničarje. Vsak drug način razdeljevanja bo v bodoče izključen. Prav tako je prepovedan vsak nakup vina v nasprotju s predpisi uredbe.

Kontrola pri prevozu vina

Organi narodne milice bodo nadzirali prevoz vina in bodo vino, nakupljeno v nasprotju s predpisi uredbe, zaplenili ter oddali najbližjemu pooblaščenemu nakupovalcu, kjer pa takega ni, okrajnemu gostilničarskemu združenju. O zaplenbi bo okrajni ljudski odbor obvestil ministrstvo.

Zato se sme odsej vino prevažati samo, ako se spremljevalec izkaže s potrdilom pooblaščenke tvrdke (računom vinarke zadrage ali podjetja »Vino«). Račun, potrjen od gostilničarskega združenja velja kot prelozno dovolilo samo za okoliš dotičnega okraja. Seveda je pri prevozu potrebno tudi potrdilo o plačani državi trošarini. Da se onemogoči vsako izgravanje, bodo pooblaščenke tvrdke vpisale na fakturo in trošarinsko potrdilo dan in uro izdaje vina. Po preteku 24 ur navedene listine ne bodo več veljale kot prevozno dovoljenje, razen za prevoz po železnici pod pogojem, da je bila pošiljka oddana železnici najkasneje 24 ur po izstavitvi listine. Brez dovoljenja ali računa smejo potniki prevažati in prenašati največ pet litrov vina.

Nova uredba gotovo ni naperjena proti vinogradniku, čigar interesi bodo v polni meri upoštevani pri določitvi kupnih cen. V bodoče pa bo uredba vinogradnika zaščitila in ga obvarovala pred špekulacijo, ki so hoteli debelo zaslužiti tako na račun vinogradnika kakor tudi na račun potrošnika.

FLRJ št. 8), po kateri je za vsak nakup in prodajo zlata določena cena 56.300 din za kilogram čistega zlata.

— Tečaj tujih valut. Po čl. 25 zakona o ureditvi plačilnega prometa z inozemstvom je zvezni finančni minister izdal odločbo o tečajih tujih valut. Narodna banka sme uporabljati pri nakupu in prodaji tujih valut naslednje tečaje: 1 angleški funt 200 din, 1 egipčski funt 200 din, 1 palestinski funt 197,70 din, 1 ameriški dolar 50 din, 1 kanadski dolar 49,60 din, 1 švicarski frank 10,72 din, 1 belga 5 din, 1 češka krona 1 din, 100 francoskih franov 25 din, 100 rumunskih lejv 1 din, 100 italijanskih lir 30 din, 100 lir »B« (izdaje Gospodarske banke za Lito, Reko in Slovensko Primorje) 30 din, 100 bolgarskih levov 10 din, 1 albanski frank 2,50 din, 1 turška lira 25 din, 1 danska krona 10,34 din. — Narodna banka je pooblaščenca določiti pogoje, ob katerih bo posamezne valute kupovala, in prenesti pravico kupovanja in prodaje s pooblastili po čl. 14 deviznega pravilnika na druge ustanove. Imetniki deviz in valut, ki želijo devize ali valute prodati, jih morajo ponuditi izključno Narodni banki oziroma pooblaščenim zavodom ali pooblaščenim menjalcem.

— Finančno stanje Češkoslovaške. Minister za finance dr. Vavro Srobar in zaupnik slovaškega Narodnega sveta za finance dr. Joško sta pred odborom narodne skupščine poročala o finančnem stanju v republiki. Skupni primanjkljaj znaša do meseca oktobra 4,57 milijarde kron, a državni dolg okrog 100 milijard kron, v tej vsoti pa ni vrčnuna zadolžitve državi pri izvajanju valutne reforme.

Življenje in delo v Sovjetski zvezi

Napredek armenskega naroda

Preden so uvedli v Armeniji sovjetski sistem, ni imela Armenija niti ene višje šole in nobenega znanstvenega zavoda. Nadarjeni Armenci so morali znanstveno delati izven svoje domovine. Armenija, ki je lani slavila svojo 25-letnico, ima zdaj Akademijo znanosti, 14 višjih šol in več ko 30 znanstvenih zavodov. V okviru armenske Akademije znanosti deluje mnogo zavodov in laboratorijev.

Armenski znanstveniki so ustvarili več del, ki njih važnost pripoznavajo daleč preko armenskih meja. Temeljne važnosti za fiziko je delo alageške odprave, ki je štiri leta proučevala kozmične žarke. Vodil jo je član Akademije Alihanjan. Zvezdoznanoska opazovalnica v Erivanu je izdelala nove načine za zvezdne statistike, da bi proučevala ustroj ozvezdij. Pod goro Aragac gradijo novo astrofizično opazovalnico, ki bo ena največjih na jugu Sovjetske zveze.

Pomembno je delo armenskih geologov. Ti so v stotinah odprav odkrili mnogo novih ležišč koristnih rudnin, kar je zelo povečalo število

sovjetskih virov republike. Član Akademije Egiazarov je ustanovil nov znanstveni zavod — hidroelektrični laboratorij. Ta bo opravljal preizkušnje novih elektrarn na vodni pogon.

Znanstveniki Armenije dajejo vso pomoč kmetijstvu. Na prejemkovnih krajih ženajo sedaj mnogo žita. Znanstveniki so razvili več novih kmetijskih pridelkov, ki se razširjajo po vsej republiki. Pod vodstvom akademika Tumanjana so znanstveniki uspešno rešili vprašanje gojenja številnih rastlin v visokogorskih okoliših.

Mnogo novih in zanimivih del je bilo ustvarjenih tudi na področju humanitarnih znanosti. Izšlo je obširno delo akademika Abejana, posvečeno zgodovini starega leposlova Armenije. Izšli so slovar armenskega jezika v štirih zvezkih, etimološki slovar in nov rusko-armenski slovar.

Arheologi so pod vodstvom predsednika akademije Jožefa Orbelija odkrili razvaline davne trdnjave Urartu in palače podkralja v Urartu. Ta dela so pripomogla do no-

vih izsledkov o izvornosti armenskega naroda. Armenski zgodovinarji so opravili veliko delo, ko so raziskovali zgodovino prijateljskih odnosov med ruskim in armenskim ljudstvom.

Konec lanskega leta je bilo v Erivanu javljeno zasedanje armenske Akademije znanosti. Navzoči so bili gostje iz raznih sovjetskih republik. Istočasno je delala slavila 25-letnica obstoja svoje republike. Zdej ima Armenija prvo podrobno geološko karto. Z geofizičnimi načini proučevanja podzemlja so odkrili ležišča močne magnetne anomalije. Na gori Aragaz so v višini 3500 metrov postavili najmočnejši magnet na svetu, ki bodo z njim preučevali kozmično izžarevanje. V okolici armenske prestolnice so na kraju, kjer bodo zgradili nov astrofizični observatorij, v začetni zgradbi namestili največji reflektor v ZSSR, ki omogoča fotografiranje velikih odsekov neba. Hidrologom pa gre hvala, da ima republika zdaj močne hidroelektrične centrale, ki dobavljajo ceno elektrike silo.

Sovjetska Armenija lahko s ponosom zre na delo, opravljeno v četrta stoletja njenega obstoja. To velja za industrijo in kmetijstvo, za promet in prosveto.

Po poročilu armenskega ljudskega komisarja za prosveto, je na erivanskem državnem vseučilišču, ki so ga bili ustanovili leta 1920, doslej diplomiralo več ko 13.000 bilih strokovnjakov. Republika ima zdaj 1139 šol, ki jih obiskuje nad 250.000 gojencev. Trinajst visokih šol obiskuje 10.600 dijakov.

Od leta 1512 do 1920, to je v štiri stoletjih, je bilo v armenski oblasti 3719 knjig, dočim je v zadnjih 25 letih armenska država založila izdala 5000 raznih knjig, da niti ne omenimo mnogih izdaj Akademije, vseučilišča in drugih ustanov. Znatel del državnega proračuna je namenjen javni izobrazbi. Za javno izobrazbo so leta 1940 porabili 238 milijonov rubljev, lani pa 308 milijonov.

Požrtvovalno delo v armenskih kolhozih prinaša lepe sadove. Tik pred novim letom so v armenskih kolhozih pričeli razdeljevati pridelke in dohodke po razmerju delovnih dni. V astrahanskem okrožju, ki ima 25 kmetijskih zadrug-milijonarjev, dobivajo kolhozniki velike vsote denarja in življenjskih potrebščin. Tu so iz leta v leto bogate letine pšenice, bombaža in grozdja. Načrt kmetijske zadrage »Sinarar« je dal lani skupno 1100 delovnih

dni. Zadruga je za svoje delo prejela 55.000 rubljev v denarju, 278 pudov žita, več ko sto pudov grozdja, 500 litrov vina, 30 pudov suhega grozdja in drugih življenjskih potrebščin.

Takoj po napadu fašistične Nemčije na Sovjetsko zvezo je armensko ljudstvo, ki je v zgodovini prestalo mnogo sovražnih vpadov, jasno spoznalo silno nevarnost, ki je grozila deželi. Dvignilo se je v obrambo. Armenski narod, ki ima staro vojaško izročilo, je dal Rdeči armadi mnogo dobro izurjenih vojakov.

Dovolj je, če povemo, da se je borilo v vrstah Rdeče armade več ko petdeset generalov Armencev. Bojni odlikovanja si je pridobil 42 tisoč armenskih vojakov. Visoki nazivi »Junak Sovjetske zveze« pa je dala domovina 196 Armencev.

Ni manjše ni bilo junštvo in samozatajevanje Armencev na fronti proletarske Armenske industrije in kmetijstva sta pravočasno opravili vse, kar je zahtevala domovina. Istočasno pa je armensko ljudstvo naprej razvijalo gospodarstvo republike in se pripravljalo na velika povelja dela.

Tajnik osrednjega odbora armenske komunistične stranke Arutunov je v moskovski »Pravdi« napisal:

»Z zadoščenjem lahko rečemo, da se boja proti hitlerjskemu vpadniku niso udeležili samo državljani sovjetske Armenije, temveč tudi Armenci, ki bivajo v tujini. Tudi ti so se dvignili za obrambo Sovjetske zveze in so se požrtvovalno borili proti nemškimi fašistom v zavznih evropskih deželah in v gverilskih oddelkih evropskih dežel — v Franciji, v Jugoslaviji, v Grčiji in drugod.

V plamenih velike domovinske vojne se je skovala enotnost armenskih ljudi, raztresenih po vsem svetu. Zbrali so se okrog sovjetske Armenije, okrog velikega voditelja Stalina. Prišel je konec neenotnosti, ki so jo dolgo časa vzdrževali sovražne, protivojenske sile. Armenci nepotrebitvo pričakujejo, da se bodo vrnili domov, v Sovjetsko Armenijo, njihovi bratje iz tujih dežel.

Če se ozremo na velik napredek v preporodu in razvoju narodne kulture in politike, ki ga je dosegel armenski narod v preteklih 25 letih, lahko ugotovimo, da je prvič po mnogih letih zatiranja in zasužnjevanja dosegel armenski narod svobodo v mogočni zvezi s sovjetskimi narodi. Zdej ima mirno in srečno življenje in koraka z zaupanjem k svetli bodočnosti nasproti.

KULTURNI PREGLED

„Državni izdavaški zavod Jugoslavije“

To je centralno založništvo v naši državi s sedežem v Beogradu, pa je vsakega zanimivo, da se vsaj v glavnih potezih seznanimo z načrtom, ki ga podjetje namerava uresničiti v letošnjem letu. O delih, ki so že izšla, ne bomo govorili.

Iz jugoslovanskih književnosti (brez Bolgarov) so predvidena sledeča dela: najboljša komedija Marina Džića, Njegošev »Gorski vijenec«, Ivan Mažuranič »Smrt Smilage Čengića«, Vuk Stefanović Karadžić (zgodovinski spisi in knjiga pisem), izbrane komedije Jovana Sterije Popovića, Petar Kočić (izbrane novele in drame), Ante Kovačić (roman »U registraturi«), izbrane strani Marka Miljanova, Ivan Cankar: Tri drame (obsega dela »Za narodov blagor«, »Hlapca« in »Kralj na Betajnovcu« v prevodu Rostana Njegusa in z daljšim člankom Borisa Zihlerja o Cankarju in njegovem pomenu na koncu knjige (opozarjam, da knjiga izide v nekaj dneh, ker je že dotiskana), Vjenceslav Novak; »Zapreke«, Boštjan Stanković: »Nečista kri«, dalje še posebej zanimiva zbirka treh Cankarjevih daljših novel »Martin Kačur«, »Kovač Damjan« in »Manko Potepuh«, ki jih prevaja dr. Kresimir Georgijević, dalje knjiga jugoslovanske lirike in zanimiva zbirka izbranih novel starejših slovenskih, hrvaških in srbskih novelistov, kjer bomo Slovenci zastopani predvsem s Jankom Kersnikom (»Stara slika«), Ivanom Cankarjem (»Hlapec Jernej in njegova pravica«) in Francem Finžgarjem (»Sama«), dočim bi bilo treba vzeti v poštev vsekar, kar se levstika in Jurčiča, pa še Tudi. Od del sodobnih pisateljev izide Miška Kranjca »Povest o dveh ljudeh«, Prežihovega Voranca »Samorastniki«, izbrane drame Miloslava Križevca in izbrane pesni Radovana Zogovića.

Rusko klasiko predstavljajo: Radušev »Popotovanje od Petrograda do Moskve«, Puškin (proza), Ostrovski (5 dram), Dostojevski (»Vas Stepančikov«, »Stričev sen«), Saltykov-Sčedrin: »Gospoda Golovjovi«, izbra-

ne novele Čehova, Ljostov, Koroljenco (izbrane novele) in knjiga »Od Bjelinskega do Gorkega«, ki bo obsegala izbor ruske realistične kritike.

Sovjetska književnost je zastopana s Siškovim »Pugačev«, Aleksejem Tolstim (»Peter Veliki«, Leonovim »Osvoboditev Velikošumske«, Tinjanovim »Smrt Vazir Muhtar«, Tihoonovim »Letopis Lenjingrada od prvih dni«, Versi-Goro »S partizani«, Novikov-Pribojem »Čusima«, Stepanovom »Port Artura«, Ajbekom »Adišer Nevai«, in Demečonom »Vardank«). Razen tega izide še dve antologiji, in sicer svetovna pesništva od 1918–1945, leta in svetjskih novel za isto razdobje. — Iz ukrajinske literature izidejo izbrane novele in izbrane pesmi Tarasa Ševčenka in knjiga »Ukrajinski sovjetski pesniki«.

Tudi ostale slovanske književnosti so zastopane, tako Čehoslovaki (najbrž Urban), Poljaki (Reymontovi »Kmetje«, Bolgari (Vazov »Pod jarmom« in en sodoben pisatelj) in Lužski Srbi (»Zbornice«).

Zahodnoevropske in ameriške književnosti so prav tako zastopane s 14 pisatelji, med drugim izide: Swift, Dickens, De Coster, Anatole France, Heine, Mark Twain, Ibsen, Rabalais, Balzac, Stendhal in še nekateri.

V zbirki mladinskih del pridejo na vrsto: Božena Nemcova, Božov, Andersen, Tamara Gabe in Daniel Defoe.

Izmed znanstvenih del moram omeniti tri zgodovinske književnosti (francoska, angleška, ameriška), dr. Aleksander Belič: »Uvod v srpsko-hrvaški jezik«, izbrana dela Stijana Novakovića, izbrane spise Račkega, splošno zgodovino arhitekture in Daničičeva izbrana dela.

Razen tega namerava založba izdati monografijo »Srbsko srednjeveško slikarstvo«, pa drugo monografijo z naslovom »Hrvaški barok«, album Rjepinovi reprodukcij in tri grafične zbirke (Rembrandt, Goya in Damiere).

„Salavat Julajev“

sovjetski film o baškirskem pesniku, ki je živel v XVIII. veku. Zgodovinska dogajanja za časa pesnikovega življenja so tesno naslonjena na veliki upor ruskih kmetov v letih od 1773 do 1755. Upor je vodil ubogi donski kozak Emeljan Ivanovič Pugačev, po katerem naziva zgodovina to revolucionarno obdobje kmečkih vstaj »pugačevščina«. Pugačev je pobegnil iz vojske, se skrival pred carskimi valpiti, ki so lovili skrivne ter prehodil vse bregove Azovskega morja, kavkaške gore, Poljsko ter se slednjič ustavil v mestu Jaik na Uralu. Tu se je prišel oborožiti upor pod njegovim vodstvom. Pugačevu so se pridružili uralski tlačani, Tataři, Kalmiki, Kirgizi in Baškiri.

Baškirskim upornim kmetom je stopil na čelo nadarjen baškirski pesnik Salavat Julajev. Izdal je »sproglašce svojih vojski, v katerih se kaže njegov veliki organizatorični talent, njegove puntarske pesmi pa obravnavajo različne motive iz »pugačevščine« in so ohranjene kot pesniško izročilo velike krvave zgodovinske dobe.

Film o Salavatu Julajevu je ena najlepših filmskih zgodb, ki jih je ustvarila filmska umetnost. Zaokrožena po svoji vsebini nam prikazuje izrez iz življenja velikega baškirskega pesnika in upornika v vsej njegovi neposrednosti in človeški toploti. Njegova ljubezen do ruskega doletca, ki žrtvuje zanj svoje življenje, drobno dete, ki mu ostane in ga izroči v varstvo svoji baškirski nevesti. Vse to je v filmu nakazano s toplim odnosom do dela in življenja Salavata Julajeva. Glasbo je skomponiral znani baškirski kompozitor Aram Hačaturjan. Film so izdelali v ateljih Sojuzdetfilma v Moskvi.

Knjiga o Gubčevi brigadi

Izšla je knjiga »Tri leta borb in zmag Gubčeve brigade« (september 1942. — september 1945.). Izdala jo je Uprava kluba Gubčeve brigade, uredila in napisala sta jo s sodelovanjem starih borcev Gubčeve brigade tovariša Vjvod Mirko in Marinc Kamil, z linorezi pa jo je opremil borec Gubčeve brigade, tov. Tršar Drago. Knjiga je sicer zaradi tehničnih težav izšla z zamudo — saj je bila namenjena za tretjo obletnico ustanovitve Gubčeve brigade, vendar to prav nič ne zmanjšuje njenega pomena. Izdana je bila, kakor pravita avtorja v uvodu, v spomin vsem onim junakom, ki so žrtvovali svoje življenje v tej strašni borbi in so njih grobovi posejani po vsej slovenski zemlji; posvečena pa je tudi vsem živim junakom Gubčeve brigade, ki so vzdržali skozi tri leta trpljenja in groze in si utrlj pot v svobodo.

Knjiga je razdeljena na tri dele: v prvem delu, ki je najboljše, je preprosto in lahko razumljivo podana vsa zgodovina Gubčeve brigade od njene ustanovitve jeseni leta 1942. na Trebelnem nad Mokronogom do njenega vkorčenja v Ljubljano 9. maja 1945. Brigado spremijamo skozi vse njene borbe od prvih spopadov do »vaških stražnic« preko težkih in zmagovitih borb z Mussolinijevimi črnosrajniki, Rupnikovimi domobranci do Jelenovega žleba in zadnjih in najbolj krvavih borb z SS-ovci na Orlah, pred vrati Ljubljane.

Ko listamo po knjigi, se nam oko

ustavi ob bojih za Žužemberk, kjer je brigada večkrat bila svoje največje borbe. Pred nami se vrstijo uničenja cele vrste belogardističnih postojank po Dolenskem in Notranjskem, silni napor in herojske borbe v Suhi krajini, dokler ne pridemo do naskoka naših borcev na Kočevje, ki je moralo kloniti njihovo pogumno. Pohod se je na to nezadržno nadaljeval proti severu še preko zadnje, a težke borbe na Orlah, v prestolici Slovenije, v našo Ljubljano. To je le kratak pregled delovanja Gubčeve brigade, ki je napisan v tej kroniki z vso ljubeznijo in natančnostjo. Iz vseh opisov je jasno razvidno, da so pisali knjigo ljudje, ki so se sami udeleževali borb Gubčeve brigade, prenašali vse napore gverilske vojne in se z ostalimi borci veselili njenih zmag. Kronika je pisana tako, da mora prevzeti vsakega bralca. Partizanu ne ljubi spomin na preživeta leta narodno osvobodilne borbe, vsem drugim pa bo knjiga še enkrat pokazala, koliko samopožrtvalnosti, junštva in neomajne vere je bilo v slovenskih borcih, da so vzdržali skozi tri leta neprestanih težkih borb.

V drugem delu so kronološko navedene vse borbe Gubčeve brigade. Ta del bo zgodovinarju naše narodno osvobodilne borbe hvalno gradivo. Saj bodo v tej zgodovini gotovo prav borce Gubčeve brigade vzemale kaj pomembno mesto. Tretji del obsega pregled komandnega kadra Gubčeve brigade in vse njegove spremembe od ustanovitve do da-

nes. Tu bomo lahko znana in neznanca imena, mož, ki so vodili brigade v treh letih borbe in so jo priveli močno in proslavljeno v svobodo.

Knjigo je opremil z linorezi Drago Tršar. Linorezi zvesto spremljajo besedilo in nam prikazujejo najzanimivejše prizore iz življenja in borb Gubčeve. Razen tega so v knjigi še fotografije starih Gubčev, ki so v brigadi že od njene ustanovitve, in dva posnetka s parade Gubčeve brigade od tretji obletnici ustanovitve. Najlepa pa je fotografija »Stane pri Gubčeh«, ki kaže obisk vrhovnega komandanta NOV in POS Franca Rozmarna, ki se ga vsi slovenski partizani vedno spominjajo z največjo ljubeznijo kot svojega največjega junaka.

Po knjigi, ki je odsev borb in zmag naše Gubčeve brigade, bo rad segel vsak. Kolikor ni bila prodana na razstavi, je še na razpolago na našem knjižnem trgu.

Svečano zasedanje Srbske akademije znanosti

Te dni je bilo v Beogradu, v veliki dvorani Kolarčeve ljudske univerze svečano, zasedanje Srbske akademije znanosti. Najprej je govoril predsednik akademije dr. Aleksander Belič. Opozoril je na veliko opustošenje, katerega sledovi se še zdaj poznajo na tej najvišji kulturni ustanovi, govoril je o težkih prilikah, v katerih je živela Srbska akademija znanosti v letih pred drugo svetovno vojno, prikazal je duhovno stanje srbskega naroda v času sovraženega vpora in narodni odpor, na koncu pa je govoril o delu Akademije po osvoboditvi.

Na zasedanju Srbske akademije sta bila sprejeta dva nova redna člana, Veljko Petrović in Ivo Andrić. Veljko Petrović je prebral mesto običajne nastopne besede dve svoji novi pesni. Čeprav je že takoj po osvoboditvi oddal akademiji kot nastopni predavanje uvodni del svoje knjige »O lepoti našega jezika«, se je vendar odločil za primer Jovana Jovanovića Zmaja, ki je prebral nekaj svojih pesni ob sprejemu za rednega člana Akademije. Prebral je pesni »Misao« in »Guslar kod Milana«. Veljko Petrović je bil že od 1925. leta dopisni član Srbske akademije. V kratkem bo objavil štiri velike zbirke povesti, pesmi in esejev.

Ivo Andrić je prebral kot nastopni govor svojo študijo o Vuku Karadžiću. Ko je Ivo Andrić končal, je pregovoril nekaj besed o njem predsednik akademije dr. Belič in izrazil njegov književno delo. Tudi Ivo Andrić je bil že od 1926. leta dopisni član Akademije.

Dva nordijska filma

Le redko pridejo k nam filmi nordijske produkcije. Seveda predvsem izvanvratno težko konkurirajo velikim evropskim in ameriškim filmskim industrijam. Pred vojno je švedska pošiljala v svet nesporno kvalitetno solidne izdelke svoje domače proizvodnje. Takrat je na filmskem nebu kot komet zazarela — mogoče najslavnejša vseh filmskih zvezd — Greta Garbo, in tudi kot komet ugasnila. Danes je poleg revijske Sonje Henie najbolj poznana evropskemu občinstvu Ingrid Bergmanova, ki nastopa v angleškem filmu.

Filmi, ki se dogajajo v odmaknjenih pokrajinah naše zemlje, imajo neko prednost že v svoji eksotiki. Pogumni in prebrisani režiserji znajo na ta moment pravi dobro izbrati in na ta način rešijo s čisto zunanjimi sredstvi marsikateri film pogube. Seveda je v prikazovanju posebnosti treba imeti okus in pravo mero. Če film ne zajema samo zunanje eksotike, temveč podaja hkrati tudi posebnost družabnega življenja in odnosov posameznika do družbe in narave, njegovo »borbo« s prirodnimi silami in družbo za njegovo osebo in družabno svobodo, šele v tem primeru moremo govoriti o dejanskih pogojih, da film ob dobri režiji-igralski in tehnični izdelavi postane umetnina. Sicer je lahko kvečjemu zanimiv dokument.

»Bastard« je švedski film, ki smo ga videli že pred leti v Ljubljani. To je film iz življenja Laponcev, od tam, kjer se križata svet lovcev in pastirjev. Film lepih prirodnih scen v snegu in prizorov iz živalskega življenja, ki povsem dobro ustvarjajo vzdušje severa in ljudi tam gor. Dobro je prikazan njihov svojski odnos do smrti, do ljubezni, do sočloveka. Tem ljudem je narava zelo blizu, blizu so jim živali v sovrststvu in prijateljstvu. Smrt svojih dragih sprejemajo prav tako razumljivo preprosto, kot ljubezen med ženo in moškim. Tu so predmeti zelo maloštevilni, kot tudi ljudje, vse je zelo omejeno, omejena je tudi izbira sodruga za življenje. V teh velikih stvareh pa so ti hladni, mrzli ljudje neizprosni. — Kakor so scene zelo zanimive in prijetne, včasih v svoji razveličenosti, vendar nekoliko utrujajo: n. pr. prevod s sokoli. Glavna igralca Seigne Hassa (Altanga) in Georg Lekkeberg (Burtaj) igralno nista nič izrednega, pač pa je mojstrska scena dveh pijanih stražarjev. V intimnih ljubezenskih scenah je režiserka Helle Sunde povsem po nepotrebnem dopustila nekoliko konvencionalnosti evropskega filma, kar skoraj ruši okvir sveta. Fotografija je scenosko prava dobra, ne toliko pa tehnično.

Finski film »Potepuh valček«, ki ga je režiral Toivo Sörkkä, je taka mešanica, da ne veš, ali so hoteli narediti opereto ali burko, ali so mislili resno, pa jim je spdetelo. Idejno in vsebinsko je film zelo

Po domovini

Za napredek živinoreje v kuzjanskem okraju

V »Slovenskem poročevalcu« ste 20. t. m. med drugim omenili tudi naš trž Kozje, kjer smo v začetku januarja odprli živinjsko ambulantno. V zvezi s to ambulanto je 13. t. m. ustanovila živinorejska zadruga, katere namen je, da se v našem izpopolnjenem okraju zopet dvigne živinoreja. Da je bila živinoreja v kozjanskem okraju od nekdaj na višku, dokazuje zgodovina, saj so bili v našem sosednem trgu v Planini nad Sevnico najbogatejši in najlepši sejmi. Semkaj so prihajali kupovat ne samo ljubljanski, marveč tudi italijanski in graški kupci in svoj čas so na Dunaj potovali naši lepi volji. Vsa živina, kolikor je kmetje okrog Planine niso sami vzredili, je bila nakupljena v vzhodnem delu kozjanskega okraja, tako v Pištanju, pri Sv. Filipu, na Sv. Gorah in še nižje proti Solli. Vse to se je na planini redilo,

odebelilo in je pozneje potovalo v velika evropska mesta.

Ko je okupator začel požigati naše domove in govedarska poslopja, je živino seveda pobral in jo odgal proti Brezicam. Kakor je v vojnem času izpovedal neki nemški orožniški poveljnik, je v enem samem mesecu potovalo skozi vas Kozje 1262 glav goveje živine. Koiko je šlo pa svinji, sploh ni mogoče navesti. Se več živine so odgnali ušati. Odgovor te živine je šel iz Planine čez St. Vid, Zagorje, Prevorje, Pištanj in Kozje. Že živino so šli tudi voziti, sami in še marsikaj drugega. Z mano ti podatki potrjujejo, da ni zaman beseda o izropnem kozjanskem okraju. In zdaj je vprašanje, kako spet dvigniti našo živinorejo. Treba bo dobrih krav plemenic, dobrih tičkov in mnogo truda.

J. P.

Zbor volivcev koroške četrti v Mariboru

Volivci koroške četrti so se iztreznili ter postali budnejši. Predsednik četrtnega odbora, ki so ga izvolili poleti, se je pokazal kot ljudski škodljivec. Zanimarjal je svojo funkcijo, sabotal delo pri sestavi volivnih imenikov, črnoboržilani in itd. Moral je pred ljudsko sodišče, ki ga je tako malo obsodilo, da je ljudstvo proti sodbi protestiralo ter zahtevalo ponovno razpravo. Tudi sicer četrtni odbor ni bil na mestu ter je dobil v celoti nezaupnico volivcev.

Volivci so se redno udeleževali uličnih sestankov ter preresetavali, koga bodo kandidirali pri novih volitvah. Tokrat so gledali volivci s kritičnejšim očesom in prav je tako.

Ko so končali z uličnimi sestanki, so se 15. I. zbrali iz cele četrti v veliki unionski dvorani, da dokončno postavijo kandidatno listo za svoj četrtni ljudski odbor za odposlance v mestno skupščino. Dvorana je bila nabito polna, volivci so bili svečano razpoloženi. Zbor je vodil tov. Ker-

šovan; uvodoma je prosil volivce, da naj bodo stvarni ter jih opozoril na pravice in dolžnosti volivcev. Četrtni parlament je prišel z izbero kandidatov. Izbera je bila skrbna. Vsakega predlaganega kandidata so volivci vestno pretrpeli tako v pogledu njegove neoporečnosti za časa okupacije, kakor po njegovi sposobnosti, volji do dela in njegovem delovanju v Osvobodilni fronti. Poskus reakcionarnih elementov, da bi vthotapili tudi tokrat svoje agente, je ljudstvo na licu mesta preprečilo ter predlagatelje in kandidate temeljito razkrinkalo. Čim je padel kak neumestni predlog, je v dvorani kar završalo, na drugi strani pa so sprejeli volivci dobre kandidate z navdušenim prijetenjem. Marsikateri kandidat je moral zapustiti oder razkrinkan in osramočen, pa tudi marsikateri predlagatelj nečiste vesti si bo v bodoče premislil kandidirati razne škodljivce, črnoboržijance in spekulantke v odbor ali v mestno skupščino.

Obnovljene srednje šole v Karlovcu

V teku štiriletnje borbe je okupator uničil vse srednješolske zgradbe v Karlovcu. V moški realni gimnaziji, kjer je bilo pred vojno 213 šolskih klopi, je ostalo vsega skupaj 45 napol razbitih sedežev, vse drugo je bilo uničeno ali tako poškodovano, da se ni dalo več uporabiti. Od 26 posebnih klopi, katere je imel zavod v predavalnici za fiziko in kemijo, pa ni ostala niti ena cela. Prav tako je bilo opustošeno učiteljsko, kjer ni ostala niti ena klop.

Po osvoboditvi so kljub pomanjkanju šolskih klopi srednješolski zavodi obnovili pouk. Učencem je bilo s tem omogočeno, da so dovršili šolsko leto 1944-45. Posebni roditeljski odbor pa je napravil pogodbo z državnim mizarskim podjetjem ter je naročil 277 klopi in miz, 36 risalnih miz ter 14 posebnih klopi za predavalnico ke-

nije. Pouk se sedaj na vseh srednješolskih zavodih v Karlovcu redno vrši. Prva skupina šolskih klopi, po številu 50, je izgotovljena ter so jo oddali učiteljsku. V kratkem bo izgotovljena druga skupina klopi, katere bo dobila na razpolago moška in ženska gimnazija. Po zaslugi javnih nabiranih akcij ter državnega kredita razpolagajo srednješolske ustanove v Karlovcu danes s 640.583 din gotovine, ki tvori osnovo za pokritje stroškov, ki bodo nastali z nabavo klopi in miz za srednješolske zavode. Sindikalna podružnica električarjev je brezplačno uredila v vseh potrebnih prostorih srednješolskih zavodov električno razsvetljavo ter instalacijo. Za vse to delo je bilo potrebnih 1112 delovnih ur, ki so bile brezplačno opravljene.

VOJAKI PRIPRAVLJAJO DRVA

Petnajst dni je naš bataljon VII. pripravljal drva. Kar prvi dan so se tovariši razdelili v dve skupini, da so nato živahno tekmovali. Prvi dan je prva skupina nasekala 15 kubikov drv, drugi dan pa je druga skupina dosegla še večji uspeh, ko je nasekala 24 kubikov. Čeprav je bilo slabo vreme in večkrat sneg, se je tekmovalenje vztrajno nadaljevalo. — Uspeh po 15 dneh je bil: nasekali smo skupno 250 kubikov. Pri tem se so posebno odlikovali in so bili pohvaljeni: borci iz II. skupine Pavlin, Seifert, Lojo, Križanič Črnec, Smoljanovič in drugi.

R. Fak.

UDARNIŠTVO JE MNOŽIČNI POJAV V ŠIBENIŠKIH PODJETJIH

Delo sindikalnih podružnic, ki jih je v Šibeniku 37, je bilo zelo marljivo. Vrstilo so se stalni sestanki, na katerih so se razpravljala važna vprašanja in storjeni so bili ukrepi za utrditev delovne discipline. Udarnišvo je množični pojav v nekaterih podjetjih, posebno v tovarni aluminija »La Dalmatiene« in v električni centrali. V tovarni »La Dalmatiene« so odprli strokovno šolo za vajence.

ČIŠČENJE NA ZAGREBSKI UNIVERZI

Študenti zagrebske univerze odločno čistijo svoje vrste, da izločijo ustaške in fašistične elemente. Akademski mladina v Zagrebu je kljub težavnim prilikam, v katerih živi, pokazala že lepe uspehe pri obnovi domovine. Na vseh fakultetah pa se še najdejo elementi, ki zavestno vnašajo zmedo. Njihova glavna naloga je razbijati enotnost akademskih vrst in ločiti dijaštvo od ljudstva. Študenti, ki so v času zasedbe bili v ustaških vrstah, bi radi danes nastopili na študentskih zborovanjih pod krinko nepolitičnosti in tako izvajali

svoj podli politični načrt, naperjen proti osnovnim koristim našega ljudstva. Na nedavnem zborovanju študentov filozofske fakultete so skušali z geslom: »Za študente ni politikarje« vsiliti svoje kandidatne liste. Njihovo početje pa je bilo razkrinkano in zdaj se po vseh zagrebskih fakultetah razvija temeljito čiščenje.

ZARADI ZLOKABE OBLASTI SMRTNA OBSODBA

Pred vojvodinskim vrhovnim ljudskim sodiščem v Novem Sadu se je moral zagovarjati Milisav Mladenović, bivši namestnik referenta Narodne milice v Novem Sadu. Zlorabljal je svoj položaj, izposojeval si je denar od strank, večidel od gostilničarjev, pa tudi iz uradne blagajne, kakor se je tudi izpodbijal na ženskah, ki so bile v zaporu. Namesto, da bi razkrival črnoboržijance in spekulante, je z njimi kupčeval ali pa si izposojeval denar. V kratkih mesecih je nabral več kot 36.000 din. V uradu je bil nasilen in je pretepal zapornike. Sodišče ga je obsodilo na smrt. Njegov pomočnik Koledin je bil obsojen na 20 let odvzema svobode s prisilnim delom, trije soobtoženci pa na nekoliko nižje kazni.

OBSODBA ZLOGLASNIH BRATOV USTAVE

V Zagrebu so se v času ustaškega režima žalostno proslavili bratje Nikola, Josip, Vladimir in Branko Frigan, ki so si z nizkim odkupom prilaštli tovarno Žige Weisa v Ilci ter počeli goljufije. Priče so tudi izpovedale, da je Nikola Frigan sodeloval pri hajkah na domoljubne kmete okrog Donje Stubice, kjer so ustaši ubili 50 kmetov in mnoge zverismo mučili. Nikola Frigan jih je streljal s samokresom. Obsojen je na smrt na vešalji, Josip, Vladimir in Branko pa zaradi ropa zasebne imovine in sodelovanja v ustaški organizaciji na 10 let odvzema svobode s prisilnim delom.

ŽENE IZ NOTRANJIH GORIC

Nobeno delo, nobena naloga ni nam ženam iz Notranjih goric pretežovna. Skupno z mladinkami smo povsod popužile za delo, pa če bi bilo treba razdirati okupatorske bunkerje, ki so se zevali tu in tam, ali če bi bilo treba pomagati pri obnovi šole. Otrle so se stare okrevlosti in živahno sodelujemo tudi na kulturnih prireditvah, ki se jih naši ljudje radi udeležujejo.

Nismo držale križem rok, ko je bila pri nas akcija za vojne sirote. Z mladino smo nabrale precej živeža

Po domovini

in nekaj denarja. Pa tudi na naše vojske v bolnici nismo pozabile. Pričele smo gospodinjski tečaj, ki ga mladinke z velikim zanimanjem posejajo. Sicer se tudi tu borimo s težavami, manjka začimb in rezanih pripomočkov za kuhanje. To je v začetku zelo motilo naše gospodinjske tečajnice. Pa kakor moramo biti v današnjem času iznajdljivi povsod, tako smo si tudi pri nas pomagale po lastnih močeh, ali pa smo se v besedi naučile, kar bi nam sicer mudi praktični pouk.

Nabirale smo knjige za Primorsko in zbrale 110 knjig.

TEDEN SLOVENSKE KNJIGE V LJUTOMERSKEM OKRAJU

Pravilno smo razumeli pri nas teden slovenske knjige, in v ta namen so že pred pričetkom tedna razložili ljudem pomen nabiranja knjig. Akcija je podprla mladina, učitelstvo in aktivisti. V Ljutomeru je bila akademija, posvečena pomenu slovenske knjige.

Mladina in učitelstvo je izvedlo po vsem okraju nabiralno akcijo, ki je dobro uspela. Tudi tu je pokazalo naše ljudstvo pravo zavest, vendar bi pa pripomnili, da so kraji, ki leže v najbolj rodovitnih predelih, dali najmanj, predel pa, kjer so naseljeni vanciari in so največ trpeli v vojni, pa so za Ljutomerom darovali največje vsote. Učitelstvo ljutomerske osnovne šole in gimnazije se je tudi lepo odrezalo in je vsak daroval po 100 din. Posamezni šolski okoliši so darovali: Cezanji 3840 din, Cven 2749 din, Kog 4917 din, Križevci 10.000 din, Mala Nedelja 3439 din, Ljutomer 27.277 din, Sv. Miklavž 3800 din, Runec 5736 din, Stara cesta 907 din, Svetinje 6000 din, Staneti-vec 1269 din, Sfarško 2650 din, Strlogova 2638 din, Sv. Tomaž 3968 din, Veržej 2478 din, Vučja vas 1971 din. — Za nabrano vsoto 83.903 din bomo nabavili knjige in odprli knjižnice v vsakem izobrazovalnem okolišu okraja. V naše vasi bo spet prodle tiskana slovenska beseda, ki jo je okupator skoraj popolnoma uničil.

B. J.

Pišejo nam

„Prosim, da se mi dodeli zemlja!“

Sostani, januarja. Na zborovanju agrarnih interesentov v Dolici je bila med ostalimi predložena tudi prošnja Hriberšnika Ivana, najemnika na Kozjaku.

V svoji prošnji navaja: »Prosim, da se mi dodeli zemlja, na kateri živim s svojo družino že od jeseni leta 1918. Lastnik zemlje, ki jo jaz obdelujem že 27 let, je Noveršnik Franc, veleposesnik in lesni trgovec v Dolici, ki ima 130 ha zemlje, žago in obrtni mlin. Z Noveršnikom imam pogodbo, da mu moram z najetejše posestva dati letno 10 škafov pšenice, 5 rži, 4 ječmena, 4 ajde, 6 škafov ovsa, polovnjak sadjevca, očistenega prašiča v teži 56 kg. Razen tega sem mu moral napraviti vsako leto 200 plohov ter mu jih brezplačno dostaviti. Brez vsake odškodnine sem mu moral rediti še 4 glave goveje živine in par ovac. Letos sem zadnjič oddal gospodarju 9 škafov žita. Zdaj, ko je agrarna reforma, ne bom več oddajal živeža, ki sem ga z lastnim trudom in znojem pridelal, zdaj ga bom spravil pod svojo streho.«

L. O.

Ne tako!

Dravije, 12. januarja. Na bivšem okupatorskem bloku na Celovski cesti v Dravljah, kjer je mladina podla bunkerje, je ostala še lična zidana zgradba. Takoj po osvoboditvi si je v hišici uredila naša vojska kuhinjo in kaj prijeten je bil pogled na mlade fante, ki so se z belimi predpasniki sukali okrog štedilnika in pripravljali v velikih kotlih jedi za naše borce. Po opravljenem delu so zapeli narodne in bojne partizanske pesmi. Okoličani smo se zbirali v bližini in jih radi poslušali.

V lanskem poletju so nas veseli fantje zapustili, hišica je ostala prazna. Okoličani so pogrešali lepo petje in vedre obraze.

Pred kratkim pa je nastopila okoliška mladina in se »udarniško« izkazala s tem, da je v tej hišici pobila vse šipe, potrgala električno napeljavno, odnesla vrata in oknice, tako da so iz te prijazne hišice ostali le še pusti, klavni zidovi.

Posebno je tako dejanje graje vredno danes, ko povsod primanjkuje stanovanj in prostorov za naše javne ustanove. V to opustošeno hišo, ki ima več prostorov in primerno podstrešje, bi lahko naselili veččlansko družino, tako pa moramo iskati prostorov drugod, kjer so stanovanja še itak prenatrpana. Mladina ni pomislila, da uničuje narodno premoženje.

Temu dejanju se človek čudi tem bolj, ker je naša mladina običajno s svojim vztrajnim in požrtvovalnim delom v obnovi lep zgled celo starejšim. M. K.

Dnevne vesti

Koledar

Sreda, 30. januarja; Martina.

Spominski dnevi

30. 1. 1943. Boj treh slovenskih brigad na Vrhovini na Hrvaškem.

Dežurne lekarne

Panes: Lekarna Kmet, Ciriš Medova 43; lekarna Ustar, Selenburgova ulica 7.

Vremenska napoved ZA SREDO

Sneg in mraz.

NARODNO GLEDALIŠČE

Drama

Sreda, 30. jan. ob 20. uri: M. Pucova: Svet brez sovraštva. Red C.

Četrtek, 31. jan. ob 20. uri: B. Nušić: Pokojnik. Red Četrtek.

Petek, 1. febr. ob 20. uri: M. Pucova: Svet brez sovraštva. Sindikalni abonma. Red SD.

Sobota, 2. febr. ob 15. uri: P. Golja: Triglavska bajka. Izven. — Ob 20. uri: B. Nušić: Pokojnik. Izven.

Nedelja, 3. febr. ob 15. uri v Operi: P. Golja: Triglavska bajka. Izven.

Ob 20. uri: M. Pucova: Svet brez sovraštva. Izven.

Opera

Sreda, 30. jan. ob 19.30: B. Smetana: Prodana nevesta. Gostovanje Zarka Cvejiča, člana beogradske Opere. Izven.

Četrtek, 31. jan. ob 19.30: A. Dvofak: Slovenski ples. Baletni večer. Red A.

Sobota, 2. febr. ob 19.30: A. Dvofak: Rusalka. Gostovanje Zlate Gjungenac. Izven.

Nedelja, 3. febr. ob 15. uri: Triglavska bajka. Dramska predstava. Izven.

Ob 19.30: B. Smetana: Prodana nevesta. Gostovanje Zlate Gjungenac. Izven.

Prešernov teden v Drami. Opozarjamo na program Prešernovega tedna v Drami, ki so ga priobčili nekateri časopisi. Drama bo uprizorila v okviru »Prešernovega tedna« od 4. do 8. februarja 10 predstav ter posebno »Prešernovo proslavo« v sredo 6. februarja ob 11. uri. Govoril bo Oton Zupančič ter recitirali dramski igralci. Opozarjamo sindikalne podružnice ESZDN, ZMS, AFZ, kvartne in ulične odbore, da morejo kolektivno do 1. februarja »katerokoli gornjih predstav dvigati vstopnice po svojem pooblaščenju v Upravi gledališča (Gradišče št. 4/1), po 1. februarju pa bodo vstopnice prodajali četrti ljudski odbori.

Abonenti Sindikalnega SC abonmana v četrtek, 31. t. m. nimajo predstav, ki je bila že objavljena. Načrt pa je četrtekova predstava Dvo. kletki »Slovenski ples« za red, kar kar abonente reda A posebno opozarjamo.

V okviru proslav in prireditve v Prešernovem tednu bo naša Opera predala prikaz najboljših uprizoritev slovenskih del letošnjega repertoara. 2. februarja bo uprizorila Dvofakova »Rusalka« z gostom Zato Gjungenac in 8. februarja »Prodano« z gostom »Knez Igor«.

Vstopnice za te tri predstave so prav tako kot za dramske, ki se vršijo v okviru Prešernovega tedna, do incl. 1. februarja za kolektivni nakup na razpolago v Upravi Narodnega gledališča, Gradišče 4/1. — Razen navedenih treh predstav bo Opera v dveh posebnih večerih, dne 5. in 7. februarja, prikazala odlomke iz novejših opernih stvaritev slovenskih skladateljev: Svara (2. dejanje) »Veronike Deseniške«), Bravničarja (4. slika »Hilpaca Jerneja«), M. Kozine (3. dejanje) »Ekinokcije«, L. M. Škerjanca (balet »Marženke«) in M. Polica (2. dejanje) »Mati Jurovičev«). V primerjavi del teh petih avtorjev bo mogoče dobiti sklopi stanju nove slovenske operne tvorbe. Tako se bo po pomenu navedenih prireditve tudi naša Opera častno in dostojno vključila v čas počastitve pesnika Franceta Prešerna.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. febr. ob 15. uri: Nušić: Sunčljiva oseba. Izven. — Ob 20. uri: Otvoritev kulturnega tedna. Linhart: Veseli dan ali Matiček se ženi. Ljudska predstava. Globoko znizane cene.

Nedelja, 3. febr. ob 15. uri: Linhart: Veseli dan ali Matiček se ženi. Gostovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20. uri: Smetana: Prodana nevesta. Ljudska predstava. Globoko znizane cene.

Mestno gledališče v Celju

Sreda, 30. jan.: Gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora. Ob 20. uri: Linhart: Veseli dan ali Matiček se ženi. Izven.

Četrtek, 31. jan.: Gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora. Ob 15. uri: Nušić: Sunčljiva oseba. Predstava za ZMS. — Ob 20. uri: Linhart: Veseli dan ali Matiček se ženi. Predstava za sindikate.

Mestno gledališče Kranj

Sreda, 30. jan. ob 20. uri: Trije vaški svetniki.

Četrtek, 31. jan. ob 20. uri: Trije vaški svetniki.

KINEMATOGRAFI

Kino Union: Jugoslovanski dokumentarni film »Beogradska, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. ur.

Kino Matica: Sovjetski film »Sala, vat Julajeva«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.30. ur.

Kino Sloga: Finski film »Potepuhov valček«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. ur.

Kino Kodeljevo: Ameriški film »Deževje prihaja«, ob 18.30 za one, ki so vstopnice že kupili in filma niso videli radi motnje v aparatu. Sovjetski film »En dan vojne«, tehnik. Ob 20. ur.

Maribor, kino Esplanade: Ameriški film »Nekoč se je zgodilo«, tehnik.

INŽENIRJI IN TEHNIKI USTANAVLJAJO SVOJE DRUŠTVO

Pred tehnične strokovnjake vseh strok se v današnjih časih postavljajo ogromne naloge pri obnovi našega gospodarstva. Nekatere probleme je treba obdelati strokovno hkrati z več strani. V ta namen je očitno potrebno vzajemno delo strokovnjakov. Z vsemi izsledki je potrebno nadalje primerno seznaniti ljudstvo. Vse izboljšave in izume je treba prikazati in nuditi prizadežem. Ne v predpripravi Jugoslaviji nismo imeli, ne sedaj nimamo poljudnega tehničnega lista, ki bi populariziral tehnično vedo med najširše plasti naroda. Poleg tega nimamo kakovostnih strokovnih izdaj, da bi na znanstveni podlagi obelodanili najnovejša izsledke doma in v tujini. Skrbeti bo treba za enotno registracijo tehničnega kadra, stike bo treba navezati na slična društva doma in v tujini.

Z vsemi temi in še mnogimi drugimi vprašanji bo zainteresiralo Društvo inženjerjev in tehnikov svoje člane. Inicijativni odbor že delja časa pripravlja ustanovitev društva, ki bo priključeno k ESZDN gospodarsko upravnih in tehničnih ustanov. Tehnični strokovnjaki katerekoli sindikalne podružnice postanejo lahko avtomatično člani tega društva, vabljeni so pa tudi tovariši, ki dosežajo še niso vključeni v sindikalni organizaciji.

Društvo bo imelo devet sekcij po raznih strokah tehničnih ved. Delegati iz posameznih strok bodo sestavljali upravni odbor društva. Vse tovaršije inženjerjev in tehnikov vseh strok, kakor tudi akademike tehnične fakultete vabimo na ustanovno skupščino, ki bo v začetku prihodnjega meseca. Čas in kraj bomo pravočasno javili.

Inž. Tomori Ludvik.

Družba Sv. Cirila in Metoda polagoma zbira svoja raztresena ude. Oglašajo se posamezni delavoljni in navdušeni člani, da bi začeli rane, ki jih je zasedala Družbi vojna vira. Prva kakor vedno je bila Sentpetrska podružnica s 1330 din, sledi ji podružnica iz Mst s 3322 din, potem mestna podružnica s 1190 din itd. Podožele se še ni oglašilo, upamo pa, da jih spomlad, ki se hitro bliža, prebudi k novemu življenju.

Konferenca ljudskih tožilcev bo 31. t. m. ob 8. uri v porotni dvorani okrogne sodišča.

Prešernova beseda v pešmi je naslov prvega koncerta, ki bo v okviru Prešernove proslave v petek 1. februarja ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. Sodelovali bodo: Zlata Gjungenčeva, Elza Karlovičeva, Bogdana Klemenčičeva, Julij Betetto in Mirko Dokličar, dalje Sindikalni kvintet in pevski zbor Grafika in Radjski zbor pod vodstvom zborovodj Adolfa Gröbminga in Cirila Cvetka. Vstopnice so že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

V okviru Prešernovega tedna bo priredilo Društvo slovenskih upodabljalcev umetnikov razstavo del vseh svojih članov. Otvoritev razstave bomo objavili pravočasno.

Poziv. V pisarni prosvetnega oddelka MLO, Gosposka ul. 15/1, soba 10, naj se zgleda zaradi dviga dekretov tvoj. učiteljice: Stres Vera, Horvat Vanda, Medved Ana in Lunder Vera.

Planinsko društvo Slovenije, po-družnica Jesenice, vabi na svoj ustanovni občni zbor, ki bo v Jelenovi dvorani v ponedeljek 4. febr. ob 19. Zadeženi so delegati glavnega odbora PDS in FOS iz Ljubljane.

Važno za invalide. Nižja invalidska komisija pri upravi kliničnih bolnic v Ljubljani sporoča invalidom, da posluje vsako soboto ob 9. uri na septični postaji kirurške klinike. Ker je velik naval in da se invalidi izogibajo mučnemu čakalju in morebitnim poškodbam stroškom, naj se vsaki, ki mora biti pregledan po imenovanju komisiji, ustno ali pisмено prijavijo v sobi št. 2 pri upravi kliničnih bolnic. O dnevu pregleda bo pravočasno ustno ali pisменно obveščen.

Privatni izpiti na gimnazijah. V mesecu marcu bo mogoče opravljati privatne izpite za gimnazijske razrede, za katere naj se kandidati prijavijo najpozneje do 10. februarja na gimnaziji, ki jim je najbližja in ima razred, za katerega žele delati izpit. Lastnorodno pisane prošnje z navedbo razlogov, zakaj hočejo, delati privatne izpite, z opisom dosežanega študija, izjave, ali je že kdaj in kolikokrat in na kateri šoli delal izpit za razred, ki ga želi izdelati, se vlagajo na ravnateljstvih. Priložiti je potrebno krajevne ljudske odbore, potrjen od okrajnega LO, da kandidati ni prizadet po nobeni od točk a, b in c člena 2 uredb o prepovedi šolanja, obiskovanja tečajev in opravljanja izpitov Ur. list št. 177/24 — 1945. Delati je mogoče izpiti tudi za več razredov hkrati. Izpiti se opravljajo p. začasnem učnem načrtu na gimnazijah in klasičnih gimnazijah za šolsko l. 1945-1946 (založila Državna založba Slovenije). Drugi rok za privatne izpite bo v septembru. Prijavitelci plačajo ob prijavi 20 din v šolski fond in 20 din za dijaško knjižnico na zavodu za vsak razred, za katerega delajo izpit. Prijave za vsak razred se takšira s kolikom za 10 din. (Iz pisarne ministrstva za prosveto).

PROSLAVA obletnice obstoja ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV JUGOSLAVIJE

v četrtek 31. jan. 1946 ob 19. uri Franciškanska dvorana

Govoril tov. Tomo Brejc, član IO ESZDN Slovenije — sodelujejo: delavska godba »Zarja« in železničarska godba »Sloga«, moški zbor Grafike, recitatorji, pionirji-harmonikarji, pevski zbor grafične mladine, komorni zbor Radija. — Vstopnine ni.

ESZDNJ Glavni odbor za Slovenijo

Šahovski brzoturnir za januarsko prvenstvo ljubljanske garnizije bo drevi ob 20. v Domu Armije (kavarna Metropoli), Sahisti — pripadniki A-made, ne glede na enoto (KNOJ, NM, samostojne brigade itd.) vabljeni!

Delavci, nameščenci! Slovenski ples, Kozarka, španski tarantelo, valček in še marsikaj drugega boste lahko videli drevi ob 19.30 na drsališču bivše Ilirije pod Cekinovim gradom, kjer se vam bodo predstavili naši najboljši drsali. Vse v svitu reflektorjev, vse kostimirano! Za Ljubljano bo današnji večer edinstven dogodek! Kupite vstopnice pravočasno! Prodajajo: Krajevni odbor zveze, palača Grafike, Casopisna agencija, Tyrševa 23 in Slovenski knjižni zavod. Pred 3.30 in 5. Prireditelj so nameščenci knjižničarje in papirniške podružnice.

Železniški vpokojenci — člani sindikalne podružnice imamo v četrtek 31. januarja ob 15. uri v dvorani »Sloga«, vhod iz Pražkove ulice, množični sestanek. Udeležba obvezna. — Odbor. 227-n

Za Dom mladine v Sp. Šiški je podarila tov. Levanič Olga iz Lepodvorske ulice 14 znesek 500 din. Najlepša hvala! 222-n

Poročila sta se tov. Kosta Vano-vič, komisar, in tov. Vlado Petrovič, učiteljica. Obilo sreče! 223-n

V počastitev spomina blagopokojne gospe Josipine Pirč darujejo Pavla in Ančka Zabukovec 200 din za bosanske sirote. 225-n

Smučarski izlet v Bohinj, PDS in Putnik prireditelji v soboto-nedeljo 2. in 3. februarja smučarski izlet v Bohinj. Prijave pri Putniku do četrтка 31. t. m. 226-n

Sprejem v službo na izpraznjena mesta v bolnicah in zdraviliščih

Ministrstvo za ljudsko zdravje sporoča, da so na izpraznjena mesta v bolnicah in zdraviliščih sprejeti v službo na slednji:

Uprava kliničnih bolnic:

1) Dolenc Marija Maribor, Korovočeva ul. 43, 2) Dolenc Ema, Litijska, 3) Lampret Julijana, Slična št. 24, 4) Nikolič Vladislava, Ljubljana, Knezova ul. 52, 5) Stanič Franciška, Ljubljana, Ciglarjeva 20, 6) Sistič Marija, Ljubljana, Breg 16, 7) Vrhovnik Marija, Kamnik, Tunjice 40, 8) Vojenec Franja, Maribor, Praprotnikova 43, 9) Cuk, Antonija, D. Gor. vas 46, 10) Gražar Ivanka, Vikiče 7, 11) Haluš Vilka, Ljubljana, Bleiweisova 42, 12) Lavriš Marija, Vel. Ligojna 30, 13) Novak Jecir, Vel. Ligojna 34, 14) Petkovski Ma. Lj., Ljubljana, Solnarska 10, 15) Renčelj Marija, Ljubljana, Staničeva ul. 15, 16) Zakotnik Marija, Ljubljana, Podušiča ul. 17, 17) Klavarska, Sušje št. 16, 18) Boncelj Ana, Ljubljana, Jernejeva 24, 19) Čerkvica, Stankova, Laze 5, 20) Cater Terezija, Celje, Oblikova 12, 21) Dvornik Natalija, Planina pri Rakeku št. 38, 22) Dragar Zora, Planina pri Rakeku 38, 23) Erjavce Marija, Dokiševje-Murska Sobota, 24) Furlan Pavla, Puji, Vošnjakova ul. 34, 25) Gaj, Antonija, D. Gor. vas 46, 26) Inze Genovefa, Ljubljana, Priskovec št. 4, 27) Jager Ivanka, Bližnjak št. 69, 28) Javornik Alojz, Štore, Kresnice 62, 29) Jovanovič Jerica Dol pri Borovnici št. 53, 30) Kerin Terezija, Kresnice 62, 31) Kovar, Marija, Ljubljana, Draga št. 26, 32) Kralj Alojz, Ljubljana, Bernekerjeva ulica 11, 33) Kranjc Ljudmila, Ljubljana, Gndovčeva ulica št. 3, 34) Kranjc Režika, Ra. 35) Ljubič, Stanka, Frešerje 49, 36) Levstik Pavla, Travniki, kraj Kotec, 37) Lovšin Marija, Sušje pri Kočevju, 38) Nagode Antonija, Jakovica št. 6, 39) Nučič Nina, Toplice št. 35, Zagorje, 40) Požar Helena, Motovilci 67, 41) Požar Olga, Dol. Logatec št. 10, 42) Prazar Anica, D. M. v Polju 172, 43) Reinhardt Anica, Lesce št. 31a, 44) Reinhardt Francka, Lesce 31a, 45) Sedlar Bernarda, Ljubljana, Sv. Marka ulica 35-L, 46) Šavelj Olga, Ljubljana, Slovenska ulica št. 21, 47) Štibilj Josipa, Bester 32, pri Skofiji Lok 49) Tomec Ljudmila, Martinjak 8, p. Cerknica, 49) Valjavec Valentina, Koprivica 35, kraj Kranj, 50) Verhek Marija, Ljubljana, Krakovski nasip 10, 51) Vukšič Marija, Ljubljana, Star. trg št. 15, 52) Žitnik Stanislav, Ljubljana, Ižanska cesta 44.

Bolnica za duševne bolezni:

1) Babnik Danica, Sp. Zadobova št. 36, 2) Florjan Anton, Vransko št. 33, 3) Hostnik Ivanka, Godešič št. 17, pri Skofiji Lok, 4) Istenič Ivanka, Gor. vas 9, 5) Jakša Karol, Jesenice, Obrtniška 6, 6) Jelenc Alojz, Primorska, 7) Kovar, Marija, Ljubljana, Draga št. 26, 8) Lajpajc Jože, Kamnik pri trg. A. Kregarju, 9) Marn Ljudmila, Sreberje 40, 10) Meško Terezija, Maribor, Pohorška 21, 11) Osvirk Vladimir, Veveč, 12) Pinar, Marjda, Krnica, Gorje pri Bledu, 13) Povalež Anton, St. Stefan 14, p. Šmarje pri Jelšah, 14) Rappnik Marija, Dobrunje 14, 15) Snoj Marija, Sreberje 20, 16) Šumah Cvetka, pri Hajtnik-Kuder Pa. Slovenjgradec, 17) Urek Jože, Petrov. št. 18, 18) Vesel Ana, Sodražica 88, 19) Vevar Franciška, Gorice 20, 20) Založnik Janko, OOO Celje, 21) Zimstein Anton, OOO Celje, 22) Zabkar Justin, Raka 78.

Splošna bolnica Maribor:

1) Gobar Alojz, Gradišče 27, pri Murski Soboti, 2) Gregor Apolonija, Dokiševje 11, Murska Sobotica, 3) Gruđen Gabrijela, Ljubljana, Uprava kliničnih bolnic 4) Jare Ivanka, Maribor, Smetanova 29-II, 5) Jurgec Alojzija, Hrastovec 30, p. Zavrče pri Puju, 6) Kralj Marija, St. Gotard 7, 7) Merse Marija, Zg. Gameljne št. 3, 8) Sadec Amalija, Sv. Kungota, p. Zreče pri Konjicah, 9) Stritar Terezija, Martinjak 10, pri Cerknici, 10) Tarkuš Milana, Maribor, Koroska 19, 11) Urenjak Hedica, Sv. Marijeta ob Pesnici 12) Zemljic Marija, Završ 54.

Javna bolnica Slovenjgradec:

1) Čebular Nina, Petrovci pri Celju 78, 2) Jelen Antonija, Zalec 146, 3) Plank Štefka, Letuš p. Šmartno ob Paki, 4) Povirk Jože, Stanežič 22, pri St. Vidu nad Ljubljano, 5) Salmič Marija, Ljubljana, Sv. Marka trg 35.

Javna bolnica Brežice:

1) Podlogar Ivana, Ljubljana, Hrenova ulica 9, 2) Verbič Antonija, Ljubljana, Trška 12.

Vse zgoraj navedene pozivamo, da se takoj, najkasneje do 31. januarja 1946, zgleda pri upravitelju dolžene bolnice zaradi takojšnjega nastopa službe. Vsi ostali kandidati, katerih prošnje so odklonile, ne lahko dvignje dokumente po 10. februarju 1946.

PROSLAVA

obletnice obstoja

ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV JUGOSLAVIJE

v četrtek 31. jan. 1946 ob 19. uri Franciškanska dvorana

Govoril tov. Tomo Brejc, član IO ESZDN Slovenije — sodelujejo: delavska godba »Zarja« in železničarska godba »Sloga«, moški zbor Grafike, recitatorji, pionirji-harmonikarji, pevski zbor grafične mladine, komorni zbor Radija. — Vstopnine ni.

ESZDNJ Glavni odbor za Slovenijo

Šahovski brzoturnir za januarsko prvenstvo ljubljanske garnizije bo drevi ob 20. v Domu Armije (kavarna Metropoli), Sahisti — pripadniki A-made, ne glede na enoto (KNOJ, NM, samostojne brigade itd.) vabljeni!

Delavci, nameščenci! Slovenski ples, Kozarka, španski tarantelo, valček in še marsikaj drugega boste lahko videli drevi ob 19.30 na drsališču bivše Ilirije pod Cekinovim gradom, kjer se vam bodo predstavili naši najboljši drsali. Vse v svitu reflektorjev, vse kostimirano! Za Ljubljano bo današnji večer edinstven dogodek! Kupite vstopnice pravočasno! Prodajajo: Krajevni odbor zveze, palača Grafike, Casopisna agencija, Tyrševa 23 in Slovenski knjižni zavod. Pred 3.30 in 5. Prireditelj so nameščenci knjižničarje in papirniške podružnice.

Železniški vpokojenci — člani sindikalne podružnice imamo v četrtek 31. januarja ob 15. uri v dvorani »Sloga«, vhod iz Pražkove ulice, množični sestanek. Udeležba obvezna. — Odbor. 227-n

Za Dom mladine v Sp. Šiški je podarila tov. Levanič Olga iz Lepodvorske ulice 14 znesek 500 din. Najlepša hvala! 222-n

Poročila sta se tov. Kosta Vano-vič, komisar, in tov. Vlado Petrovič, učiteljica. Obilo sreče! 223-n

V počastitev spomina blagopokojne gospe Josipine Pirč darujejo Pavla in Ančka Zabukovec 200 din za bosanske sirote. 225-n

Smučarski izlet v Bohinj, PDS in Putnik prireditelji v soboto-nedeljo 2. in 3. februarja smučarski izlet v Bohinj. Prijave pri Putniku do četrтка 31. t. m. 226-n

Sprejem v službo na izpraznjena mesta v bolnicah in zdraviliščih

Ministrstvo za ljudsko zdravje sporoča, da so na izpraznjena mesta v bolnicah in zdraviliščih sprejeti v službo na slednji:

Uprava kliničnih bolnic:

1) Dolenc Marija Maribor, Korovočeva ul. 43, 2) Dolenc Ema, Litijska, 3) Lampret Julijana, Slična št. 24, 4) Nikolič Vladislava, Ljubljana, Knezova ul. 52, 5) Stanič Franciška, Ljubljana, Ciglarjeva 20, 6) Sistič Marija, Ljubljana, Breg 16, 7) Vrhovnik Marija, Kamnik, Tunjice 40, 8) Vojenec Franja, Maribor, Praprotnikova 43, 9) Cuk, Antonija, D. Gor. vas 46, 10) Gražar Ivanka, Vikiče 7, 11) Haluš Vilka, Ljubljana, Bleiweisova 42, 12) Lavriš Marija, Vel. Ligojna 30, 13) Novak Jecir, Vel. Ligojna 34, 14) Petkovski Ma. Lj., Ljubljana, Solnarska 10, 15) Renčelj Marija, Ljubljana, Staničeva ul. 15, 16) Zakotnik Marija, Ljubljana, Podušiča ul. 17, 17) Klavarska, Sušje št. 16, 18) Boncelj Ana, Ljubljana, Jernejeva 24, 19) Čerkvica, Stankova, Laze 5, 20) Cater Terezija, Celje, Oblikova 12, 21) Dvornik Natalija, Planina pri Rakeku št. 38, 22) Dragar Zora, Planina pri Rakeku 38, 23) Erjavce Marija, Dokiševje-Murska Sobota, 24) Furlan Pavla, Puji, Vošnjakova ul. 34, 25) Gaj, Antonija, D. Gor. vas 46, 26) Inze Genovefa, Ljubljana, Priskovec št. 4, 27) Jager Ivanka, Bližnjak št. 69, 28) Javornik Alojz, Štore, Kresnice 62, 29) Jovanovič Jerica Dol pri Borovnici št. 53, 30) Kerin Terezija, Kresnice 62, 31) Kovar, Marija, Ljubljana, Draga št. 26, 32) Kralj Alojz, Ljubljana, Bernekerjeva ulica 11, 33) Kranjc Ljudmila, Ljubljana, Gndovčeva ulica št. 3, 34) Kranjc Režika, Ra. 35) Ljubič, Stanka, Frešerje 49, 36) Levstik Pavla, Travniki, kraj Kotec, 37) Lovšin Marija, Sušje pri Kočevju, 38) Nagode Antonija, Jakovica št. 6, 39) Nučič Nina, Toplice št. 35, Zagorje, 40) Požar Helena, Motovilci 67, 41) Požar Olga, Dol. Logatec št. 10, 42) Prazar Anica, D. M. v Polju 172, 43) Reinhardt Anica, Lesce št. 31a, 44) Reinhardt Francka, Lesce 31a, 45) Sedlar Bernarda, Ljubljana, Sv. Marka ulica 35-L, 46) Šavelj Olga, Ljubljana, Slovenska ulica št. 21, 47) Štibilj Josipa, Bester 32, pri Skofiji Lok 49) Tomec Ljudmila, Martinjak 8, p. Cerknica, 49) Valjavec Valentina, Koprivica 35, kraj Kranj, 50) Verhek Marija, Ljubljana, Krakovski nasip 10, 51) Vukšič Marija, Ljubljana, Star. trg št. 15, 52) Žitnik Stanislav, Ljubljana, Ižanska cesta 44.

Bolnica za duševne bolezni:

1) Babnik Danica, Sp. Zadobova št. 36, 2) Florjan Anton, Vransko št. 33, 3) Hostnik Ivanka, Godešič št. 17, pri Skofiji Lok, 4) Istenič Ivanka, Gor. vas 9, 5) Jakša Karol, Jesenice, Obrtniška 6, 6) Jelenc Alojz, Primorska, 7) Kovar, Marija, Ljubljana, Draga št. 26, 8) Lajpajc Jože, Kamnik pri trg. A. Kregarju, 9) Marn Ljudmila, Sreberje 40, 10) Meško Terezija, Maribor, Pohorška 21, 11) Osvirk Vladimir, Veveč, 12) Pinar, Marjda, Krnica, Gorje pri Bledu, 13) Povalež Anton, St. Stefan 14, p. Šmarje pri Jelšah, 14) Rappnik Marija, Dobrunje 14, 15) Snoj Marija, Sreberje 20, 16) Šumah Cvetka, pri Hajtnik-Kuder Pa. Slovenjgradec, 17) Urek Jože, Petrov. št. 18, 18) Vesel Ana, Sodražica 88, 19) Vevar Franciška, Gorice 20, 20) Založnik Janko, OOO Celje, 21) Zimstein Anton, OOO Celje, 22) Zabkar Justin, Raka 78.

Splošna bolnica Maribor:

1) Gobar Alojz, Gradišče 27, pri Murski Soboti, 2) Gregor Apolonija, Dokiševje 11, Murska Sobotica, 3) Gruđen Gabrijela, Ljubljana, Uprava kliničnih bolnic 4) Jare Ivanka, Maribor, Smetanova 29-II, 5) Jurgec Alojzija, Hrastovec 30, p. Zavrče pri Puju, 6) Kralj Marija, St. Gotard 7, 7) Merse Marija, Zg. Gameljne št. 3, 8

ZA PREŠERNOV TEDEN

je izdalo Društvo slovenskih upodablajočih umetnikov v naši založbi

Prešernovo sliko,

delo rektorja Akademije upodablajočih umetnosti v Ljubljani, akademskega slikarja Božidarja Jakca.

Slika je primeren okras vsake slovenske hiše, pripravna za šole in druge kulturne ustanove. Izšla je v izmeri 69 x 50 cm in stane izvod 15 din.

Dobiva se pri Slovenskem knjižnem zavodu v Ljubljani in pri vseh njegovih podružnicah in ekspoziturah.

Telesna vzgoja Vsem društvom in okrožjem!

Znova opozarjamo vsa društva na našo odredbo, ki je bila objavljena v »Poletu« št. 16 za leto 1945. o prijavljanju tekem. Red v tekmovalstvu je potreben za zdravo učinkovito delo, zato bomo morali v bodoče zoper društva, ki se ne bodo ravnala po razglasu, odločno nastopiti. Da ne bo izgovorov, razglasimo odredbo še enkrat:

»Od danes je treba prijaviti vsako tekmo v kateri koli panogi med društvi v istem okrožju pristojnemu telesno vzgojnemu okrožnemu odboru in ne več Fizikulturnemu odboru Slovenije. Tekmo prijavijo tisto društvo, ki jo priredi, vsaj 8 dni poprej, v izrednih primerih, ko to resnično ne bi bilo mogoče, pa vsaj 5 dni poprej. Tekme, ki bi bila prijavljene kasneje, Okrožni odbor ne sme dovoliti.

Okrožni odbor mora tekmo takoj dovoliti ali pa prepovedati.

Tekme med društvi iz raznih okrožij ali federalnih enot, okrožne in medokrožne tekme dovoljuje ali prepoveduje Fizikulturni odbor Slovenije. Društvo, ki priredi tekmo z društvom iz drugega okrožja, mora to naznaniti Fizikulturnemu odboru in svojem okrožju 8 dni poprej. Okrožne in medokrožne tekme je treba prijaviti Fizikulturnemu odboru Slovenije 14 dni poprej. Fizikulturni odbor bo tekmo takoj potrdil ali prepovedal.

Dokler ne postavimo začasnih okrožnih odborov v Kranju in Novem mestu, pošiljajo društva iz teh okrožij tudi naznanila za tekme z društvom iz svojega okrožja kakor doslej Fizikulturnemu odboru Slovenije.

Ta red je potreben, da se ognemo slabu pripravljenim tekam, pa tudi, da v teh gospodarsko težavnih časih ne spravljamo drug drugega v nepotrežno zadrego.

Dolžnost okrožnih odborov je, da strogo spojuje na vse prireditelje in tekme v svojem področju in odločno postopajo proti društvom, ki se ne

bi ravnala po odredbi. Podrobnejša navodila glede nadzora nad tekami in prireditelji bomo dali v kratkem.

Po soglasju sprejetem sklepu skupščine PZJ v Beogradu naša organizacija ne bdi le nad prekrški društvenega reda, ampak tudi nad zasebnim in državljanjskim življenjem (poštenost, politična neoporečnost) svojih pripadnikov.

Zaradi tega naročamo društvom, da takoj počno proti svojim članom, ki so zagrešili za časa okupacije in po osvoboditvi kar koli izmed naštetega (surovosti pri športu, nedisciplin, profesionalizem, dejanja zoper narodno čast, sodelovanje tudi športno — z okupatorjem, nepošteno dejanje itd.) z disciplinsko obravnavo. Pri tem je zlasti treba pazljivo obravnavati obnašanje posameznika med osvobodilno borbo.

Osvobodilna fronta je konec leta 1941. razglasila kulturni molk za ves čas okupacije; ta je seveda veljal tudi za telesno vzgojno in športno delovanje. Zato je treba preiskati vse resnejše prekrške v tem oziru. Primere je treba preiskati v najtesnejšem sodelovanju s pristojnimi odbori OF in jih pospešeno obravnavati po § 7 društvenih pravil. Opozorjamo zlasti na odločbo tega člena da »član v disciplinski obravnavi nima ne članskih pravic, ne dolžnosti, (da je suspendiran). Društva naj nam sporočijo do 10. februarja vse disciplinske primere, ki jih bodo začeli obravnavati. Navesti je treba ime in primere prizadetega in njegove pogoje.

Vsa društva naj z vso vestnostjo začno obravnavati to vprašanje. Za morebitno nedelavnost v tem oziru bodo morala odgovarjati kazni.

Poleg izrečno navedenih kazni po § 7 točka c) društvenih pravil se lahko izreče tudi prepoved nastopanja na tekmi in prireditvah za določen čas. Kar logično sledi iz čl. 7 točka c) in je samo po sebi umljivo.

Fizikulturni odbor Slovenije

Hokejisti imajo svoje dneve

Jutri zvečer spet tekma na ledu; gostje bodo iz Karlovca

V Ljubljani je s športom na ledu zmerom tako; kadar toplomer zdrkne pod ničlo, takrat je treba hiteti. To vedo nekdanji Ilirijanci iz hokejske sekcije najbolje in zato trenirajo in igrajo kar se le da.

Prihodnji hokejski spored bomo imeli po tem ključu že jutri zvečer,

Smučarski dan na Jesenicah

FD Jesenice je priredilo v nedeljo 27. t. m. svoj obvezni smučarski dan. Zanimanje za prvo muško prireditev v svobodni Jugoslaviji je bilo med mladino zelo veliko. Udeležba na tekmi pa ni bila tako, kakor so jo nekateri pričakovali. Skupno je nastopilo 10 smučarjev, od tega 5 mladih in 5 starih. Vsi so bili iz tujih priključkov za smučanje je bilo doslej le malo, ker je sneg zapadel šele pred nekaj dnevi.

V tekni na 10 km je nastopilo 9 tekmovalcev. Proga je bila težka, imela je okoli 40 m vzpona. Vodila je za bohinjsko železniško progo in pod železniškim podvozom, zavila navzdol v strmo strugo Save in navzgor mimo Blejske Dobrave na Poljane. Najboljši čas 36:35 je dosegel Jože Krnec. V tekni na 1 km je nastopilo 36 mladih in 5 starih. Vsi so bili iz tujih priključkov za smučanje je bilo doslej le malo, ker je sneg zapadel šele pred nekaj dnevi.

V tekni na 10 km je nastopilo 9 tekmovalcev. Proga je bila težka, imela je okoli 40 m vzpona. Vodila je za bohinjsko železniško progo in pod železniškim podvozom, zavila navzdol v strmo strugo Save in navzgor mimo Blejske Dobrave na Poljane. Najboljši čas 36:35 je dosegel Jože Krnec. V tekni na 1 km je nastopilo 36 mladih in 5 starih. Vsi so bili iz tujih priključkov za smučanje je bilo doslej le malo, ker je sneg zapadel šele pred nekaj dnevi.

V tekni na 10 km je nastopilo 9 tekmovalcev. Proga je bila težka, imela je okoli 40 m vzpona. Vodila je za bohinjsko železniško progo in pod železniškim podvozom, zavila navzdol v strmo strugo Save in navzgor mimo Blejske Dobrave na Poljane. Najboljši čas 36:35 je dosegel Jože Krnec. V tekni na 1 km je nastopilo 36 mladih in 5 starih. Vsi so bili iz tujih priključkov za smučanje je bilo doslej le malo, ker je sneg zapadel šele pred nekaj dnevi.

V tekni na 10 km je nastopilo 9 tekmovalcev. Proga je bila težka, imela je okoli 40 m vzpona. Vodila je za bohinjsko železniško progo in pod železniškim podvozom, zavila navzdol v strmo strugo Save in navzgor mimo Blejske Dobrave na Poljane. Najboljši čas 36:35 je dosegel Jože Krnec. V tekni na 1 km je nastopilo 36 mladih in 5 starih. Vsi so bili iz tujih priključkov za smučanje je bilo doslej le malo, ker je sneg zapadel šele pred nekaj dnevi.

V tekni na 10 km je nastopilo 9 tekmovalcev. Proga je bila težka, imela je okoli 40 m vzpona. Vodila je za bohinjsko železniško progo in pod železniškim podvozom, zavila navzdol v strmo strugo Save in navzgor mimo Blejske Dobrave na Poljane. Najboljši čas 36:35 je dosegel Jože Krnec. V tekni na 1 km je nastopilo 36 mladih in 5 starih. Vsi so bili iz tujih priključkov za smučanje je bilo doslej le malo, ker je sneg zapadel šele pred nekaj dnevi.

VELESIALOM V TRZICU

V okviru gorenskega smučarskega dne, va je Telesno vzgojno društvo v Trzinu priredilo v nedeljo 27. t. m. tekmo v alpski kombinaciji. Tekme se je udeležilo 42 tekmovalcev, od teh 18 članov. Proga za velesialom na Slapih, znana smučarskim obiskovalcem, se izza zleži Gorenske gimnastične podvoze. L. 1940 je bila dolga 850 m z višinsko razliko 180 m. Za mladino je bila proga krajša, in sicer 450 m z višinsko razliko 80 m. Iz rezultatov je razvidno, da so tekmovalci dosegli izredno

dobre čase, in to kljub pomanjkanju treninga.

Rezultati članov: 1) Lukanc Slavko 1:28.2; 2) Kalinski Janez 1:37.3; 3) Krnec Janko 1:38.8; Lukanc Matevž 1:42.2; 5) Krnec Jože 1:43.2.

Mladina: 1) Švajger Stanko 0:35.9; 2) Markič Neca 0:39.8; 3) Sušnik Marjan 0:41.2.

Za prihodnjo nedeljo t. j. 3. februarja t. l. je napovedana tekma v tekni na 3 km in tekmi v skokih. Med mladino in okrožni posebnega zanimanja za tekme, tem več pa za alpsko kombinacijo in skoke. V opločnem pa se že tako opazja, da se bodo tudi naši najmlajši prej ali slej razvili v dobre smučarje in ohranili tradicijo smučarskih prvakov še v bodoče Trzinu.

Razpis

14-dnevne vaditeljske tečaje

Razpisujemo 14 dnevni vaditeljski tečaj za člane, ki bo v Ljubljani na Taboru od 11. do 25. februarja 1946.

Vsako okrožje mora na ta tečaj poslati 7 gojencev, ljubljansko pa 14 (7 iz okolišč, 7 pa iz mesta) Izberite gojence iz krajev, koder je pomanjkanje gojencev največje. Te gojence naj okrožni odbori izberejo tudi po potrebi po posvetovanju z mladinsko organizacijo.

Pogoji za sprejem: 1) sorazmerno poznanje telesne vzgoje in kar moč vsestranska telesna izurjenost

2) Politična neoporečnost in pozitivnost.

Zunanji tečajniki bodo imeli za stonj hrano in stanovanje. Vsi udeleženci morajo prinesiti s seboj telovadno obleko, dve rjuhi in če le mogoče očejo, ker imamo za sedaj samo postelje brez perila.

Prijave naj pošljejo društva okrožjem, ta pa nam, tako da bodo najkasneje do 8. februarja pri nas. Tečajniki morajo priti dne 10. februarja zvečer v Ljubljano. Zglašeni se bodo takoj v naši pisarni na Taboru.

Fizikulturni odbor Slovenije, Ljubljana.

★

Sestanek smučarskih referentov. Pozivam vsa ljubljanska telesno vzgojna društva, ki goje smučarje, da

Mali oglasi

JAVNA BORZA DELA

LJUBLJANA — DELAVSKI DOM ima na razpolago sledeče proste mesta:

Pri obnovi naše živinoreje so nam nujno potrebni 4 hlapci, ki imajo veselje do kmetijskega dela in živali.

Naši obrtniki potrebujejo za ključavnice, čaršna in kleparska dela sledeče delovne moči: 3 samostojne orodjarje, 2 avtomobilnika in 1 livarskega mojstra.

Za napravo opreme in tehničnih izdelkov potrebujemo 2 pohistvena mizarja in 5 soderjev.

Dimnikarska obrt potrebuje 1 dimnikarskega pomočnika in 1 vajenca.

Nadajlje potrebujemo: 1 prikojevalko za pletenje in 4 preševalke čevljarke stroke ter 1 kuharico za na deželo.

Za elektrarno »Fala« pri Mariboru potrebujemo dipl. tehnika ali delovodjo, ki bi vodil in nadziral potapljače ter odgovarjal za varnost pri delu in za pravilnost izvršenih del.

Za skromno hrastnik rabimo 1 knjigovodjo bilancista, 1 samostojnega korepondenta, 1 verzirane kalkulant, z znanjem knjigovodstva, 1 gradbenega tehnikarja.

Za čokoladno tovarno v Mariboru potrebujemo: 1 mojstra, 1 mojstra, 1 mojstra za penaste izdelke in 1 laboranta orientalista.

Službo iščejo

TRGOVSKA POMOČNICA z zelo dobrim spricvalom izučena ter vajena manufakture, galanterije, železnice in specializirane za racionalizirani živili, želi namestitve pri trgovci ali združitvi kjer koli.

Nastop 1. februarja. Ponudbe na Javno borzo dela pod »Poštena in zaslujna«.

SLUŽBE V PEKARNI, v skladišču, službe botnika službe ali ključavnice v Ljubljani ali okolišč, mlad pek, zmožen za 20-25 dni. Prosti resno pri nudi na Javno borzo dela pod »Zane-slujna«.

SIVILNA ZACETNICA, pridna in poštena, želi mesta. Naslov v borzi dela. 226-1

Službo dobe

KLJUČAVNICARJI Sprejem 2 stavbena ključavnicarja, ki sta vajena žel. konstrukcij, avtomat. varjenja in vodnih instalacij. Jakob Hribar ključavničar in instalater. Jesenice. 212-2

DVA KROJAŠKA POMOČNICA za mešana dela takoj sprejem. Ivan Česnovar, krojač, Dol 91, pri Hrastniku. 2257-2

KOVAČA, dobrega kalica, za popravilo svedrov, potrebuje Kamnina Kamniška Bistrica. Stanovanje in hrana na mestu. Ponudba na podzvajeno podjetje De-dek, Ljubljana. Zibertova 7. 2161-2

SAMOSTOJNO GOSPODINJO k dvočlanski družini iščem. Ponudbe pod »Lepe služ-be« na Javno borzo dela. 2176-2

VDVO, tudi starejšo žensko sprejemam za poljska in gospodinjstva dela. Potrebujem zmožno, pošteno po dogovoru jamčim tudi dosmrtno preskrbo. Ponudbe pod »Domaca gospodinja« na borzo dela. 2237-2

Vajenci

KLJUČAVNICARSTVA ALI AVTOMEHANIKE bi se rad izučil 16 letni fant. Na-slov v Javni borzi dela. 2263-3

Zasluzek

GRADBENA DELA, večja ali manjša, ali pohištvena dela, posreduje mizarstvo podjetje v bližini Kranja. Naslov v podr. »Slov. poroč.« Kranj. 1840-4

ZAKONSKI PAR, ki bi opravljal hišni-ska dela iščem. Pogoj po dogovoru. Na-slov v ogl. odd. »Slov. por.« 2260-4

REKLAZIRANJE IN VEŠTILAVO ZA GOSPODSTVA na poenostavljen način, sestavo bilance Vam izvrši strokovnjak. Po-nudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Praktika«. 2208-4

KDO V KRAJU ali okolišč bi me hotel poučevati francoščino? Pisarne ponud-be na podr. »Slov. poroč.« Kranj pod »Začetnica«. 2127-4

Prodajam

PUH, PERJE prodajam. Trgovina »Ju-ljiana«, Francišanska ulica št. 3, bo- tel »Sion«. S. P. 15-5

PLETILNI STROJ za nogavice, majhen 2 cevalni radio, zimsko sukno prodam ali tudi zamenjam za pisalni stroj ali karkoli paubst. — Opekarska cesta 43, 43. Laurič. 2258-5

KRZENNO JOPIČO, dobro ohranjeno ugo-dno prodam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 2255-5

KRMILNO PESO prodam. Sv. Petra, ce-sa 85. 2254-5

ELEKTROMOTOR v odličnem stanju, 5,5 kw, z jermenico in stikalom prodam ali zamenjam. Rudolf Zore. Ljubljana. Gledališka ulica 12. 2252-5

IZLOŽBENI OKENI, dve, s steklom, ugodno prodam. Rimska 9, II. t. 16. 2249-5

GOJZARJE št. 42, krom. ženske štev 39 dobro ohranjene in fotoaparati »Ica«, nemški 6x12, prodam. Ogled iz prija-znosti v Florjanski ul. 13 prit. I. 2248-5

SIVILNI STROJ, nov, posredljiv, prodam. Trzin, Trzin, Rožna dolina, cesta II. štev. 6. 2247-5

DIATONICNO HARMONIKO prodam. Za- loška 3. 2245-5

SKORNJJE št. 45 in 41, ovratno lisico, naravno buve, prodam. Cesta na Rož-nik štev. 43. 2229-5

PREPOKO, dobro ohranjeno, 2x3, pro-dam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročeval-ca«. Ogled iz 12. do 14. 2210-5

NOVE MOŠKE OBLEKE prodam. Trzi- janska 25-1. 2209-5

KROJAŠKI SIVILNI STROJ »Pfaff« v najboljšem stanju naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Slov. poroč.« 2207-5

DOLGE TOVORNE SANE v zelo ugodnem stanju, nosilnost 2500 kg, prodam. Na-slov: Anton Matičič. Ivanje selo št. 4, P. Rakek. 2206-5

RADIO »BLAUPUNKT«, nov, prodam. Rož-na dolina c. V. 47., Čadova ulica. 2202-5

RADIOAPARAT, 5 cevalni, ugodno prodam. Grošičar, Kladezna 3. 2201-5

KOBILO, mlado, 10 mesecev brejo, srednje teko, prodam ali zamenjam za mlado kravo s teletom. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 2198-5

CRN ZIMSKI ŽENSKI PLAŠČ s krznom, popolnoma nov in usnjeno aktovko prodam. Gospodstvska cesta številka 13 I., stanovanje 69. 2197-5

PEŠČA BIZANJE lep prodam. Ogled pri Iv. Lipušček, Miklošičeva 12. 2223-5

KLAVIR za učena poceni prodam. Na-slov v ogl. odd. »Slov. poroč.« 2010-5

PISARNIŠKI PISALNI STROJ Remington, model X dobro ohranjen prodam. Na-slov v ogl. odd. »Slov. poroč.« 2260-5

NOV ŽENSKI ZELEN POVRŠNIK prodam. Ivica Werk. Star trg št. 21/II. 2177-5

KNJIGE MODRE PTICE, kompletne, celo platno, in druge slov. knjige prodam. Vprašati Krakovski nastp št. 22, ok. 15. 2175-5

NALIVNA PERESA »Penkale« in »Mont Blanc« prodam. Ogled iz 12. do 15. Sta-ri trg št. 1/I. levo. 2174-5

RADIOAPARAT, petcevalni ugodno prodam. Vprašati: Stari trg 3/I. od 13. do 15. in od 18. do 20. 2182-5

ELEKTRONO PEČKO in akumulatore 6 voltov prodam. V račun vnam ribiško palico, rabljeno. Podutška 51. 2179-5

LEPO SKRINJO, vloženo česnjevo, prodaj Krže, mizarstvo Vrhnika. Ogled v skla-dišču Tyrseva cesta št. 47.b. 2178-5

POSTELJNO PREGREJALNO za dve postelji, ročno delo, prodam. Priškovce 1. deska. 2194-5

KONVERZACIJSKI LEKSIKON, izdala »Mayer«, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Slov. poročevalca«. 2193-5

ZENSKJE ČEVLJE, semiš modre št. 38, predvojnne, prodam. Krašna, Hranilniška ulica št. 6. 2196-5

CRN MOŠKI PLAŠČ za srednjo postavno na prodaj. Naslov: Brivnica Kosce, Miklošičeva cesta št. 13. 2191-5

PIANINO »STINGL« v najboljšem stanju, garnituro za sprejemno sobo, 2 fotohla-4 stole vetrino, zrcalo prodam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 2190-5

DOBRO OHRANJEN PISALNI STROJ kog-čeg prodam za din 2700. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 2216-5

HARMONIKO, klavirsko 80 basov, 3 re-gistre, diatonsko, citra, violino, 2187-5

STENSKO in žepno uro moško in žensko sukno, daljnogled ugodno prodam. Stari trg št. 24, trgovina, Vrtničnik. 2213-5

VOZIČKE, globok, lep, nov, ugodno prodam. Jesenkova št. 2/II. desno (Ilir-rija). 2228-5

SMUŠARSKJE ČEVLJE št. 39 in nekaj šip prodam. Idrijska št. 3. 2229-5

MOŠKE GOJZARJE št. 43, dobro ohran-je, njene prodam. Naslov v ogl. oddelku »Slov. poročevalca«. 2238-5

TURBINO »FRANCOIS« za 15 Ks s pripada-tnim regulatorjem in opremo prodam. Zumer Železniki. 2236-5

NOVO MOŠKO OBLEKO prodam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poroč.« 2227-5

GASPERČEK, v vinotni prodam. Krizna, ška ulica 7/I. Cizler. 2222-5

KONJA dobrega za vožnjo, starega 5 let, prodam. Naslov v podr. »Slov. poročeval-ca« Kranj. 2219-5

PARNI KOTEL, »Wolfe«, 12 m², kuh-tilne površine 8 atm. pritiska, s pred-kuščem v brezhibnem stanju, takoj prodam. Istotam se zamenjajo strojne konzole za stenske. Naslov v upr. »Slov. poročevalca« Kranj. 2220-5

Kupim

VSAKO DOBRO SLOVENSKO IN TUJO KNJIGO, kupi knjigarna Janez Dožan, Ljubljana. Stritarjeva ulica štev. 6. tel. 2184-5

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6

»KOLONIZACIJSKI« katalogi, S. P. 57-6</